

Vsebina

I *Resolucije, priporočila in mnenja*

RESOLUCIJE

Odbor regij

133. plenarno zasedanje OR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

2019/C 168/01	Resolucija Evropskega odbora regij o boju proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva	1
---------------	---	---

MNENJA

Odbor regij

133. plenarno zasedanje OR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

2019/C 168/02	Mnenje Evropskega odbora regij – Obnovljeni evropski načrt za raziskave in inovacije – priložnost za Evropo, da oblikuje svojo prihodnost	4
2019/C 168/03	Mnenje Evropskega odbora regij – Umetna inteligenca za Evropo	11
2019/C 168/04	Mnenje Evropskega odbora regij – Boj proti dezinformacijam na spletu: evropski pristop	15
2019/C 168/05	Mnenje Evropskega odbora regij – Digitalizacija zdravstva	21

2019/C 168/06	Mnenje Evropskega odbora regij – Osmemu okoljskemu akcijskemu programu naproti	27
---------------	--	----

III *Pripravljalni akti*

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Odbor regij

133. plenarno zasedanje OR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

2019/C 168/07	Mnenje Evropskega odbora regij – Ustvarjalna Evropa in nova evropska agenda za kulturo	37
2019/C 168/08	Mnenje Evropskega odbora regij – Program Erasmus za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport	49
2019/C 168/09	Mnenje Evropskega odbora regij – Predlog uredbe o evropski mejni in obalni straži	74
2019/C 168/10	Mnenje Evropskega odbora regij – Varnost v cestnem prometu in avtomatizirana mobilnost	81
2019/C 168/11	Mnenje Evropskega odbora regij – Racionalizacija ukrepov za realizacijo omrežja TEN-T	91

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

ODBOR REGIJ

133. PLENARNO ZASEDANJE OR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

Resolucija Evropskega odbora regij o boju proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva

(2019/C 168/01)

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR) –

- je globoko pretresen in užaloščen zaradi umora župana Gdanska in člana OR Pawła Adamowicza, ki se je kot pravi Evropejec zavzemal za spodbujanje in varstvo vrednot, kot so svoboda, solidarnost, demokracija, socialno vključevanje in dostojanstvo,
 - ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah,
 - ob upoštevanju Listine EU o temeljnih pravicah,
 - ob upoštevanju svojega mnenja z dne 6. februarja 2019 z naslovom „Boj proti dezinformacijam na spletu: evropski pristop“,
 - ob upoštevanju svojega mnenja z dne 15. junija 2016 z naslovom „Boj proti radikalizaciji in nasilnemu ekstremizmu: mehanizmi preprečevanja na lokalni in regionalni ravni“,
 - ob upoštevanju razprave Evropskega parlamenta z dne 30. januarja 2019 z naslovom „Boj proti sovražnemu vzdušju in fizičnemu nasilju nad demokratično izvoljenimi nosilci mandata“,
 - ob upoštevanju dela skupine EU na visoki ravni za boj proti rasizmu, ksenofobiji in drugim oblikam nestrpnosti,
 - ob upoštevanju potrebe po poglobitvi dialoga z ljudmi, tudi glede na sedanje in prihodnje volitve na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni,
1. je globoko zaskrbljen zaradi porasta sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva ter degradacije javnega diskurza, ki vodi v razne oblike nasilja, ekstremizma, propagande in nestrpnosti v Evropski uniji (EU) ter spodkopava temelje evropskega projekta. Zaskrbljujoče je, da so izvoljeni predstavniki v različnih državah pri opravljanju svojega demokratičnega mandata izpostavljeni nedopustnim pritiskom. Populizem in nedemokratične sile so izziv za demokracijo in lahko nenazadnje oslabijo njeno delovanje;
 2. poudarja, da je EU zgrajena na skupnih temeljnih vrednotah, ki vključujejo človekovo dostojanstvo in nediskriminacijo, kot določa člen 2 Pogodbe o Evropski uniji, ter svobodo izražanja, kot določata člen 10 Evropske konvencije o človekovih pravicah in člen 11 Listine EU o temeljnih pravicah;
 3. pričakuje, da bodo evropske, nacionalne, regionalne in lokalne ravni upravljanja, mediji, organizacije civilne družbe, akterji iz gospodarstva in posamezni državljani spoštovali te vrednote, saj so podlaga za medsebojno zaupanje in razumevanje ter temelj odprte in demokratične družbe;
 4. opozarja, da sovražna retorika povzroča delitve v družbi, seje strah in vodi v radikalizacijo, žali in razčloveči posameznike ter lahko privede do hudega nasilja. Uničuje cilj, ki si ga vsi delimo – močno Evropo, ki je združena v raznolikosti ter temelji na miru in skupnih vrednotah;

5. poziva vse ravni upravljanja, naj sprejmejo ukrepe za preprečevanje nasilja, nadlegovanja, sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva ter za zaščito državljanov pred njimi; poleg tega vse politične stranke poziva, naj v skladu s temelji dejanske demokracije ne uporabljajo sovražnega govora in propagande za nabiranje političnih točk;

6. opozarja, da so regionalni in lokalni politiki, zlasti župani in lokalni svetniki, zaradi svoje bližine državljanom pogosteje žrtve sovraštva in fizičnega nasilja;

7. opozarja, da so v boju proti nestrpnosti skupaj s številnimi lokalnimi in regionalnimi pobudami ter akterji civilne družbe v prvih vrstah, obenem pa imajo dolžnost in odgovornost, da ukrepajo proti nasilju in sovražnemu govoru;

8. poziva vse države članice EU in vse ravni upravljanja, naj vlagajo v izobraževanje in državljanse osveščajo o nujnosti vzajemnega spoštovanja ter o tem, da sovražni govor in kazniva dejanja iz sovraštva prinašajo resna tveganja za posameznike, družbo in demokracijo;

9. poziva k spodbujanju odgovorne uporabe interneta in medijskega opismenjevanja, da se državljanom, zlasti mladim, zagotovita znanje in sposobnost, da prepoznajo sovražni govor in kazniva dejanja iz sovraštva ter da se na spletu in zunaj njega nanje ustrezno odzovejo;

10. vse družbene medije in spletne platforme poziva, naj skupaj prevzamejo odgovornost za spodbujanje in lajšanje svobode izražanja, hkrati pa naj v skladu s kodeksom ravnanja za preprečevanje nezakonitega sovražnega govora na spletu, o katerem so se Facebook, Twitter, Microsoft in YouTube dogovorili z Evropsko komisijo in ga sprejeli maja 2016, ukrepajo proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva; poziva tudi k vzpostavitvi učinkovitih instrumentov, da se naredi konec anonimnosti in lažnim uporabniškim profilom, pa tudi za spremljanje temnega spleta, ki se pogosto uporablja za širjenje radikalnih vsebin;

11. je seznanjen z izsledki četrte ocene kodeksa ravnanja EU za preprečevanje nezakonitega sovražnega govora na spletu, ki jih je Evropska komisija predstavila 4. februarja 2019. Ugotavlja, da so se sodelujoča informacijska podjetja v 72 % primerov odzvala na prijavo sovražnega govora in vsebine odstranila. Obenem obžaluje, da je stopnja povratnih informacij uporabnikom upadla na 65,4 %. Zato se zavzema za razmislek o tem, da bi prostovoljni pristop kodeksa dopolnili z regulativnimi ukrepi na ravni EU;

12. se zavzema za boljše sodelovanje in s tem povezano komunikacijo med vsemi ravni upravljanja, policijo, tožilstvom in sodnimi organi ter organizacijami civilne družbe, da bi lahko že v zgodnji fazi prepoznali sovražni govor in kazniva dejanja iz sovraštva, izvajali ustrezne ukrepe za njihovo preprečevanje in odpravljanje ter poskrbeli za ustrezno preiskavo, pregon, obsodbo in kaznovanje takih dejanj;

13. meni, da se mora v sodelovanju z EU ter regionalnimi in lokalnimi oblastmi v vsaki državi članici nujno vzpostaviti sistem opozarjanja, ki bo nudil podporo in usmerjanje, da lahko znanci ali družinski člani hitro in enostavno poiščejo pomoč, kadar nekdo kaže nagnjenost k nasilnemu ekstremizmu in kaznivim dejanjem iz sovraštva;

14. poziva k izkazovanju podpore in solidarnosti z vsemi žrtvami in pričami sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva; tako žrtve kot pričë bi bilo treba spodbujati, da tovrstno ravnanje prijavijo pristojnim organom, ki morajo zagotoviti njihovo zaščito; poziva tudi k sprejetju ukrepov in mehanizmov, ki bodo organom kazenskega pregona pri reševanju tega vprašanja omogočili učinkoviteše sodelovanje z žrtvami, civilno družbo in organizacijami, ki temeljijo na skupnosti;

15. opozarja, da obstoječi instrumenti ne zagotavljajo popolnega varstva človekovih pravic in človekovega dostojanstva, zato države članice poziva, naj v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter z EU pri pripravi učinkovitih pravnih predpisov in instrumentov za boj proti širjenju sovražnega govora in napeljevanju h kaznivim dejanjem iz sovraštva ⁽¹⁾;

16. naroča svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji, Evropskemu parlamentu, Svetu, predsedniku Evropskega sveta, romunskemu predsedstvu Sveta EU in političnim skupinam EU.

V Bruslju, 7. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁾ V skladu s smernicami skupine EU na visoki ravni za boj proti rasizmu, ksenofobiji in drugim oblikam nestrpnosti.

MNENJA

ODBOR REGIJ

133. PLENARNO ZASEDANJE OR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

Mnenje Evropskega odbora regij – Obnovljeni evropski načrt za raziskave in inovacije – priložnost za Evropo, da oblikuje svojo prihodnost

(2019/C 168/02)

Poročevalka:	Birgitta SACRÉDEUS (SE/EPP), članica okrožnega sveta, Dalarna
Referenčni dokument:	Obnovljeni evropski načrt za raziskave in inovacije – priložnost za Evropo, da oblikuje svojo prihodnost COM(2018) 306 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. pozdravlja dejstvo, da se je Komisija jasno izrekla, da bodo raziskave in inovacije še naprej prednostna naloga EU, in da predlaga, da se temu področju da večji poudarek v večletnem finančnem okviru 2021–2027. Obenem poudarja, da si morajo oblasti na vseh ravneh – EU, državni, regionalni in lokalni – skupaj prizadevati za doseg ciljev tega načrta. Strinja se z ugotovitvijo Komisije, da je zaradi izzivov, s katerimi se srečuje Evropa, treba razviti nov pristop k raziskavam in inovacijam, ki pa mora biti skupen pristop regij, držav članic in Komisije;
2. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti ključni akterji pri ustvarjanju učinkovitih regionalnih ekosistemov in vozlišč za inovacije, na primer pri razvoju regionalnih strategij pametne specializacije (RIS3). V zvezi z novim načrtom ter programi podpore raziskavam in inovacijam je pomembno opozoriti na javni sektor in njegovo vlogo ne le uporabnika raziskav in inovacij, temveč tudi deležnika v raziskavah in inovacijah, saj takšne dejavnosti tudi izvaja;
3. poudarja potrebo po širši opredelitvi in razumevanju regionalnih ekosistemov in vozlišč za inovacije – med drugim pri vzpostavitvi mreže evropskih vozlišč za digitalne inovacije –, ki bi izrecno priznavala in vključevala državne, lokalne in regionalne organe, podjetja, nevladni javni sektor, univerze in druge visokošolske ustanove, civilno družbo in nepridobitni sektor ter javnost in končne uporabnike raziskav in inovacij, da bi dosegli resnično razumevanje teh krajevno specifičnih, povezanih in prepletenih ekosistemov;
4. poudarja, da obstaja neposredna povezava med manj razvitimi regijami ter majhnimi naložbami v inovacije in raziskave. Ker so rezultati na področju raziskav in inovacij neločljivo povezani z infrastrukturo za raziskave, je treba slednjo okrepiti tako, da se del evropskih sredstev, kot so strukturni skladi ali sredstva iz programa Obzorje Evropa, usmeri na območja EU z največjimi socialno-ekonomskimi razvojnimi težavami zaradi brezposelnosti, v najbolj oddaljene regije ter regije, ki so močno in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so otoške, čezmejne in gorske regije;
5. poziva, naj se v zakonodajna besedila, ki bodo na koncu sprejeta, vključi natančna opredelitev regionalnih ekosistemov in vozlišč za inovacije, da bodo ti ekosistemi dejansko upoštevan pri izvajanju vseh delov prihodnjega okvirnega programa;

6. meni, da so inovacije ključni dejavnik rasti in trajnostnega razvoja ter da mora prihodnje financiranje raziskav in inovacij v EU uravnoteženo kriti celoten proces raziskav in inovacij, od temeljnih raziskav do raziskav, razvoja in inovacij na podlagi potreb, ki jih vnaprej opredelijo različni akterji v sistemu, pa tudi razširjanja in koriščenja rezultatov;

7. meni, da je treba pravila o državni pomoči še bolj poenostaviti, da bi se jo lažje združevalo z različnimi programi EU, kar je bistvenega pomena za odpravo razlik med regijami tako glede udeležbe kot glede priložnosti za začetek uspešnega dela na področju raziskav in inovacij. V zvezi s tem meni, da bi moralo biti omogočeno, da se programi ali ukrepi, ki so sofinancirani iz različnih skladov in temeljijo na instrumentih in načinih izvajanja iz okvirnega programa, izvajajo v pravnem okviru okvirnega programa;

8. meni, da se mora program Obzorje Evropa osredotočiti na financiranje področij z jasno evropsko dodano vrednostjo, kot so cilji trajnostnega razvoja, ter da je zato treba dajati prednost raziskovalnim in inovacijskim projektom, pri katerih sodeluje več deležnikov, ki se med seboj dopolnjujejo, saj ti najbolj ustrezajo namenu;

9. poudarja, da je družbene izzive, zlasti uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja OZN, možno rešiti le z določitvijo ambicioznejših ciljev na krovni evropski ravni in usklajenimi prizadevanji vseh deležnikov, tudi mest in regij, v večjem obsegu kot zgolj na ravni posameznih raziskovalnih projektov; poudarja tudi, da morajo takšna prizadevanja imeti dolgoročnejšo perspektivo, kot so jo imela tista v okviru programa Obzorje 2020, struktura programa pa mora biti takšna, da bo omogočala dolgoročno financiranje;

Evropa ima priložnost, da vlaga v prihodnost

10. se strinja, da ima Evropa močen položaj na področju visokokakovostnih raziskav, da pa si je treba še bolj in v večji meri prizadevati za prenos rezultatov v inovacije in aplikacije, ki lahko spodbudijo trajnostni razvoj in rast, strinja pa se tudi, da bi bilo v programu Obzorje Evropa treba dati velik pomen raziskavam, inovacijam in razvoju, pri tem pa zagotoviti, da se uravnoteženo okrepijo vse faze procesa inovacij;

11. na podlagi ugotovitev projektne skupine za subsidiarnost poziva k polnemu sodelovanju lokalnih in regionalnih oblasti v postopku strateškega načrtovanja in v drugih upravnih organih, ki bodo usmerjali izvajanje programa Obzorje Evropa, pri čemer je treba upoštevati regionalne strategije za pametno specializacijo. Hkrati meni, da je treba pri ocenjevanju učinkov programov in projektov teritorialne učinke upoštevati kot osrednji element takšnega ocenjevanja ⁽¹⁾;

12. poudarja, da se raziskave in inovacije izvajajo v javnem sektorju z lokalnimi in regionalnimi sredstvi ter v podjetjih. Zato je treba pozdraviti dejstvo, da obnovljeni načrt vključuje konkretne ukrepe, ki podpirajo prispevek javnega sektorja;

13. se strinja, da je eden od pogojev za doseganje solidne raziskovalne in inovacijske zmogljivosti v EU izboljšanje in boljše usklajevanje obstoječih instrumentov, na kar je že opozoril, in da je zlasti pomembno usklajevati kohezijsko politiko s politiko raziskav in inovacij, pri tem pa državam članicam zagotoviti potrebno prožnost, da bodo lahko svoje prednostne naloge določale po svojih potrebah. V ta namen bi bilo treba sprejeti ukrepe, s katerimi bi preprečili in vsekakor kompenzirali povečanje neenakosti med tistimi mesti in regijami, ki imajo veliko korist od okvirnega programa za raziskave in inovacije in katerih proračuni se bodo še povečali, ter tistimi, ki občutijo posledice zmanjšanja proračunov za kohezijsko politiko ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Mnenje Lokalna in regionalna razsežnost programa Obzorje 2020 in novi okvirni program za raziskave in inovacije (COR 2017-008 54-00-01).

⁽²⁾ Mnenje Lokalna in regionalna razsežnost programa Obzorje 2020 in novi okvirni program za raziskave in inovacije (COR 2017-008 54-00-01).

14. ugotavlja, da je treba vse prednosti naložb v digitalne tehnologije in platforme razširiti po vsej Evropi. Pri tem ima program za digitalno Evropo ključno vlogo kot obsežen naložbeni in razvojni program za izkoriščanje priložnosti, ki so potrebne in ustvarjene za doseganje popolnoma delujočega enotnega digitalnega trga. OR poudarja pomen vzpostavitve mreže Vozlišče za digitalne inovacije z zadostno pokritostjo za vse regije ⁽³⁾;

15. pozdravlja široko razpravo o razmerju med raziskavami in inovacijami ter družbo, kakor tudi o vseh interakcijah med njimi, na podlagi empirične analize ter razmisleka o spremembah v svetu ter o tem, kaj te pomenijo za akademski svet in družbo na splošno ter kakšno novo vlogo prinašajo deležnikom v raziskovalnih in inovacijskih ekosistemih na vseh ravneh;

16. želi poudariti absolutno ključno vlogo evropskih regij v industriji ter opozoriti na stališče OR glede industrijske politike ⁽⁴⁾;

Prenovljen program za močnejši evropski ekosistem za raziskave in inovacije

17. se strinja s pristopom, da se raziskave in inovacije dojemajo kot dejavnosti v ekosistemu, v katerem se povezujejo različni deležniki, ki soustvarjajo živahno in dinamično okolje, v katerem pa je za oblikovanje uspešnih strategij bistvenega pomena tudi upoštevanje lokalnih in regionalnih raznolikosti. V luči omenjenega ima sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti jasno dodano vrednost;

18. poudarja, da je treba v okviru celotne politike EU digitalizacijo ter raziskave in inovacije vključiti v vse pomembnejše programe EU in partnerstva regionalnih ekosistemov;

19. se strinja, da je bistveno uporabiti posebne značilnosti evropskih regionalnih ekosistemov in vozlišč za inovacije, da se kar najbolj izkoristi njihov namen, obenem pa meni, da je treba priznati pomen lokalnih in regionalnih deležnikov, kot so občine in regije, ki so tako inovatorji kot gonilna sila in končni uporabniki inovacij v teh ekosistemih, ter jih upoštevati pri razvoju evropskih politik na področju raziskav in inovacij ⁽⁵⁾;

20. meni, da bi morale biti lokalne in regionalne oblasti vključene v oblikovanje in upravljanje programov raziskav in inovacij ⁽⁶⁾. Pomena raziskav in inovacij na vseh področjih politik in v različnih sektorjih družbe skorajda ni mogoče dovolj poudariti, vendar je v vseh okoliščinah pomembno upoštevati tudi gonila teh sistemov od spodaj navzgor in ne le od zgoraj navzdol, da bi v celoti dosegli cilje obnovljenega načrta in te ekosisteme resnično okrepi. S tem bi zagotovili, da načrt pokriva in spodbuja ne le „odprto znanost“, temveč tudi „odprte inovacije“;

21. meni, da so bolj strateška raba lokalnih in regionalnih ekosistemov za inovacije ter večje poudarjanje in izkoriščanje zapletenih sodelovalnih procesov raziskav in inovacij, razvitih v strukturah štirikratne in petkratne vijačnice, ključni za uspeh tako pri razvijanju znanja na splošno kot pri prenosu znanja in uporabi rezultatov raziskav in inovacij, enako pa velja tudi za močne sinergije med različnimi instrumenti financiranja ter kombiniranje različnih političnih področij, kot sta kohezijska politika ter politika na področju raziskav in inovacij;

⁽³⁾ Mnenje Program za digitalno Evropo (2021–2027) (COR-2018-03951-00-01).

⁽⁴⁾ Mnenje Evropska industrijska strategija: vloga in vidik regionalnih in lokalnih oblasti (COR 2017-03214-00-00).

⁽⁵⁾ Mnenje Krepitev inovacij v evropskih regijah: strategije za odporno, vključujočo in trajnostno rast (COR 2017-04757-00-00).

⁽⁶⁾ Mnenje Lokalna in regionalna razsežnost programa Obzorje 2020 in novi okvirni program za raziskave in inovacije (COR 2017-00854-00-01).

Zagotavljanje bistvenih javnih naložb in spodbujanje zasebnih naložb

22. pozdravlja povečanje naložb v raziskave in inovacije z dodelitvijo približno 100 milijard EUR za program Obzorje Evropa in druge programe večletnega finančnega okvira, vendar poudarja, da bodo naložbe obrodile dobre rezultate le, če bodo pravila o državni pomoči revidirana in poenostavljena in bomo dobili inovacijam prijazne predpise, ki omogočajo kombiniranje različnih vrst financiranja;

23. močno podpira pristop k evropskemu partnerstvu iz programa Obzorje Evropa kot pomembno orodje za podpiranje projektov, ki se izvajajo od spodaj navzgor in so jih ustanovili konzorciji regionalnih ekosistemov in vozlišč za inovacije, financirajo pa se iz združenih sredstev iz programa Obzorje Evropa in drugih programov EU ter tudi nacionalnih, regionalnih ali lokalnih javnih in zasebnih skladov;

24. poudarja, da lokalne in regionalne oblasti financirajo raziskave in inovacije, torej del javnih naložb, vendar se strinja, da je dobro spodbuditi države članice, naj bodo v svojih prizadevanjih ambicioznejše, da bodo dosegle cilj vlaganja 3 % BDP v raziskave in inovacije do leta 2020, da se izboljšajo pogoji za zasebne naložbe in spodbujajo nadaljnja prizadevanja podjetij;

25. ugotavlja, da je v predlogu Evropske komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa navedeno, da so najbolj oddaljene regije Unije zaradi svojega strukturnega, socialnega in gospodarskega položaja upravičene do posebnih ukrepov, kar zadeva njihov dostop do horizontalnih programov Unije. OR obžaluje, da to ni navedeno v predlaganem besedilu in da bo zato v okviru programa težko upoštevati posebne potrebe teh regij ter njihov edinstven potencial, da so prostori za preskušanje, ko gre za raziskave in inovacije na področjih, kot so biogospodarstvo in podnebne spremembe, v skladu z njihovimi strategijami za pametno specializacijo;

26. želi posebej poudariti, da so lokalne in regionalne oblasti s sodelovanjem v evropskih konzorcijih veliko vložile v evropsko infrastrukturo za raziskave in inovacije. To je še en primer, kako zelo so raziskave in inovacije krajevno specifične in vpete v lokalno in regionalno okolje. Kaže tudi na to, da so potrebna dodatna prizadevanja, da bo še več uporabnikov iz vse EU ter regij dobilo dostop do teh konzorcijev;

27. poudarja, da je dobro, da se evropski strukturni skladi in Evropski socialni sklad uporabljajo za pomoč regijam, da lahko prispevajo h gospodarskemu in družbenemu razvoju regij na podlagi inovacij, in meni, da je posebej pomembno razvijati sinergije med programom Obzorje Evropa, skladom InvestEU, Evropskim skladom za regionalni razvoj, Evropskim socialnim skladom, programom Erasmus+, programom Digitalna Evropa, skupno kmetijsko politiko in vesoljskim programom. Takšne sinergije bi morale spodbujati usklajenost, komplementarnost in kompatibilnost med skladi, namenjati prednost pristopu na podlagi skupnega oblikovanja in krepitev teritorialne povezave;

28. pozdravlja ukrepe za zagotovitev dostopa do tveganega kapitala za inovacije, tako da se pobuda VentureEU pretvori v evropski sklad, pozdravlja pa tudi revizijo obstoječih predpisov s pobudo za unijo kapitalskih trgov;

29. vendar odločno nasprotuje temu, da bi bila možnost prenosa dela sredstev kohezijske politike na program Obzorje Evropa vedno prepuščena odločitvi držav članic; vztraja, da bi o tem moral odločati zadevni organ upravljanja in da se glede podrobnih pravil uporabe teh sredstev dogovorita organ upravljanja in Komisija, da se zagotovi vrnitev teh sredstev zadevnemu ozemlju (?);

30. opaža vse večji pomen vloge, ki jo ima Evropska investicijska banka pri podpiranju raziskav in inovacij prek finančnih instrumentov. S takšnim razvojem bo zagotovljeno, da bodo nepovratna sredstva vse bolj dopolnjevali drugi finančni instrumenti;

(?) Mnenje Lokalna in regionalna razsežnost programa Obzorje 2020 in novi okvirni program za raziskave in inovacije (COR 2017-008 54-00-01).

Preoblikovanje regulativnih okvirov, da bi bili primerni za inovacije

31. se strinja, da je treba analizirati pravila in predpise na evropski in nacionalni ravni na podlagi ocene njihovega učinka na inovacije. Zelo pozitiven premik in konkreten ukrep v prid inovacij je priprava zbirke primerov posebej za javni sektor in zlasti za lokalne in regionalne organe z namenom spodbujati inovativna javna naročila in javno-zasebna partnerstva in s tem povečati njihovo sposobnost oranja ledine;

32. pozdravlja pobudo Komisije za poenostavitev pravil o državni pomoči ter druge podporne ukrepe, kot so skupni standardi ocenjevanja za projekte na področju raziskav in inovacij;

33. poudarja, da bi bile usklajene smernice glede predpisov o raziskovalni etiki posebej pomemben dejavnik za lajšanje sodelovalnih raziskav in inovacij, kakršne potekajo v zdravstvu, šolstvu in na področju socialnega dela, ter interdisciplinarnih raziskav, osredotočenih na ljudi in vedenje. To bi olajšalo čezmejne klinične in praktične raziskave ter inovacije, ki vključujejo sodelovanje več deležnikov, v primerih, ko se sedanji nacionalni predpisi in zahteve razlikujejo, kar denimo otežuje uskladitev pregledov nacionalne, regionalne in lokalne raziskovalne etike vseh udeležencev;

34. pozdravlja možnost uporabe oznake „pečat odličnosti“ za projekte v okviru programa Obzorje Evropa, da se omogoči financiranje iz strukturnih skladov, poudarja pa, da se morajo države članice in regije vedno prostovoljno odločati za dodelitev sredstev iz strukturnih skladov za projekte, ki izhajajo iz Obzorja Evropa, in da mora o tem odločati pristojni regionalni organ;

Evropi pomagati, da zavzame vodilni položaj na področju inovacij, ki ustvarjajo nove trge

35. pozdravlja pobudo za ustanovitev Evropskega sveta za inovacije;

36. poudarja, da mora biti njegovo področje delovanja predvsem in v zadostni meri usmerjeno v spodbujanje inovacij v zgodnji fazi in v skupne projekte, hkrati pa mora vključevati tudi socialne in družbene inovacije, med njimi inovacije na področju storitev, ki se v veliki meri pojavljajo v občinah in regijah: tam se na osnovne potrebe širše družbe odzivajo z ustvarjanjem novih storitev, poslovnih priložnosti in delovnih mest in že digitalizacija javnih storitev je priložnost za prodorne inovacije ⁽⁸⁾;

37. poudarja, da ogromen potencial za prodorne inovacije ni le v gospodarstvu, temveč vsaj v enaki meri tudi v regijah, občinah in javnem sektorju ⁽⁹⁾;

38. kot primer poudarja raziskave in inovacije v občinah in regijah, ki delujejo kot živi laboratoriji in prostori za preskušanje, npr. za zdravstvo, mestno načrtovanje in splošne izboljšave blaginje; to je način, kako se inovacije z velikimi koristmi za končne uporabnike/javnost lahko uporabijo neposredno v tovrstnem krajevno specifičnem kontekstu;

39. v zvezi s tem poudarja, da demografske spremembe ustvarjajo priložnosti, med drugim za podjetja in subjekte v srebrnem gospodarstvu, ki snujejo in ponujajo inovativne proizvode in storitve za starejše. Možnosti za tovrstne socialne inovacije in inovacije na področju storitev bi lahko najbolj izkoristili prav v regijah, ki so prizadete zaradi demografskih sprememb;

⁽⁸⁾ Mnenje Evropski akcijski načrt za e-upravo za obdobje 2016–2020 (COR 2016-02882-00-01).

⁽⁹⁾ Mnenje Lokalni in regionalni vidik spodbujanja inovacij v javnem sektorju z digitalnimi rešitvami (COR 2017-03529-00-00).

40. meni, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti vključene v Evropski svet za inovacije skupaj s predstavniki akademskega in poslovnega sveta, vključno z malimi in srednjimi podjetji, da bi bilo delo sveta jasno osredotočeno na vprašanja, ki so pomembna za družbo, njegove dejavnosti pa bi morale vključevati tudi lokalne in regionalne deležnike;

41. meni, da bi moral svet regionalnim organom omogočati sodelovanje pri razvoju naložbene pomoči;

Določitev nalog na področju raziskav in inovacij na ravni EU

42. podpira zamisel o organizaciji interdisciplinarnih in večdisciplinarnih raziskav in inovacij za natančno opredeljeno nalogo z jasno določenimi cilji, pomembnimi za celotno EU, in z jasno evropsko dodano vrednostjo, saj bi na ta način ustvarili sinergije z raziskovalnimi in inovacijskimi strategijami na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, zlasti s strategijami pametne specializacije. Primer tega je biogospodarstvo ⁽¹⁰⁾;

43. poudarja, da morajo imeti te naloge jasen pomen za družbo, njihov namen pa mora biti doseči oprijemljive koristi za javnost, ki mora pri opredeljevanju naloge tudi sodelovati; obenem poudarja, da bi bilo vseeno dobro, če bi programska struktura omogočala raziskave in inovacije od spodaj navzgor, ki potekajo prek odprtih javnih razpisov, ter predhodne raziskave in inovacije;

44. opozarja na potrebo po vključevanju lokalnih in regionalnih oblasti v opredeljevanje in izvajanje navedenih nalog in meni, da je treba te naloge povezati s cilji trajnostnega razvoja, določenimi v Agendi OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, ter poudarja bistveno vlogo mest in regij pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja OZN;

Podpora za hitro razširjanje inovacij in njihovo uvajanje po celotni Uniji

45. pozdravlja odpiranje evropskih strukturnih in investicijskih skladov z namenom učinkovitejšega vključevanja vseh regij v inovativno gospodarstvo s krepitvijo strategij pametne specializacije (S3) in medregionalne inovacijske pomoči. Hkrati je treba na lokalni in regionalni ravni, kjer najbolje vedo, kakšne so njihove potrebe, določiti, kako naj to v praksi poteka;

46. opozarja na analizo ⁽¹¹⁾ različnih načinov spopadanja regij s težavami pri razvoju medregionalnega sodelovanja na različnih ravneh, in meni, da jo je treba upoštevati pri oblikovanju vseh finančnih instrumentov, ki se uporabljajo za podporo raziskavam in inovacijam v lokalnih in regionalnih ekosistemih za raziskave in inovacije;

47. meni, da bi morale Evropska komisija in države članice, ki sodelujejo v makroregionalnih strategijah, še naprej razvijati in poglobljati znanstveno in akademsko sodelovanje med univerzami, tudi zaradi cilja, da se do leta 2024 ustanovijo evropske univerze ⁽¹²⁾;

Naložbe v znanja in spretnosti na vseh ravneh ter okrepitev vloge evropskih univerz, da bi postale bolj podjetniške in interdisciplinarne

48. se strinja, da so za oblikovanje inovativne in učeče se družbe potrebne tudi spremembe v visokošolskih in osnovnošolskih ustanovah ter da morajo univerze in visokošolske ustanove bolj sodelovati z gospodarstvom in družbo, da bi se izobraževalni sistem hitro in prožno odzival na spreminjajoče se potrebe po znanjih in spretnostih ter na potrebe posameznih državljanov ter reguliranih poklicev in dejavnosti po pridobivanju znanj in spretnosti ter usposabljanju;

⁽¹⁰⁾ Mnenje Lokalna in regionalna razsežnost biogospodarstva ter vloga regij in mest (COR 2017-00044-00-01).

⁽¹¹⁾ Mnenje Krepitev inovacij v evropskih regijah: strategije za odporno, vključujočo in trajnostno rast (COR 2017-04757-00-00).

⁽¹²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Krepitev evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture – Prispevek Evropske komisije k srečanju voditeljev v Göteborgu, 17. novembra 2017 (COM(2017) 673 final).

49. meni, da je odprta znanost kot vodilno načelo univerz ter visokošolskih in raziskovalnih ustanov dober način za izboljšanje širjenja znanja v družbi na splošno, vendar hkrati poziva Komisijo, naj stori vse, kar je v njeni moči, da podpre hiter prehod v to smer, vključno z dostopom do rezultatov raziskav in inovacij, ki ponuja priložnosti za odprte inovacije in množičnejše vključevanje državljanov v raziskave in inovacije;

50. se strinja, da je novi program znanj in spretnosti za Evropo ⁽¹³⁾ koristen za določanje potrebnih povezav med izobraževalnim sistemom in ekosistemi za inovacije. Enako velja za načela, določena v akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje in strategiji za digitalna znanja in spretnosti. Obenem opozarja, da je za vseživljenjsko učenje bistvenega pomena, da so univerze in druge visokošolske ustanove sposobne razvijati podporo za odprto učenje.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹³⁾ Mnenje Novi program znanj in spretnosti za Evropo (COR 2016-04094-00-01).

Mnenje Evropskega odbora regij – Umetna inteligenca za Evropo

(2019/C 168/03)

Poročevalec	Jan TREI (EE/EPP), župan občinskega sveta, Viimsi
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Umetna inteligenca za Evropo COM(2018) 237 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja sporočilo o umetni inteligenci za Evropo in v celoti podpira cilj, da se oblikuje skupen pristop za pospešitev naložb, pripravo na družbeno-gospodarske spremembe, povečanje pravne varnosti na področju umetne inteligence in oblikovanje etičnih smernic, vendar obžaluje, da je Evropska komisija določila zelo kratko obdobje za posvetovanje o tem osnutku smernic ⁽¹⁾;
2. se strinja z Evropsko komisijo, da je pojav umetne inteligence prinesel neverjetne in epohalne spremembe, in poudarja njen pomen pri povečanju konkurenčnosti, vključevalnosti in trajnostnosti Evropske unije, s čimer prispeva k izvajanju ciljev trajnostnega razvoja in povečanju kakovosti življenja Evropejcev;
3. spodbuja EU, naj izkoristi sedanjost priložnost ter postopke in ponavljajoče se naloge avtomatizira s pomočjo strojev in umetne inteligence – ti lahko namreč te naloge izvajajo v veliko večjem obsegu in veliko hitreje, kot to zmore človek. Hkrati svari pred nevarnostmi nenadzorovanega strojnega učenja in avtomatiziranega odločanja, ki spodkopavata človeško razsežnost in dodano vrednost, ki jo prinaša človek;
4. poudarja, da je umetna inteligenca sprožila preoblikovanje evropskega gospodarstva in družbe ter da se bo ta razvoj nadaljeval, zato se strinja, da je zanjo potreben jasen evropski okvir;
5. se strinja, da morajo evropski nosilci odločanja zagotoviti, da bo vzpostavljeno okolje za umetno inteligenco in da bodo pripravljene etične smernice za ta ekosistem. Vendar hkrati ugotavlja, da so nujno potrebni zakonodajni predlogi na evropski ravni;
6. opozarja na skupna prizadevanja (evropskih, nacionalnih, regionalnih in lokalnih) javnih ter zasebnih akterjev, da bi postopoma povečevali celoten obseg naložb do leta 2020 in tudi pozneje;
7. poudarja, da je za spodbujanje umetne inteligence izredno pomembna boljša povezanost različnih političnih ukrepov in programov Evropske unije (med drugim Evropskega sklada za strateške naložbe, evropskih strukturnih in investicijskih skladov, programa Obzorje Evropa, digitalna Evropa in Erasmus);

(1) <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/draft-ethics-guidelines-trustworthy-ai>

8. meni, da bi morale lokalne in regionalne oblasti v prihodnjih letih prispevati k ustvarjanju pogojev in ugodnega okolja za povečanje naložb v umetno inteligenco. Te ukrepe je treba usklajevati na nacionalni in evropski ravni, da bi državljanom EU omogočili, da bi bili hkrati ustvarjalci in uporabniki inovacij;
9. ugotavlja, da mora naložbe v umetno inteligenco spremljati prilagojen pravni okvir, opredelitev njene interakcije z javnimi storitvami in regulativni pristop k uporabi podatkov in njeni uporabi na javnih mestih. Prav tako je nujno usposabljanje splošne javnosti, delavcev, podjetnikov, upravnih organov in mladih generacij;
10. želi spomniti na zaveze, sprejete s Talinsko deklaracijo o e-upravi ^(?), in opozarja, da lahko uporaba umetne inteligence v e-upravi po EU poveča učinkovitost in preglednost javnih storitev ter izboljša dostop do njih;
11. poudarja, da je izredno pomembno povečati naložbe v raziskave za avtomatizacijo industrije s pomočjo umetne inteligence in močno povečati produktivnost v vseh evropskih regijah;
12. ugotavlja, da mora najvišja politična raven resno obravnavati umetno inteligenco in z njo povezane naložbe v prelomne inovacije, da se zagotovi prispevek k večji konkurenčnosti Evrope in blaginji Evropejcev;
13. priznava prizadevanja za pospešitev naložb v umetno inteligenco v sedanjem obdobju in tudi v predlogih za prihodnji večletni finančni okvir, vendar je zaskrbljen, da predlagani znesek ne bo dovolj za uresničitev nalog, ki so pred nami, in za odziv na strategije drugih držav po svetu;
14. izraža obžalovanje, da načrtovana strategija za države članice ni zavezujoča, čeprav je umetna inteligenca zelo pomembna za gospodarsko rast. Če se želi Evropa resno ukvarjati z umetno inteligenco, potrebuje resnično politično in finančno zavezanost na več ravneh;
15. zlasti poudarja, da je treba različne politične ukrepe in programe EU (npr. Evropski sklad za strateške naložbe, evropske strukturne in investicijske sklade, program Obzorje Evropa, digitalna Evropa, Erasmus) bolje medsebojno povezati, da bi se dosegel napredek na področju umetne inteligence, in v ta namen poziva k jasni viziji;
16. poudarja, da je treba razviti prožnejše mehanizme za uporabo umetne inteligence in financiranje z njo povezanih inovacij, saj se ta panoga bliskovito hitro razvija in dolgotrajni mehanizmi financiranja niso dovolj prožni, da bi bilo mogoče z njimi slediti spremembam;
17. se strinja, da sta interoperabilnost in čim večji izkoristek digitalnih zmogljivosti – kar velja tudi za umetno inteligenco – temeljnega pomena za javni sektor in področja javnega interesa;
18. ugotavlja, da so v sporočilu predvidena skupna prizadevanja javnega in zasebnega sektorja, tako na nacionalni kot evropski ravni, da se okrepijo tehnične in industrijske zmogljivosti EU ter spodbudi uporaba umetne inteligence v vseh gospodarskih panogah;
19. opozarja, da javna uprava na lokalni in regionalni ravni ni vključena v predvidene ukrepe, in meni, da ti vladni in upravni ravni ne smeta biti prezrti, saj imata na svojem območju pomembno vlogo pri naložbah v umetno inteligenco ter pri spodbujanju naložb in ekosistemov umetne inteligence;

(?) Talinska deklaracija o e-upravi je bila podpisana na ministrskem srečanju 6. oktobra 2017 med estonskim predsedovanjem Svetu EU.

20. v zvezi s tem poudarja, da je treba mednarodno sodelovanje okrepiti s strategijami pametne specializacije. To pomeni sodelovanje znotraj regij in med njimi na podlagi postopkov sodelovanja in odločanja, ki jih izvajajo akterji iz industrije ter s področja raziskav in inovacij. To bo olajšalo inovacije in skupne rešitve na podlagi povpraševanja, ki lahko odprejo vrata umetni inteligenci v javnem in zasebnem sektorju;
21. glede tega meni, da lahko ustvarjanje regionalnih ekosistemov in inovacijskih vozlišč bistveno prispeva k učinkovitim teritorialnim povezavam ter spodbudi konkurenčnost in kohezijo v EU;
22. podpira zamisel o vzpostavitvi obsežne platforme več deležnikov, tj. evropskega zaveznitva za umetno inteligenco, ki bo obravnavalo vse vidike umetne inteligence, in opozarja, da je treba v to delo vključiti tudi zainteresirane strani z lokalne in regionalne ravni;
23. se zavzema za spodbujanje sodelovanja med evropskim zaveznitvom za umetno inteligenco in Evropskim parlamentom, državami članicami, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Evropskim odborom regij;
24. pozdravlja načrtovano podporo za vzpostavitev preskusnih in eksperimentalnih infrastruktur, ki bi jih lahko uporabljala podjetja vseh velikosti v vseh regijah;
25. podpira predlagano vzpostavitev „platforme umetne inteligence na zahtevo“, do katere bo mogoče lažje dostopati preko vozlišč za digitalne inovacije;
26. meni, da imajo lahko vozlišča za digitalne inovacije odločilno vlogo v izobraževanju in pri razvoju digitalnih spretnosti v zasebnem in javnem sektorju;
27. ugotavlja, da je namen pobude za digitalizacijo evropske industrije zagotoviti, da bo do leta 2020 v vsaki regiji vzpostavljeno vozlišče za digitalne inovacije. Vendar pa je mnogo regij v že obstoječi mreži teh vozlišč premalo zastopanih;
28. poziva k hitrim ukrepom za izboljšanje digitalnih spretnosti in znanja državljanov v skladu s potrebami, tako v javnem kot zasebnem sektorju, da se prepreči naraščanje neenakosti med državljani, regijami in gospodarskimi panogami v EU;
29. poudarja, da je nujno spodbujati javne pilotne projekte v regijah, da se podpre uporaba umetne inteligence v življenjskem okolju prihodnosti (med drugim potrebam prilagojen promet, socialno varstvo, pametna mesta ipd.) ter zato, da bodo državljani lahko sprejeli umetno inteligenco in jo uporabljali v lastno korist;
30. poudarja, da lahko umetna inteligenca podpira trajnostno rast zaradi ekonomije obsega, vendar pa dejansko ustvarja tudi ogromno dodano vrednost z novim blagom, storitvami in inovacijami, ki jih omogoča;
31. poudarja, da je treba predvideti možnosti za prekvalifikacijo in finančna sredstva za lokalne in regionalne oblasti, da se bo lahko organiziralo usposabljanje za ljudi na delovnih mestih, ki bodo zaradi umetne inteligence preoblikovana ali odpravljena;
32. poudarja, da bi bilo treba v naslednjem večletnem finančnem okviru EU za obdobje 2021–2027 zagotoviti obsežna sredstva za razvoj umetne inteligence (med drugim za program za digitalno Evropo v navedenem obdobju);
33. poudarja, da povezanost med rastjo mest, tehnologijo, infrastrukturo in kapitalnimi zahtevami prinaša enkratne priložnosti in izzive za mesta in regije, ki zahtevajo upravljanje na več ravneh in naložbe v fizično, digitalno in socialno infrastrukturo; poudarja pomen sodelovanja z zasebnim sektorjem, da se zagotovi ustreznost zakonodaje na tem področju;

34. poudarja, da umetna inteligenca ni sama po sebi namen in da jo bo treba prilagoditi storitvam e-uprave in javnim storitvam;
35. meni, da je pri razvoju umetne inteligence izredno pomembno zaščititi zasebnost in pravice posameznika;
36. poudarja pomen umetne inteligence in povezave s tehnologijami razširjene resničnosti (XR), navidezne resničnosti (VR), obogatene resničnosti (AR) ter 3D in robotiko, ki bodo tvorile novo podlago za globalno gospodarstvo, gospodarstvo platform in platforme za učenje. S tem se lahko pomaga zagotoviti enakopraven dostop do različnih izobraževalnih in kulturnih vsebin ter ustvarijo inovativne platforme za prenos znanja za prekvalifikacijo delavcev;
37. meni, da je razvoj zmogljivosti, povezanih z umetno inteligenco, ključno gonilo za digitalno preobrazbo industrije in tudi javnega sektorja;
38. poudarja, da mora Unija za uspešno vzpostavitev digitalne Evrope digitalni dobi prilagoditi zlasti trge dela ter sisteme izobraževanja in usposabljanja. Napredne digitalne tehnologije, kot so visokozmogljivo računalništvo, kibernetična varnost in umetna inteligenca, so zdaj dovolj zrele, da bi lahko zapustile raziskovalne prostore ter da bi se jih lahko izvajalo, uporabljalo in naprej razvijalo na ravni EU.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Boj proti dezinformacijam na spletu: evropski pristop

(2019/C 168/04)

Poročevalec: Olgierd GEBLEWICZ (PL/EPP), predsednik Zahodnopomorskega vojvodstva**Referenčni dokument:** COM(2018) 236 final**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Ugotovitve

1. ugotavlja, da se je globalno medijsko okolje v zadnjih letih temeljito in hitro spremenilo. Vpliva teh sprememb na družbeno in politično življenje ni mogoče preceniti; t. i. družbeni mediji, torej platforme, kot so Facebook, Twitter, WhatsApp, YouTube in Instagram, ki so v nekaj letih spremenile način razširjanja informacij in mnenj, postajajo vse pomembnejše kot glavni način komuniciranja med ljudmi, medtem pa se vpliv in avtoriteta tradicionalnih medijev in njihova vloga oblikovalca mnenj zmanjšujeta;
2. poudarja, da se bo v bližnji prihodnosti velika večina informacij posredovala preko spleta in da bodo družbeni mediji lahko postali glavni posrednik teh informacij za državljane, zlasti v zahodnih državah: že danes več kot polovica Evropejcev uporablja družbena omrežja vsak dan oziroma dva- do trikrat na teden;
3. ugotavlja, da je glavna značilnost družbenih medijev to, da ponujajo možnost komuniciranja „vseh z vsemi“ („*many to many*“), kakršne doslej še ni bilo in ki je drugi mediji ne omogočajo: vsak uporabnik poljubne platforme lahko s svojimi sporočili, vsaj potencialno, doseže vsakega od preostalih milijonov uporabnikov, in to brez kakršne koli redakcije. To ima tako pozitivne kot negativne posledice;
4. ugotavlja, da imajo družbeni mediji še eno značilnost, in sicer da v tradicionalnih medijih – tisku, radiu in televiziji – jasno opredeljena skupina ustvarjalcev (novinarjev, urednikov in administratorjev) odloča o tem, kaj bo objavljeno. Ta skupina ljudi je za svoje odločitve na takšen ali drugačen način neposredno odgovorna. Pri družbenih medijih je to pogosto neprimerno težje, saj je na primer najprej treba odkriti avtorje in kanale za razširjanje vsebin. Poleg tega družbeni mediji omogočajo hitro „viralno“ širjenje neresničnih informacij širokemu občinstvu;
5. poudarja, da je vzrok za zgoraj omenjeno pomanjkanje odgovornosti, ki je značilno za družbene medije, treba iskati v veljavnih predpisih, pa tudi v anonimnosti množic, ki jo tolerirajo vse družbene platforme;
6. zaskrbljenostjo ugotavlja, da je kombinacija množičnosti, pomanjkanja odgovornosti in anonimnosti v družbenih medijih privedla do tega, da so praksa, načela, pravna jamstva in navade, ki naj bi doslej zagotavljali zanesljivost posredovanih informacij, omajani;

7. s posebno zaskrbljenostjo ugotavlja, da so družbeni mediji postali instrument, ki ga tako notranji kot zunanji akterji izkoriščajo za posredovanje dezinformacij ter za politično, gospodarsko in družbeno manipulacijo. Obseg trenutne manipulacije v družbenih medijih je težko oceniti: razpoložljive znanstvene raziskave kažejo, da so samo v letu 2018 v 48 državah v družbenih medijih potekale organizirane manipulativne in dezinformacijske kampanje, različne politične sile (stranke, vlade ipd.) po celem svetu pa so za psihološko vplivanje na javno mnenje in njegovo manipulacijo v družbenih medijih porabile več kot pol milijarde dolarjev;

8. poleg tega poudarja, da se dezinformacije pogosto uporabljajo za razširjanje mnenj, ki so nezdržljiva z „nedeljivimi in univerzalnimi vrednotami človekovega dostojanstva, svobode, enakopravnosti in solidarnosti“, zapisanimi v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah in Evropski konvenciji o človekovih pravicah;

9. poudarja, da so dezinformacijske kampanje še toliko uspešnejše zaradi možnosti dostopa do podrobnih osebnih podatkov uporabnikov družbenih medijev, ki so bili pridobljeni ali kupljeni pri družbenih medijih ter se lahko uporabijo za personalizacijo posredovanih dezinformacij, s čimer se poveča njihov učinek;

10. opozarja, da sedanji mehanizmi delovanja družbenih medijev bolj kot mehanizmi drugih informacijskih kanalov spodbujajo širjenje laži: nekatere znanstvene raziskave kažejo, da je možnost, da bodo lažno novico, objavljeno na Twitterju, njegovi uporabniki posredovali naprej (*retweet*), za 70 % večja od možnosti, da se bo to zgodilo v primeru resnične novice;

11. opozarja tudi, da so opravljene raziskave razkrile še en zaskrbljujoč pojav: uporabniki družbenih medijev načeloma težko ocenijo utemeljenost in zanesljivost informacij, ki jih posredujejo ti mediji;

12. je zaskrbljen glede stanja pripravljenosti Evropske unije in njenih držav članic za preprečevanje novega vala dezinformacij, ki bi ga lahko sprožila umetna inteligenca. Dezinformacije že veljajo za enega najbolj grozečih načinov prihodnjega vojskovanja;

13. se strinja z Evropskim parlamentom ⁽¹⁾ glede pomena, ki ga ima za EU in države članice sodelovanje s ponudniki družbenih medijev v boju proti propagandi, ki se širi po teh medijih ter bi lahko ogrozila socialno kohezijo naših ozemelj in vodila v radikalizacijo državljanov, zlasti mladih;

14. z zadovoljstvom sledi dosedanji razpravi o t. i. lažnih novicah (dezinformacijah), ki poteka na evropski ravni. Sporočilo Evropske komisije z naslovom *Boj proti dezinformacijam na spletu: evropski pristop*, je ključna oporna točka za sedanjo razpravo o tem, kako se boriti zoper dezinformacije na spletu;

15. poudarja, da Komisija v sporočilu opredeljuje štiri glavne elemente strategije za boj proti dezinformacijam na spletu:

— povečanje preglednosti (seznanjenost z viri dezinformacij, s tem, kako se razširjajo in komu so namenjene ter kdo financira njihovo ustvarjanje in razširjanje),

— podpora raznolikosti virov informacij, zlasti takšnih visoke kakovosti, ki jih zagotavlja kakovostno novinarstvo in ki državljane spodbujajo k oblikovanju lastnega kritičnega mnenja,

— priprava sistema za ocenjevanje zanesljivosti virov informacij,

— izvajanje programov za izobraževanje državljanov,

(¹) Evropski parlament, 2016/2030 (INI).

16. se z zanimanjem seznanja s poročilom strokovne skupine na visoki ravni za lažne novice in dezinformacije na spletu, ki jo je imenovala Komisija. Poročilo je treba obravnavati kot bistveno dopolnitev sporočila Komisije. Strokovna skupina je opredelila področja, na katerih so dosednji ukrepi spodleteli, npr. v zvezi z nepreglednostjo delovanja algoritmov, ki jih uporabljajo družbene platforme za to, da določijo pomen vsebin in vrstni red, po katerem jih bodo posredovale uporabnikom;

17. opozarja na koristno delo posebne projektne skupine StratCom East, ki deluje v okviru Evropske službe za zunanje delovanje in katere glavna naloga je odkrivanje ruske propagande in dezinformacijskih kampanj;

18. opozarja tudi na razpravo o dezinformacijah na spletu, ki je potekala v Evropskem parlamentu: čeprav Parlament (zaradi različnih stališč političnih skupin) ni sprejel skupnega stališča glede načina boja proti dezinformacijam, pa je bilo med razpravo zlasti poudarjeno, da bi morali biti resnično zaskrbljeni zaradi vpliva ruske propagande na javno mnenje v državah članicah EU;

Prednostne naloge

19. poudarja, da Listina EU o temeljnih pravicah vsakemu državljanu evropske skupnosti zagotavlja svobodo izražanja, ki vključuje tudi pravico do lastnega mnenja ter do prejemanja in posredovanja informacij in zamisli brez vmešavanja javnih organov in ne glede na državne meje. Cilj ukrepov evropskih institucij mora biti učinkovito uveljavljanje pravice do informiranosti;

20. opozarja, da dezinformacije ogrožajo vse ravni demokratične družbe in institucij. Ciljno razširjanje lažnih informacij na spletu lahko destruktivno vpliva tako na lokalne skupnosti (in politične procese, med njimi evropske, nacionalne ter lokalne in regionalne volitve) kot tudi na celotne države. Boj proti dezinformacijam mora biti prednostna naloga evropskih institucij in družbenih medijev pred evropskimi volitvami, da bi zagotovili, da bodo svobodne in poštene;

21. poleg tega ugotavlja, da dezinformacije na veliko načinov škodijo družbi: ne le, da se zaradi njih politične odločitve sprejemajo na podlagi napačnih predpostavk, sprožijo lahko tudi sovraštvo in agresijo, državljanom pa povzročijo (materialno) škodo ter ogrozijo zdravje in življenje. Dolgoročno bodo dezinformacije spodkopale zaupanje državljanov v vse vire informacij ter institucije, organe in demokracijo;

22. poleg tega poudarja, da boj zoper dezinformacije na spletu ne sme potekati v škodo svobode izražanja ali pravice do varstva osebnih podatkov – ta mora ves čas ostati neodtujljiva last posameznih uporabnikov, ki edini lahko odobrijo, prekličejo in spremenijo dostop do vseh ali dela podatkov –, in drugih temeljnih evropskih vrednot. Kakršna koli vrsta cenzure je nesprejemljiva. Sprejete rešitve morajo biti sorazmerne;

23. ugotavlja, da si glavni akterji na trgu družbenih medijev ob podpori evropskih institucij trenutno prizadevajo za boj proti dezinformacijam predvsem s „samoregulacijo“ žbenih platform in njihovega prostovoljnega sodelovanja z zunanjimi ustanovami (npr. organizacijami za preverjanje dejstev) in državnimi organi. Družbeni mediji si morajo bolj prizadevati za boj proti lažnim novicam, kar vključuje tudi označevanje takšnih novic, preverjanje dejstev in ukrepe za zapiranje lažnih računov, ter namenjati zadostna sredstva za spremljanje pretoka informacij v različnih jezikih v vseh državah članicah EU. Poleg tega bi morale platforme družbenih medijev, kot so Facebook, Twitter, Instagram ali Youtube, okrepiti pojem „preverjenih računov“, da bi jih šteli med zanesljive in etične vire;

24. opozarja, da bo morebiti, če se bodo zdaj sprejeti ukrepi izkazali za nezadostne (npr. prostovoljni kodeks dobre prakse za boj proti dezinformacijam, ki so ga leta 2018 sprejeli Facebook, Twitter in druge platforme) in se bo problem dezinformacij zaostroval, nujno uporabiti pravne instrumente, ki bodo akterje, odgovorne za družbene medije, prisilili k ustreznemu ukrepanju;

Vloga lokalnih in regionalnih oblasti v boju proti dezinformacijam

25. opozarja, da lahko dezinformacije zaradi vpliva na – med drugim – lokalne politične in družbene procese vplivajo tudi na organizacijo življenja lokalne skupnosti in posledično torej na kakovost življenja državljanov;

26. poudarja, da je Odbor regij kot predstavnik lokalnih in regionalnih oblasti Evropske unije, določen s Pogodbo, v zelo dobrem položaju za sodelovanje v razpravi o nevarnostih dezinformacij ter za uvajanje in usklajevanje ukrepov evropskih lokalnih in regionalnih oblasti za boj proti temu pojavu. To je v skladu s splošno sprejetim načelom, da mora v boju proti dezinformacijam sodelovati veliko različnih institucij;

27. opozarja na tri temeljna področja, na katerih lahko Odbor regij ter lokalne in regionalne oblasti dajejo pobude in učinkovito podprejo prizadevanja za boj proti dezinformacijam na spletu: državljanska vzgoja, podpora nevladnim organizacijam in civilni družbi ter spodbujanje etičnih lokalnih medijev;

Državljska vzgoja

28. se strinja z ugotovitvami, med drugim iz poročila strokovne skupine na visoki ravni za lažne novice in dezinformacije na spletu, da sta izobraževanje in učenje državljanov glede odgovorne in ozaveščene uporabe internetnih medijev, zlasti družbenih medijev, najboljši dolgoročni način za boj proti dezinformacijam;

29. se z zanimanjem seznanja s predlogom Evropske komisije za novi program za digitalno Evropo za obdobje 2021–2027 in hkrati poziva Evropski parlament, naj predlaga, da se v Evropski socialni sklad za obdobje 2021–2027 kot prednostna naloga vključi vzpostavitev ozaveščene družbe, ki se zna upreti propagandi in ima kompetence, potrebne za preverjanje informacij, ki se širijo po spletu;

30. opozarja, da so lokalne in regionalne oblasti kot raven, ki je najbližje državljanom in ki je pogosto odgovorna za organizacijo osnovnega in srednješolskega izobraževanja, v najboljšem položaju za uvajanje izobraževalnih programov, ki udeležence učijo odgovorne uporabe spletnih virov informacij ter sposobnosti razlikovanja med zanesljivimi in nezanesljivimi viri;

31. lokalne in regionalne oblasti spodbuja, naj sprejemajo lastne ukrepe za zagotovitev, da bo učenje pravilnega ravnanja z internetnimi mediji del šolskih programov v vseh šolah, od osnovne naprej;

32. v zvezi s tem poudarja, da morajo biti izobraževalni programi oblikovani tako, da jih je lahko spreminjati in dopolnjevati ter s tem upoštevati nenehno spreminjajočo se naravo spletnih medijev, zlasti družbenih;

33. opozarja tudi, da je treba pri učenju o ozaveščeni uporabi internetnih medijev upoštevati, da sporočila v družbenih medijih pogosto namenoma delujejo na čustveni ravni, ki je včasih podzavestna. Zato je treba usposabljati učitelje, da bodo sposobni uporabnikom (udeležencem v izobraževalnih programih) dati na voljo orodja, prilagojena njihovi starosti in stopnji izobrazbe, s katerimi se bodo znali izogniti čustveni pasti, pa tudi pasti t. i. kognitivne pristranskosti, pri kateri se kot resnične dojemajo le tiste informacije in mnenja, ki potrjujejo lastna, že obstoječa;

34. ugotavlja, da bi morala biti izobraževanje in razvoj orodij za učitelje predpogoj, glede na to, kako težko je poučevati čustveno inteligenco in kritično razmišljanje. Na splošno se profesorji niso usposabljali za to in ni nujno, da se zavedajo ne le njunega pomena, temveč celo njunega obstoja. Zaradi težavnosti poučevanja tako globokih spretnosti, če ju učitelj nima, bi bilo treba uvesti orodja in procese, ki so v skladu s njunim pomenom, ne le za boj proti dezinformacijam, temveč tudi za razvoj človeka kot državljana in strokovnjaka;

35. opominja, da je nujno uporabnikom pojasniti, da nekateri družbeni mediji in do neke mere tudi nekateri tradicionalni mediji delujejo tako, da ustvarjajo filtrirne mehurčke ali zaprte celice, v katerih uporabniki dobijo le še stališča in informacije, ki so jim všeč, med drugim tudi napačne, popravkov pa ne. Poleg tega se zdi, da mehanizmi družbenih medijev pogosto otežujejo objektivni dialog o različnih mnenjih in pogledih ter soglasje o kompromisih, kar je temelj demokracije;

36. spodbuja lokalne in regionalne oblasti ter izobraževalne ustanove, naj nenehno ozaveščajo uporabnike, zlasti mlade, da je zaščita pred dezinformacijami na spletu v njihovem absolutnem interesu. Dezinformacije namreč niso omejene le na področji politike in družbe, temveč se ravno tako pogosto pojavljajo na področju trženja – pri finančnih storitvah, v spletni prodaji in pri posredovanju zdravstvenih nasvetov. Pomembne odločitve, sprejete na podlagi dezinformacij, imajo lahko tragične posledice;

37. izjavlja, da je pripravljen podpreti lokalne in regionalne oblasti pri tej nalogi, med drugim z zbiranjem različnih izkušenj iz vseh držav članic EU ter s spodbuditvijo priprave kodeksov dobre prakse;

Podpora nevladnim organizacijam

38. poziva lokalne in regionalne oblasti ter družbo, naj oblikujejo okvir za podporo organizacijam tretjega sektorja, ki se ukvarjajo z bojem proti dezinformacijam (npr. s preverjanjem dejstev ali državlansko vzgojo);

39. poudarja, da je takšna podpora nujna, saj so stroški preverjanja informacij veliko višji kot stroški „ustvarjanja“ žnih informacij. Neodvisne organizacije za preverjanje dejstev in tiste, ki državljanu učijo, kako prepoznati laži, morajo imeti na voljo materialno podporo;

40. opozarja, da imajo ravno lokalne in regionalne oblasti najboljše možnosti za zagotavljanje takšne podpore v različnih oblikah, npr. prek razpisov za nepovratna sredstva, s prednostnim oddajanjem prostorov in drugimi oblikami pomoči;

41. izjavlja, da je pripravljen prevzeti nalogo usklajevanja, da se opredelijo primeri najboljše prakse in olajša izmenjava izkušenj;

Podpora lokalnim medijem

42. opozarja, da je velik del dezinformacij, ki se širijo po spletu, lokalnega značaja in da imajo lahko mediji na lokalni ali regionalni ravni pomembno vlogo pri tem, da jih ovržejo v skladu z ustreznimi protokoli in ob ustrezni podpori. Iz teh in drugih razlogov Odbor regij opozarja na pomen kakovostnih lokalnih in regionalnih medijev, ki vključujejo dinamične lokalne in regionalne medije, med katerimi imajo pomembno vlogo tudi javni zavodi. To je zlasti pomembno v sedanjem času sprememb, ki jih doživljata medijska potrošnja in proizvodnja;

43. opozarja, da lokalni mediji zaradi svoje raznolikosti predstavljajo poročstvo za politični pluralizem in pluralizem informacij v vseh regijah, zaščita tega pluralizma pa bi morala biti prednostna naloga. Hkrati opozarja, da so lokalni tiskani mediji v mnogih državah članicah EU v težkem položaju; vstop družbenih medijev na trg, s tehničnimi možnostmi, da nagovorijo posameznike in sporočila ciljno usmerijo v posamezne osebe, je spodkopaval njihove finančne temelje, ki jih potrebujejo za delovanje in ki so jim jim doslej zagotavljali mali oglasi, hkrati pa se ponekod na politični ravni zavestno poskuša oslabiti pluralizem medijev. Materialno oslavljeni lokalni mediji pa se težje aktivno uprejo širjenju lažem na spletu;

44. zato poziva k začetku vseevropske razprave o tem, kako podpreti lokalne medije. Razprava se mora osredotočiti na dve neizključujoči se zahtevi: podpora medijem pri razvoju trdnih poslovnih modelov in pomoč, ki jo lahko lokalne in regionalne oblasti (lokalne skupnosti, pa tudi institucije na državni oziroma evropski ravni) namenijo lokalnim medijem, na primer s subvencijami, da se zagotovi zdrav pluralizem mnenj in hkrati spoštujejo načela enotnega trga EU, zlasti pravila o državni pomoči. Poleg tega priporoča lokalnim in regionalnim organom, naj začnejo izvajati začasne ukrepe za podporo lokalnim medijem, da bi ti lahko preživeli.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Digitalizacija zdravstva

(2019/C 168/05)

Poročevalec:	Fernando López MIRAS (ES/EPP), predsednik avtonomne skupnosti Murcia
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o omogočanju digitalne preobrazbe zdravstva in zdravstvenega varstva na enotnem digitalnem trgu; krepitev vloge državljanov in oblikovanje bolj zdrave družbe (COM(2018) 233)

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja pobudo Komisije za spodbujanje sodelovanja med državami članicami EU, da bi pospešili digitalno preobrazbo zdravstva, s čimer bi zagotovili učinkovitejše zdravstveno varstvo v Evropi, napredovali z raziskavami, izboljšali preprečevanje bolezni in individualizirano oskrbo in zdravstvo ter državljanom omogočili enak dostop do visokokakovostnih storitev zdravstvenega varstva; pri tem opozarja, da so za organizacijo zdravstvenih sistemov pristojne države članice;
2. se zaveda izziva, s katerim se soočajo decentralizirane ravni upravljanja v vsej Evropski uniji, tj. staranje prebivalstva in posledično vse več primerov kroničnih bolezni in multimorbidnosti, zaradi česar je potrebnih čedalje več sredstev, spremeniti pa je treba tudi model oskrbe;
3. opozarja na veliko količino podatkov v zdravstvu, ki se shranjujejo v ločenih sistemih, in meni, da bi njihova učinkovitejša uporaba z medsebojnim povezovanjem in analizo velepodatkov lahko izboljšala socialne in zdravstvene sisteme ter omogočila njihovo vzdržnost;
4. poudarja potrebo po digitalni preobrazbi na področju zdravstva in oskrbe, da bi se spoprijeli z izzivi, s katerimi se sooča Evropa;
5. meni, da je uvajanje digitalnih rešitev za zdravstvo in oskrbo še vedno počasno in se znatno razlikuje med državami članicami in med regijami ter da obstaja tveganje, da bodo imela koristi od informacijske družbe predvsem urbana območja in bolj razvite regije. S tem bi zapostavili najbolj oddaljene regije, podeželska območja, območja z nizko gostoto prebivalstva in otoke, te rešitve pa bi morale biti namenjene prav njim, da bi omilili njihovo izolacijo;
6. priznava, da se kljub dosedanjim prizadevanjem v sistemih elektronskih zdravstvenih zapisov po EU še naprej uporabljajo med seboj nezdružljivi formati in standardi;
7. meni, da sta za napredek pri raziskavah ter zagotavljanje natančnejše diagnoze in bolj individualiziranega zdravljenja bolezni potrebna varen dostop in čezmejna izmenjava genomskih in drugih zdravstvenih podatkov, s čimer bi prispevali k napredku personalizirane medicine;

8. pozdravlja pobude Komisije za podpiranje uporabe e-zdravja (*eHealth*) v regijah kot načina za spoprijemanje z izzivom staranja prebivalstva: strukture sodelovanja, kot so Evropsko partnerstvo za inovacije za dejavno in zdravo staranje, opredelitev referenčnih mest o dejavnem in zdravem staranju in podpora načrtu za digitalno preobrazbo zdravstva in oskrbe za starajočo se družbo (*Blueprint for Digital Transformation of Health and Care for the Ageing Society*);

9. pozdravlja nove predloge financiranja za obdobje 2021–2027, v katerih digitalizacija zdravstva zavzema pomembno mesto; zlasti pozdravlja predlog uredbe o programu za digitalno Evropo za obdobje 2021–2027 in vztraja, da se v javnem sektorju in na področjih javnega interesa, kot so zdravstvo in zdravstveno varstvo, izobraževanje itd., uvedejo najsodobnejše digitalne tehnologije, zlasti visokozmogljivostno računalništvo, umetna inteligenca, varovanje tajnosti podatkov in kibernetška varnost, oziroma omogoči dostop do njih;

Evropski elektronski zdravstveni zapis in čezmejno zdravstveno varstvo: varen dostop državljanov do njihovih zdravstvenih podatkov

10. pozdravlja predloge Komisije, ki meni, da je načelo varstva podatkov osrednji element, pri čemer je treba upoštevati možnosti, ki jih za napredek pri zagotavljanju varnega dostopa do zdravstvenih podatkov ponuja nova splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR);

11. opozarja, da je treba izboljšati zdravstveno pismenost državljanov in njihovo zmožnost, da si pomagajo sami, saj bi to vplivalo na njihovo zdravje in prispevalo k vzdržnosti zdravstvenih sistemov, IKT pa morajo biti temeljni element podpore; poleg tega meni, da bi morali zdravstveni organi oblikovati ustrezne smernice, s katerimi bi preprečili sedanjo zasičenost z znanstveno neutemeljenimi informacijami s področja zdravja na spletu;

12. poudarja, da se večina državljanov ne zaveda morebitnih posledic razkritja svojih osebnih podatkov in ne pozna kompleksnih pravil, ki urejajo dostop do njih;

13. zato obžaluje, da predlogi Komisije ne vključujejo konkretnih ukrepov za ozaveščanje javnosti in zagotavljanje, da bodo državljani in pacienti v celoti razumeli zakonodajni okvir, ki varuje zasebnost zdravstvenih podatkov, in Komisiji priporoča, naj podpre kampanje obveščanja po EU, s katerimi bi pojasnili, kako varovati zasebnost zdravstvenih podatkov v novem pravnem okviru;

14. poziva Komisijo, naj si še naprej prizadeva, da bi odpravili ovire za interoperabilnost sistemov e-zdravja, med drugim z učinkovitejšimi sistemi, saj so stroški zaradi pomanjkanja interoperabilnosti dejanski in merljivi;

15. podpira sprejetje priporočila Komisije o tehničnih specifikacijah za evropski format za elektronsko izmenjavo zdravstvenih evidenc in nadaljnji razvoj infrastrukture digitalnih storitev e-zdravja, s čimer bi državljanom in pacientom omogočili dostop do njihovih osebnih zdravstvenih podatkov in njihovo uporabo za namene javnega zdravja in raziskav, poleg tega pa bi olajšali prosto gibanje oseb, ki se trenutno odsvetuje pri kompleksnih boleznih;

16. poziva države članice, naj se izogibajo centralizirani lokalizaciji storitev, ki temelji na napačnem prepričanju, da so lokalizirane storitve varnejše, in naj podatke arhivirajo decentralizirano z uporabo tehnologij, ki to omogočajo, kot je blokovna veriga. Spodbujati morajo tudi uporabo mednarodnih odprtih standardov, da bi preprečile rešitve, s katerimi bi postale odvisne od enega ponudnika;

17. vztraja, da bi morali biti podatki o pacientih ustrezno zaščiteni, da jih ne bi zlorabljali; prav tako želi poudariti, da priložnosti, ki izhajajo iz povečanega dostopa do podatkov o pacientih nikakor ne smejo prispevati k razvoju, ki bi ogrožal njihove pravice, temveč morajo biti v njihovo korist; pri tem poziva Komisijo, naj preuči ukrepe, s katerimi bi paciente zaščitili pred morebitnim neravnovesjem moči med njimi in izvajalci zdravstvenih dejavnosti, ki lahko nastane zaradi povečanega dostopa do zdravstvenih podatkov;

18. ugotavlja, da lahko elektronski zdravstveni zapis zagotovi boljšo usklajenost varstva na nacionalni in regionalni ravni, saj omogoča izmenjavo zdravstvenih podatkov med ponudniki zdravstvenih storitev v realnem času, zlasti pri pacientih s kompleksnimi multisistemskimi boleznimi in redkimi boleznimi;

19. poleg tega opozarja, da so organi v nekaterih državah članicah veliko vložili v razvoj elektronskih zdravstvenih zapisov in digitalnih platform, ki državljanom omogočajo dostop do (dela) njihovih zdravstvenih podatkov. Pomembno je, da se te velike naložbe ne prezrejo, da se upoštevajo izkušnje teh držav ter da se nacionalna, regionalna in lokalna raven ne obremeni z dodatnimi in nepotrebni izdatki na tem področju;

20. predlaga, naj Komisija poleg razvoja evropskega formata za elektronsko izmenjavo zdravstvenih evidenc spodbuja tudi vzpostavitev resničnega evropskega elektronskega zdravstvenega zapisa, ki bi bil zasnovan na podlagi varnega dostopa do zdravstvenih zapisov, pri čemer bi bil pacient lastnik podatkov in bi dovolil dostop do njih ter jih naknadno tudi preveril;

21. nadalje opozarja, da so organi v nekaterih državah članicah za podatke pacientov in dostop do njih vzpostavili ali vzpostavljajo digitalne strukture upravljanja, sisteme za izjave o soglasju, dnevniške datoteke ipd. Izkušnje na tem področju, zbrane na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, bi bilo treba upoštevati pri nadaljnjem delu v zvezi z evropskim zdravstvenim zapisom;

Boljše podatkovne zbirke za spodbujanje preventive, raziskav in personalizirane medicine

22. meni, da je izmenjava osebnih zdravstvenih podatkov bistvena za raziskave javnega zdravja in klinične raziskave, saj jih bodo lahko države, ne da bi posegale v temeljno pravico do varstva podatkov, pretvorile v znanje, ki bo koristilo državljanom;

23. meni, da je treba bolje uskladiti obstoječe nacionalne in regionalne pobude za izmenjavo genomskih in drugih zdravstvenih podatkov na področju raziskav in personalizirane medicine, in poziva države članice, naj se pridružijo izjavi Uresničevanje dostopa do vsaj enega milijona sekvenciranih genomov v EU do leta 2022;

24. poziva Komisijo, naj preuči možnost, da bi imeli za genetske študije, izvedene na evropskih državljanih iz zdravstvenih razlogov, enotno identifikacijo, s katero bi lahko pridobljene informacije uporabili za ukrepe preventive, diagnosticiranja in zdravljenja, ki bi jih morali izvajati pri državljanih v času njihovega življenja, in vedno z njihovo privolitvijo, saj bi bil pacient vedno lastnik podatkov. Blokovna veriga je varen protokol, ki zagotavlja razpoložljivost podatkov in njihovo zaupnost, državljani pa jih lahko vedno nadzorujejo;

25. poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe, ki bodo varni in bodo zagotavljali anonimnost ter s katerimi bo spodbujala uvedbo tehnologije za uporabo podatkov na področju zdravstva, pri čemer naj upošteva možnosti osrednje tehnologije, kot je umetna inteligenca ali visokozmogljivo računalništvo, in zagotovi boljše usklajevanje med različnimi deležniki v sistemu, vključno z regijami, javnim in zasebnim sektorjem (tudi malimi in srednjimi podjetji na področju e-zdravja), raziskovalnimi organi ter drugimi vključenimi akterji;

26. pozdravlja namero Komisije, da podpre razvoj tehničnih specifikacij za varen dostop in čezmejno izmenjavo genomskih in zdravstvenih podatkov za namene raziskav ter začetek izvajanja pilotnih projektov za usklajevanje programov, pobud in pomembnih akterjev na nacionalni in evropski ravni, obenem pa opozarja na potrebo po močnejših jamstvih glede uporabe genomskih podatkov;

27. se strinja z namero Komisije, da vzpostavi mehanizem prostovoljnega usklajevanja med nacionalnimi organi EU za izmenjavo genomskih in drugih zdravstvenih podatkov, s čimer bi omogočili napredek na področju preventive, raziskav o zdravju prebivalstva in personalizirane medicine;

28. poziva Komisijo, naj uskladi ukrepe, ki jih sprejema v zvezi z dostopom do podatkov javnih uprav in njihovo ponovno uporabo, z drugimi pobudami, kot je sporočilo Komisije Na poti k skupnemu evropskemu podatkovnemu prostoru (COM(2018) 232);

29. poziva Komisijo, naj spodbuja potencial evropskih referenčnih mrež v okviru direktive o uveljavljanju pravic pacientov pri čezmejnem zdravstvenem varstvu, da bi olajšali izvajanje nadnacionalnih medsektorskih raziskav za namene personalizirane medicine za paciente z redkimi boleznimi, boleznimi z nizko prevalenco ali kompleksnimi boleznimi;

30. spodbuja Komisijo, naj na evropski ravni sproži posvetovanje o etičnih, pravnih in socialnih posledicah uporabe genomskih in zdravstvenih podatkov za namene javnega zdravja in raziskav, in meni, da jih je treba upoštevati v pravnih aktih Komisije in držav članic, obenem pa je treba upoštevati vlogo odborov za etiko in strokovnih odborov ter samostojnost uporabnikov zdravstvenih storitev;

31. spodbuja države članice, naj okrepijo in po potrebi razširijo obstoječe zmogljivosti za zagotavljanje stalnega in rednega zbiranja zdravstvenih podatkov, saj bo to prispevalo h kakovosti mednarodnih podatkov, ki so na voljo v organizacijah, kot sta Svetovna zdravstvena organizacija in OECD;

32. spodbuja države članice, naj si izmenjujejo podatke z izvajanjem politik odprtega dostopa v skladu s cilji odprte znanosti in vzpostavijo evropskega oblaka za odprto znanost;

Digitalna orodja za krepitev vloge pacientov in oskrbo, osredotočeno na ljudi: celostna oskrba, staranje, kroničnost in multimorbidnost

33. poudarja, da je zaradi staranja prebivalstva ter posledičnega povečanja kroničnih bolezni, multimorbidnosti in zdravstvenih stroškov potreben večdisciplinaren in celosten pristop k oskrbi ter da e-zdravje in elektronska izmenjava podatkov med pacienti, njihovimi oskrbovalci in ponudniki oskrbe omogočata varstvo, osredotočeno na posameznika, in prehod z institucionalnega varstva na oskrbo v skupnosti;

34. poudarja, da je izobraževanje bistveno za dejavno sodelovanje državljanov pri digitalni preobrazbi, zato poziva Komisijo in države članice, naj več pozornosti namenijo izboljšanju digitalne pismenosti državljanov in pacientov z izvajanjem primernih izobraževalnih programov; poleg tega opozarja, da nekatere skupine evropskih državljanov še vedno nimajo dostopa do interneta oziroma nimajo zadostnih digitalnih spretnosti in znanj za uporabo digitalnih storitev in da bo treba še veliko storiti, da bi izboljšali digitalno vključenost;

35. poudarja, da bo digitalna preobrazba uspešna le s prilagajanjem izobraževanja, usposabljanjem in stalnim strokovnim izpopolnjevanjem zdravstvenih delavcev;

36. poudarja, da lahko digitalna tehnologija omogoči ali izboljša dostop do zdravstvenih storitev, zlasti osebam z omejeno mobilnostjo; meni, da je nujno upoštevati teritorialno razsežnost in večjemu številu ljudi v oddaljenih, redko poseljenih ali prikrajšanih regijah, ki bi bili drugače izključeni iz zdravstvenih sistemov ali ne bi bili deležni ustreznih zdravstvenih storitev, omogočiti dostop do visokokakovostnih informacij, preventivnih zdravstvenih ukrepov ter do enostavno dostopnega zdravljenja in njegovega nadaljnega spremljanja;

37. poudarja, da je treba zagotoviti, da bo digitalizacija zdravstva zmanjšala socialne neenakosti in povečala dostopnost za invalide in starejše ljudi;
38. ugotavlja, da med regijami še vedno obstajajo precejšnje razlike pri dostopu do storitev IKT, zato poziva Komisijo, naj še naprej spodbuja politiko za omogočanje dostopa na prikrajšanih območjih;
39. poudarja, da je m-zdravje (*mHealth*) bistven dejavnik v prizadevanjih za krepitev vloge javnosti in nujen element vzdržnosti sistemov zdravstvenega varstva, ter meni, da uporaba ekonomsko učinkovitih digitalnih rešitev in rezultatov v zdravstvu omogoča napredek pri doseganju vzdržnih socialnih in zdravstvenih sistemov;
40. meni, da je treba nujno vzpostaviti ustrezne instrumente za zagotovitev dinamičnega ravnovesja med ponudbo in povpraševanjem ter spodbuditi procese sooblikovanja digitalnih rešitev, pri čemer bi se lahko zgledovali po izkušnjah nekaterih regij na tem področju ⁽¹⁾;
41. poziva Komisijo, naj spodbuja nove instrumente za javno naročanje inovacij, ki bi presegali sedanje kompleksne sisteme predkomercialnih javnih naročil in javnega naročanja inovativnih rešitev, ki so močno odvisni od namenskih finančnih sredstev, na primer z dopolnjevanjem med evropskimi programi financiranja in strukturnimi skladi;
42. pozdravlja dejstvo, da predlog uredbe o vrednotenju zdravstvenih tehnologij področje uporabe razširja na zdravstvene tehnologije in pripomočke, čeprav meni, da bi bilo zaželeno, da bi z zakonodajo EU poenostavili postopke za odobritev zdravstvenih pripomočkov in dosegli napredek, tako da bi vanjo vključili postopke za izboljšanje sedanjih standardov odobritve;
43. meni, da je za napredovanje k vzdržnim sistemom priporočljivo razširiti področje uporabe uredbe na vse faze tehnološkega razvoja, vključno z oceno učinka;
44. poudarja, da bi morali za nove aplikacije in pripomočke za paciente in zdravstvene delavce (aplikacije, zunanje merilne naprave ali v mobilnih telefonih itd.) uporabiti postopek akreditacije, certificiranja ali označevanja na evropski ravni, da bi določili tiste, ki so resnično uporabni ali jih lahko zdravstveni delavec celo predpiše. To bi zmanjšalo upravne ovire, da bi lahko rešitve, preizkušene v eni državi članici, zlahka tržili v drugi, zato poziva Komisijo, naj ukrepa v tej smeri;
45. vztraja, da bi morali biti orodja in aplikacije za paciente in zdravstvene delavce preprosti in enostavni za uporabo in da se ne bi smeli dodajati že obstoječim v državah članicah, temveč bi jih morali dopolnjevati;
46. je seznanjen s težavami pri obsežni uvedbi in uporabi tehnoloških rešitev, preizkušenih in potrjenih s pilotnimi študijami, zato poziva Komisijo, naj za njihovo uvedbo podpre regije in spodbudi sodelovanje med njimi;
47. predlaga tudi, naj se preuči, ali bi bilo primerno, da bi evropski programi financiranja določali, da morajo predlogi projektov vključevati zavezanost k izvedbi projekta, če bi bil ta uspešen, s čimer bi zagotovili, da bi imeli vsi prebivalci od njega korist, in ob uspešnem zaključku faze inovacije dokazali skladnost projekta z njegovo razširitvijo;

⁽¹⁾ <https://www.indemandhealth.eu/>; projekt inDEMAND spodbuja inovacije z združevanjem dveh dejavnikov: povpraševanje določi potrebo po rešitvi, njen razvoj pa nastane v procesu sooblikovanja, v katerega so vključeni zdravstveni delavci in tehnološka podjetja.

Financiranje

48. pozdravlja ponovno opredelitev področja uporabe novega instrumenta za povezovanje Evrope in predlog programa digitalna Evropa za obdobje 2021–2027, s katerim bi pospešili digitalno preobrazbo zdravstvenega varstva v Evropi;

49. poziva Komisijo, naj spodbudi potrebno uskladitev med evropskimi, nacionalnimi in regionalnimi digitalnimi načrti in strategijami ter v naslednjem programskem obdobju 2021–2027 zagotovi ustrezno dopolnjevanje med različnimi evropskimi programi financiranja ter javnim in zasebnim financiranjem, s čimer bi zagotovili obsežno uvedbo digitalnih celovitih zdravstvenih storitev, osredotočenih na ljudi;

50. ugotavlja, da tehnologija pogosto že obstaja in deluje, vendar upravne ovire onemogočajo uvedbo rešitev oziroma pri tem povzročajo zamude, zato poziva Komisijo, naj spodbuja nove modele za povračilo stroškov za uvedbo digitalnih inovacij, ki bi bili na primer usmerjeni v plačilo v vrednosti rezultatov v zdravstvu, s čimer bi spodbudili model poslovanja podjetij e-zdravja in m-zdravja, ki ponujajo kakovostne storitve, podprte z digitalno tehnologijo;

51. ugotavlja, da se bo sedanji program na področju zdravja v naslednjem obdobju 2021–2027 financiral iz sklada ESS+ in da bo zanj namenjenih manj sredstev; zato poziva zakonodajalca EU, naj v večletnem finančnem okviru EU za omenjeno obdobje povečata predlagana proračunska sredstva za digitalno preobrazbo Evrope;

Subsidiarnost

52. poziva Evropsko komisijo, naj pri izvajanju akcijskega načrta upošteva tako države članice kot tudi lokalne in regionalne oblasti, ki imajo bistveno vlogo pri obveščanju in ozaveščanju pacientov, izobraževanju in usposabljanju strokovnjakov ter razvoju e-zdravja.

V Bruslju, 7. februarja 2019

Predsednik

Evropskega odbora regij

Karl Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Osmemu okoljskemu akcijskemu programu naproti

(2019/C 168/06)

Poročevalec: Cor LAMERS (NL/EPP), župan mesta Schiedam**Referenčni dokument:** Mnenje na lastno pobudo**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

A. Uvodne ugotovitve

1. poudarja, da mora EU na vseh ustreznih področjih politike, zlasti na področju podnebja, biotske raznovrstnosti in okolja, pokazati večjo ambicioznost, da bi dosegla cilje Pariškega sporazuma in cilje OZN glede trajnostnega razvoja;
2. ugotavlja, da nezadostno izvajanje okoljske politike, politike biotske raznovrstnosti in podnebne politike ter zakonodaje EU na teh področjih predstavlja tveganje za dolgoročno vzdržnost našega načina življenja ter resno ogroža zdravje in zmanjšuje kakovost življenja državljanov EU;
3. poudarja, da se zaradi naraščanja svetovnega prebivalstva povečujejo potrebe po hrani, energiji in virih. Posledice, tj. podnebne spremembe, obsežna izguba naravnih rezervatov in zmanjšanje biotske raznovrstnosti, so pogosto katastrofalne;
4. v zvezi s tem trdno verjame, da okoljski akcijski programi EU ponujajo strateške smernice, dolgoročne vizije in možne načine za zagotavljanje skladnosti med okoljskimi in podnebnimi cilji ter s tem prinašajo dodano vrednost;
5. poudarja, da se je z okoljskimi akcijskimi programi doseglo veliko, saj se je onesnaževanje na splošno počasi začelo zmanjševati, narava je boljše zaščitena, prehod na nizkoogljično in krožno gospodarstvo pa poteka hitreje, vendar je treba storiti še precej več;
6. poudarja, da je v sedmem okoljskem akcijskem programu boljše izvajanje opredeljeno kot ena ključnih prednostnih nalog, vendar je nezadostno izvajanje okoljskih politik in zakonodaje (npr. zaradi nezadostnega povezovanja politik) še vedno zelo velika težava;
7. zato poziva Evropsko komisijo, Svet in Parlament, naj v skladu s cilji, predstavljenimi v tem mnenju, pripravijo osmi okoljski akcijski program;

B. Ocena sedmega okoljskega akcijskega programa

8. podpira sklepe iz poročila Evropskega parlamenta o izvajanju sedmega okoljskega akcijskega programa z dne 17. aprila 2018 ⁽¹⁾ in ugotovitve iz študije službe Evropskega parlamenta za raziskave iz novembra 2017 ⁽²⁾ ter na podlagi predhodnih mnenj OR ⁽³⁾ poudarja izzive, kot je pomanjkanje povezovanja politik, razpoložljivih sredstev in informacij o dobri praksi;

⁽¹⁾ Glej P8_TA(2018)0100.

⁽²⁾ Študija o vmesnem pregledu izvajanja sedmega okoljskega akcijskega programa (2014–2020).

⁽³⁾ Naslednja mnenja OR: ENVE-V-044 (UL C 271, 19.8.2014, str. 25); ENVE-V-045 (UL C 271, 19.8.2014, str. 45); ENVE-V-046 (UL C 415, 20.11.2014, str. 23); ENVE-VI/001 (UL C 260, 7.8.2015, str. 6); ENVE-VI/005 (UL C 51, 10.2.2016, str. 48); ENVE-VI/008 (UL C 240, 1.7.2016, str. 15); ENVE-VI/011 (UL C 88, 21.3.2017, str. 83); ENVE-VI/013 (UL C 88, 21.3.2017, str. 43); ENVE-VI/014 (UL C 207, 30.6.2017, str. 45); ENVE-VI/015 (UL C 207, 30.6.2017, str. 51); ENVE-VI/021 (UL C 54, 13.2.2018, str. 21); ENVE-VI-024 (UL C 54, 13.2.2018, str. 9); ENVE-VI-028 (UL C 361, 5.10.2018, str. 46); ENVE-VI-029 (UL C 461, 21.12.2018, str. 30) in ENVE-VI-030 (UL C 387, 25.10.2018, str. 42).

9. vendar ugotavlja, da so rezultati v zvezi z bistvenimi prednostnimi nalogami sedmega okoljskega akcijskega programa neenakomerni in nezadostni:

- (a) cilji v zvezi s prednostno nalogo 1 (varovanje naravnega kapitala) ne bodo doseženi do leta 2020;
- (b) dosežen je bil napredek v zvezi z različnimi podcilji prednostne naloge 2 (nizkoogljično gospodarstvo in učinkovita raba virov), zlasti v zvezi s podnebnimi in energetskimi cilji ter delno v zvezi s cilji glede odpadkov in krožnega gospodarstva;
- (c) ni jasno, v kolikšni meri bodo doseženi cilji v okviru prednostne naloge 3, povezani z okoljskimi pritiski in tveganji za zdravje ljudi;
- (d) napredek pri doseganju ciljev v okviru prednostne naloge 8 (trajnostna mesta) je neenakomeren, kar zadeva energijsko učinkovitost, trajnostni prevoz in mobilnost, trajnostno urbanistično načrtovanje in projektiranje, biotsko raznovrstnost v mestih in trajnostne stavbe;

10. ugotavlja, da za pomanjkljivosti pri izvajanju obstajajo štirje pomembni vzroki:

- (a) pomanjkljivo vključevanje okoljskih vidikov v druga področja politike, zlasti skupne kmetijske politike, skupne ribiške politike in kohezijske politike;
- (b) nezadostno financiranje in sheme financiranja, ki so slabo prilagojene specifičnim razmeram: čeprav so bile s številnimi projekti, financiranimi s sredstvi EU, dosežene izboljšave, vsi skladi EU nimajo jasno opredeljenih trajnostnih meril. Poleg tega države članice v zvezi s tem nimajo na voljo dovolj finančnih sredstev;
- (c) nezadostna izmenjava znanja: čeprav je na voljo dovolj strokovnega znanja, to ne doseže vedno oblikovalcev politike;
- (d) slabo vključevanje in sodelovanje lokalnih skupnosti in deležnikov ⁽⁴⁾;

11. ugotavlja, da je sedmi okoljski akcijski program dokazal svojo dodano vrednost in je pozitivno vplival na okoljsko politiko EU, državljanke, okolje in gospodarstvo. Njegova dolgoročna vizija je pomembna za zagotovitev stabilnega okolja za trajnostne naložbe in rast v okviru ekoloških omejitev planeta;

12. poudarja, da je bil sedmi okoljski akcijski program obsežen in zelo zapleten, s številnimi podcilji in podrobnimi opisi. Poleg tega se ni bilo lahko odzivati na nove tehnološke dosežke, spreminjajoče se razmere in nove mednarodne strategije, saj so cilji v okviru sedmega okoljskega akcijskega programa določeni za posamezno obdobje (kar je precej statično);

13. poudarja, da so bili v sedmem okoljskem akcijskem programu določeni ukrepi za izboljšanje trajnosti mest, zanemarjene pa so bile druge vrste skupnosti, ki živijo na podeželskih, obalnih, gorskih ali najbolj oddaljenih območjih ter otokih in otočjih. Čeprav so mesta pomembna središča za doseganje ciljev, niso ločena od svoje okolice. Več pozornosti bi bilo treba nameniti medsebojni povezanosti mest z njihovim zaledjem;

14. podpira ugotovitve iz poročila Evropske agencije za okolje, v katerem je izpostavljenih šest razlogov za neoptimalno izvajanje okoljske zakonodaje EU: neučinkovito usklajevanje med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi oblastmi, pomanjkanje upravnih zmogljivosti, nezadostno financiranje, pomanjkanje znanja in podatkov, nezadostni mehanizmi za zagotavljanje skladnosti ter premajhno povezovanje politik ⁽⁵⁾;

⁽⁴⁾ Študija OR: Osmemu okoljskemu akcijskemu programu naproti – lokalna in regionalna razsežnost.

⁽⁵⁾ Evropska agencija za okolje, *Environmental indicator report 2017. In support of the monitoring of the Seventh Environment Action Programme* (Poročilo o okoljskih kazalnikih 2017 – V podporo spremljanju sedmega okoljskega akcijskega programa) (EEA, poročilo št. 21/2017); Evropska agencija za okolje, 2015, *Evropsko okolje – Stanje in napovedi 2015 – strnjeno poročilo*, Evropska agencija za okolje, København.

C. **Glavna načela za pripravo osmega okoljskega akcijskega programa**

Spremenjeni okvir evropske okoljske politike ter njegov regionalni in lokalni vpliv

15. poudarja, da sta enotnost in raznolikost pomembni značilnosti EU ter temeljna koncepta za samo bistvo EU, zlasti pri določanju ciljev politike ali pripravi nove zakonodaje;

16. poudarja, da enotnost najmočneje simbolizira pravni red Unije. Zato meni, da je ta temelj osmega okoljskega akcijskega programa, saj njegova zakonodaja, standardi in vrednote ostajajo pomembna orodja za zagotavljanje varstva okolja, obravnavanje vprašanj varnosti in tveganj ter zagotavljanje kakovosti življenja. Pravni red evropskim državljanom zagotavlja tudi enake pravice, trgovini in industriji pa enake konkurenčne pogoje;

17. poudarja, da za EU velja tudi jasno določena obveznost spoštovanja politične, družbene, gospodarske, geografske in biokulturne raznolikosti med državami članicami, regijami in mesti. Obsežna prizadevanja EU niso vselej prinesla zelenih rezultatov. Ker prihaja do velikih prehodov, bi moral osmi okoljski akcijski program opustiti enotne rešitve od zgoraj navzdol ter ustvariti povezavo med enotnostjo in raznolikostjo, in sicer z vzpostavitvijo ravnotežja med določanjem harmoniziranih standardov in zagotavljanjem možnosti za razvoj prilagojenih rešitev v skladu z lokalnimi razmerami. Pri tem je pomembno, da politika in zakonodaja na ravni EU in na nacionalni ravni omogočata dovolj manevrskega prostora za lokalni in regionalni pristop;

18. poudarja, da bi moral osmi okoljski akcijski program podpirati učinkovito izvajanje veljavnega pravnega reda Unije s tradicionalno vlogo Evropske komisije kot njegove varuhinje;

19. v zvezi s tem poudarja, da tradicionalna okoljska politika, čeprav je uspešna že več kot 40 let, ne zadostuje več. Tudi če se spoštujejo mejne vrednosti, lahko nezadostna kakovost zraka, tal in vode še vedno negativno vpliva na zdravje ljudi in naravo. Poleg tega težav pri izvajanju ni mogoče reševati zgolj z dodatno zakonodajo. Za doseganje sedanjih vrednosti in standardov so poleg pravnega reda potrebni tudi podporni mehanizmi, novi pristopi in inovacije;

20. v zvezi s tem opozarja na problem, da je več držav članic uvedlo novo nacionalno zakonodajo, v skladu s katero se lahko globa, naložena na podlagi postopkov EU za ugotavljanje kršitev, izterja od občin in regij. Takšna „decentralizacija“ odgovornosti glede izpolnjevanja zakonodaje EU je problematična, saj se nacionalne oblasti pogosto osredotočajo zgolj na pravno izvajanje, tj. na prenos v nacionalno zakonodajo, lokalne in regionalne oblasti pa nimajo potrebnih instrumentov za dejansko izvajanje pravnega reda Unije v praksi. V največ primerih so evropske in državne ravni upravljanja tiste, ki imajo ustrezna finančna, pravna in upravna sredstva, zato bi morale nositi odgovornost za plačilo glob za neupoštevanje pravil;

21. trdno verjame, da bi si morala EU prizadevati za nove cilje v zvezi s prehodom npr. na krožno gospodarstvo ter na bolj trajnostno energijo, mobilnost ter proizvodnjo in potrošnjo hrane. Poleg tega bi morali države članice, regije in mesta, ki imajo pri tem vodilno vlogo, spodbujati k doseganju kakovosti okolja, ki presega standarde EU. Evropska komisija bi jih zato morala spodbuditi k nadaljnjemu ukrepanju;

22. poziva, da se priznajo prizadevanja regij, ki orjejo ledino na področju krožnega gospodarstva, trajnostne proizvodnje in potrošnje hrane, pa tudi zmanjševanja onesnaženosti zraka, hrupa in svetlobnega onesnaževanja, da se jih podpre in se spodbudi posnemanje najboljših praks po Evropi;

23. poudarja, da so se razmere, v katerih je bila okoljska politika oblikovana in se zdaj izvaja, spremenile, zaradi česar je treba doseči novo ravnotežje med novimi in starimi pristopi, med drugim zaradi naslednjih razlogov:

- (a) današnje politike so bolj medsebojno povezane. Poleg sektorske delitve zakonodaje EU na področja, kot so zrak, voda, hrup ter energija, je zaradi današnjih izzivov potrebno nadaljnje povezovanje vprašanj trajnosti, tako pri vsakdanjem ravnanju ljudi in vsakodnevnem vodenju podjetij kot tudi na socialno-ekonomskem področju. EU bi morala zato svoje regije obravnavati kot kompleksne gospodarske, družbene, okoljske in biokulturne sisteme;
- (b) k največjemu izboljšanju prispevajo inovacije in prehodi. Pomembno je tudi, da se učimo drug od drugega, za kar sta potrebna odprtost in poznavanje primerov dobre in slabe prakse. Sedanja zakonodaja je osredotočena na standarde in mejne vrednosti, medtem ko je za inovacije in prehode potreben prostor za preskušanje. EU potrebuje oboje;
- (c) EU sledi linearnemu ciklu oblikovanja politike (predlog, odločitev, izvedba, ocenjevanje), vendar je zaradi hitrosti inovacij potreben bolj krožen in prožnejši pristop;

24. poudarja, da je zaradi novih okoliščin potreben drugačen način razmišljanja, ki bo usmerjeno v medsebojno odvisnost vseh petih sestavnih delov splošnega okvira, ki ga je sprejela Evropska agencija za okolje: gonilne sile, pritiski, stanje, vplivi in odzivi. Klasične okoljske politike se osredotočajo na stanje in vplive, za zmanjšanje sedanjega in prihodnjega onesnaževanja pa bi se morale politike EU in nacionalne politike osredotočati tudi na gonilne sile in pritiske. Bistvo krožnega gospodarstva in drugih prehodov je reševanje vprašanja neposredno pri njegovem izvoru;

Povezovanje politik

25. trdno verjame, da bi moral osmi okoljski akcijski program zagotavljati povezovanje politik;

26. poudarja, da celostni pristop preprečuje neskladja in povezuje različne vidike, kot so:

- (a) ambicija, časovni okvir, izvedbeni postopki in orodja različnih okoljskih in podnebnih politik;
- (b) okoljske in podnebne politike ter druge politike, kot so skupna kmetijska politika, skupna ribiška politika, gospodarske in socialne politike;
- (c) cilji in časovni okvir mejnih vrednosti, določenih v okoljski zakonodaji EU (emisijski politiki) in v politikah na podlagi virov (emisijskih politikah) ⁽⁶⁾;
- (d) politike EU ter nacionalne, regionalne in lokalne politike z namenom uskladiti prednostne naloge, preprečiti podvajanje in čim bolj zmanjšati število nasprotujočih si ali nepovezanih postopkov ter odpraviti obstoječe vrzeli v politikah in predpisih, ki iz njih izhajajo;

27. poudarja, da je ključno vprašanje, kako lahko EU in druge ravni upravljanja učinkovito povezujejo politike, zlasti kako uskladiti okoljske, družbene in gospodarske cilje;

28. poudarja, da je za povezovanje politik potreben drugačen okvir razmišljanja, zato bi moral osmi okoljski akcijski program:

- (a) povezovanje politik obravnavati kot pristop (in ne kot prednostno nalogo) združevanja in krepite ločenih ciljev;
- (b) spodbujati EU ter nacionalne, regionalne in lokalne oblasti, da okoljske politike postavijo v središče vseh drugih politik (okoljski cilji bi morali biti glavni predmet drugih politik, namesto da se zgolj vključujejo vanje) in okoljsko politiko določijo kot glavno referenčno merilo za izvajanje vseh dejavnosti;
- (c) uporabljati celosten pristop: s sedmim okoljskim akcijskim programom je bil uveden bolj celosten pristop v primerjavi s prejšnjimi okoljskimi akcijskimi programi; osmi okoljski akcijski program bi moral iti še dlje ter okoljske, gospodarske in družbene kontekste obravnavati kot celoto;

⁽⁶⁾ Mnenje OR: ENVE-V-046.

Financiranje in naložbe

29. poudarja, da so za reševanje okoljskih in podnebnih izzivov ter izzivov v zvezi s prehodi potrebne obsežne zelene in modre naložbe ter inovacije;
30. poudarja, da je za večjo učinkovitost osmega okoljskega akcijskega programa potrebnih več sinergij med različnimi viri financiranja na ravni EU, nacionalni in regionalni ravni ter tesnejših povezav med javnim in zasebnim financiranjem;
31. poudarja, da so naložbene možnosti lokalnih in regionalnih oblasti omejene in pod pritiskom. V lokalnih in regionalnih proračunih so pogosto največji stroški povezani z reševanjem socialnih vprašanj, kot so brezposelnost, staranje prebivalstva in izobraževanje, za izvedbo prehodov, kot je energetski prehod, pa so potrebne znatne naložbe. Da bi dosegli znaten napredek pri teh prehodih, je treba zagotoviti kritično maso, za kar lokalne in regionalne oblasti potrebujejo dodatna sredstva;
32. pozdravlja predlog, da se uvede program InvestEU, osredotočen na trajnost, ter predlog Komisije za večletni finančni okvir za obdobje po letu 2020, osredotočen na trajnostni razvoj in vključevanje okoljske politike v vse proračunske postavke. Vseeno si želi, da bi bilo za vključevanje podnebne politike rezerviranih več kot 30 % proračunskih sredstev. Poleg tega poziva, naj se na ravni EU oblikuje sklad za pravičen energetski prehod, da bi se obravnavali okoljski, gospodarski in socialni izzivi regij, ki doživljajo energetski prehod, ter nameni zadostna podpora za ravnanje z odpadki in prehod na področju mobilnosti v vseh regijah, ki bi ustrezno dopolnjevala kohezijska sredstva;
33. odločno pozdravlja horizontalna načela iz predloga Komisije o večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2020: spodbujanje celostnega družbenega, gospodarskega, kulturnega in okoljskega razvoja ter varnosti na mestnih, podeželskih in obalnih območjih;

Lokalni pristop

34. meni, da je nujen prilagojen pristop, saj so regije in lokalne uprave:
- (a) pomembne prostorske enote, v katerih ljudje živijo, delajo in potujejo, kar povzroča precejšnje količine emisij;
 - (b) med seboj precej različne, kar zadeva vrsto in obseg onesnaževanja in emisij;
 - (c) med seboj različne glede izvajanja zakonodaje EU;
 - (d) med seboj precej različne glede gospodarskih, družbenih, geografskih in okoljskih priložnosti, ki jih ponujajo, ter izzivov, ki jih predstavljajo;
 - (e) med seboj različne glede upravnih pooblastil, zmogljivosti in pristopa k izvajanju okoljskih in podnebnih politik;
 - (f) v privilegiranem položaju, da v neposrednem sodelovanju z ljudmi in podjetji spodbujajo ukrepe, kot so zelena javna naročila, politike na področju stavb in prometa, izobraževanje, raziskave in programi ozaveščanja. To jim omogoča, da uvedejo izvedljive rešitve ter delujejo kot živi laboratoriji za nove zamisli in znanja;
35. se zavzema za celosten lokalni pristop kot najboljši način za uresničevanje zdravega življenja v skladu s posebnimi značilnostmi zadevnega kraja ali območja;

36. priporoča, naj se v okviru osmega okoljskega akcijskega programa ob ustreznem upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter strukture upravljanja in kulture posameznih držav članic oblikuje več lokalnih strategij, npr. za zdrava in uspešna mestna in metropolitanska območja, zdravo in dinamično podeželje ter varna in privlačna obalna območja, otoške in najbolj oddaljene regije ter otočja. Urbana strategija bi bila lahko osredotočena na posebne urbane vidike, kot sta mobilnost in urbanistično načrtovanje, medtem ko bi bil pri strategiji za podeželje poudarek na naravi, inovacijah v kmetijskem sektorju in demografskih spremembah. Namen teh priporočenih strategij bi bil spodbuditi različne prehode ob upoštevanju zdravja ljudi in narave, gospodarstva in potrebe po kakovostnem življenjskem prostoru v duhu ciljev trajnostnega razvoja. V zvezi s tem osmi okoljski akcijski program odraža horizontalna načela predloga Komisije o večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2020;

Pristop na več ravneh

37. poziva k vzpostavitvi dobro delujočega okvira upravljanja na več ravneh. Za korenite in trajne spremembe življenjskega sloga, potrebne za oblikovanje pravične, trajnostne in nizkoogljične družbe, je treba sprejeti pristopa od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. OR zato meni, da bi moral biti osmi okoljski akcijski program jasneje povezan s strategijami in načrti, oblikovanimi na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni;

38. poziva vse ravni upravljanja, naj si po najboljših močeh prizadevajo spodbujati sodelovanje med upravami, tudi z vertikalnim sodelovanjem med različnimi ravnmi upravljanja ter medregionalnim, medobčinskim in čezmejnim sodelovanjem. Prav tako bi moral osmi okoljski akcijski program glede na upravne strukture in geografski položaj v državah članicah nadalje spodbujati mesta, občine in regionalne oblasti k medsebojnemu sodelovanju in sodelovanju na ravni EU;

39. podpira pobude EU, kot so partnerstva v okviru agende EU za mesta; priporoča, naj se za podporo izvajanju pravnega reda Unije uporabijo obstoječa partnerstva za trajnostno rabo zemljišč, energetski prehod, prilagajanje podnebnim spremembam, mobilnost v mestih, kakovost zraka in krožno gospodarstvo ter na podlagi aktivnega razmisleka vzpostavijo nova medsektorska partnerstva za okolje in podnebje;

40. poudarja, da je preoblikovanje ciljev EU v konkretne lokalne cilje zahtevno, toda bistveno za doseganje rezultatov in pridobivanje zaupanja državljanov, zato meni, da bi bilo treba zagotoviti spodbude za nadpovprečno uspešnost. Programe podeljevanja nagrad, kot sta nagrada za zeleno prestolnico Evrope in zeleni list, bi bilo treba razširiti na manjša mesta in vasi. Poleg tega bi bilo treba še bolj spodbujati prostovoljne ukrepe, kot sta Konvencija županov in opazovalna skupina za mobilnost v mestih;

41. priporoča državam članicam, naj tesneje sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter spodbujajo mesta in regije k večjemu vključevanju v razvoj in izvajanje nacionalnih strategij in načrtov;

42. poziva države članice, naj vzpostavijo ustrezne institucionalne strukture ali platforme za tesnejše sodelovanje in stalno posvetovanje, kot so skupine za vertikalno sodelovanje med različnimi upravami, v katerih strokovnjaki z različnih ravni upravljanja skupaj pripravljajo nacionalne načrte in strategije;

43. poudarja, da zgolj usklajevanje med različnimi ravnmi upravljanja ni dovolj za učinkovito upravljanje, zato poziva regije in mesta, naj vzpostavijo tesne vezi s civilno družbo, zasebnim sektorjem in strokovnimi ustanovami na svojem ozemlju in zunaj njega ter podpirajo medregionalno sodelovanje na teh področjih, saj bodo taka dolgoročna partnerstva prispevala k oblikovanju dobrih politik;

44. poudarja, da bi se s tem spodbujala dialog in razprava med akterji z različnim interesi, ozadji in omejitvami, zaradi česar bi bilo odločanje boljše;

45. spodbuja države članice EU, naj opredelijo in s svojimi sredstvi za raziskave financirajo celostne meddisciplinarne raziskovalne projekte za iskanje rešitev;

D. Predlog osmega okoljskega akcijskega programa**Nov pristop k osmemu okoljskemu akcijskemu programu**

46. poudarja, da bi v novem okviru okoljske politike osmi okoljski akcijski program moral:
- (a) biti bolj strateški in celosten ter osredotočen na pomembne teme;
 - (b) spodbujati inovacije;
 - (c) omogočati prenos in nadgradnjo inovativnih rešitev;
 - (d) temeljiti na izzivih in rešitvah (ne tako kot sedmi okoljski akcijski program, ki je temeljil na omejitvah in težavah);
 - (e) biti prilagodljiv ter se odzivati na nove tehnološke dosežke in nove mednarodne strategije (ne tako kot precej statičen sedmi okoljski akcijski program);
 - (f) biti prilagodljiv glede na družbene, kulturne, gospodarske in okoljske posebnosti regij;
47. poziva Združeno kraljestvo in EU, naj v okviru sporazuma o izstopu in njegovega izvajanja pripravita skupne dogovore, ki bodo še naprej zagotavljali visoke okoljske standarde in vzajemnost, vključno z visokimi cilji v prihodnjem okoljskem akcijskem programu;
48. poudarja, da bi morali prihodnji okoljski akcijski programi določati prednostne teme in omogočati vključevanje meril trajnosti v druge politike EU, makroekonomske prednostne naloge in finančne instrumente. Okoljski dejavniki so tudi kazalnik trajnosti našega gospodarskega razvoja. Zato se zavzema za sinergije med osmim okoljskim akcijskim programom ter večletnim finančnim okvirom in evropskim semestrom;
49. v zvezi s tem obžaluje, da sprejetje osmega okoljskega akcijskega programa in večletni finančni okvir za obdobje po letu 2020 nista usklajena. Postopek odločanja v okviru prihodnjih okoljskih akcijskih programov bi moral biti časovno usklajen z večletnim finančnim okvirom, da bi bili v predlaganem večletnem finančnem okviru cilji okoljskih akcijskih programov ustrezno upoštevani;
50. predlaga, naj bo osmi okoljski akcijski program okoljski in podnebni steber nove strategije Evropa po letu 2020;

Predlagane teme za osmi okoljski akcijski program

51. meni, da je pristop zdravega življenja v mestih in na podeželju praktičen in celosten, saj temelji na kakovosti življenja, povezuje tri stebre trajnostnega razvoja, tj. gospodarske, okoljske in družbeno-kulturne vidike, ter varovanje zdravja ljudi in narave postavlja v širši okvir trajnosti. Povezan je tudi z izvajanjem ciljev trajnostnega razvoja;
52. predlaga, naj bo v osmem okoljskem akcijskem programu predstavljena strategija EU za spodbujanje zdravega življenja za vse, ki združuje koncepte:
- (a) zdravja ljudi, vključno z visoko kakovostjo življenja;
 - (b) zdravega planeta, na katerem se viri uporabljajo odgovorno in učinkovito, biotska in geološka raznovrstnost in ekosistemi pa so zaščiteni;
 - (c) zdravega gospodarstva, ki temelji na krožnem gospodarstvu z zadostno rastjo, trajnostnim razvojem, delovnimi mesti, trajnostnimi naložbami in trajnostnim poslovnim okoljem;

(d) zdrave družbe s priložnostmi za vse;

53. poziva EU, naj pristop zdravega življenja uporablja kot podlago za vse svoje politike, makroekonomske prednostne naloge in finančne instrumente. Ta pristop bi bilo treba spodbujati in izvajati tudi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Predlaga, naj EU tesneje sodeluje z mrežami za zdravo življenje, kot je mreža zdravih mest v okviru Svetovne zdravstvene organizacije (WHO Healthy Cities Network);

54. poudarja, da bi moral osmi okoljski akcijski program obravnavati izzive v zvezi s prehodi, kot so energetski prehod, prehod na krožno gospodarstvo, prehod na področju mobilnosti, prehod na področju proizvodnje in potrošnje hrane ter prehod s sive na zeleno in modro infrastrukturo. Dejavnosti na področju proizvodnje, potrošnje in prometa so glavni dejavniki onesnaževanja zraka, vode in tal ter obremenjevanja s hrupom. Ti prehodi so skladni s politikami na podlagi virov, zato bodo podpirali izvajanje sedanje zakonodaje EU. Povezani so s prehodi v okviru kakovosti življenja, in sicer na zdravo življenje na mestnih območjih ter boljšo kakovost življenja in vitalnost na podeželju. Osmi okoljski akcijski program bi moral te prehode olajšati in določiti časovni raspored za njihovo izvajanje;

55. predlaga, da se ohranijo bistvene prednostne naloge sedmega okoljskega akcijskega programa, tj. varovati, ohranjati in obogatiti naravni kapital EU, spremeniti EU v zeleno, konkurenčno, ogljično nevtralno in z viri gospodarno gospodarstvo, vključno z zagotavljanjem okvira za dostopen in trajnosten prevoz oseb in blaga ter zelene mobilnosti v mestih in na podeželju, varovati državljane EU pred vztrajnimi pritiski na okolje ter izboljšati zdravje in dobro počutje, saj so te teme še vedno zelo pomembne (pri čemer se lahko vključijo še druge teme);

56. poudarja, da bi moral osmi okoljski akcijski program omogočati izpolnjevanje zahtev Pariškega sporazuma in vključevati 17 ciljev trajnostnega razvoja. Moral bi biti dovolj prilagodljiv, da bi upošteval nove mednarodne dosežke in sporazume;

Predlagana struktura osmega okoljskega akcijskega programa

57. predlaga enostaven in jasen osmi okoljski akcijski program s petimi novimi poglavji: izvajanje, prehodi, inovacije, širši svetovni izzivi in komuniciranje;

58. predlaga, da se ta poglavja izvajajo v okviru akcijskih agend EU z merljivimi cilji, ciljno usmerjenimi ukrepi, financiranjem, naložbami, orodji in jasnim mehanizmom za spremljanje, na primer s postopkom pregleda izvajanja okoljske politike. S temi agendami lahko EU zagotovi prehode med omenjenimi petimi poglavji osmega okoljskega akcijskega programa, razvije prilagojene rešitve, osredotočene na posamezna območja, in se ustrezno odzove na nove dosežke in inovativno prakso. Akcijske agende EU lahko posledično spodbudijo nacionalne, regionalne in lokalne akcijske načrte;

59. meni, da bi moral osmi okoljski akcijski program ob ustreznem upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter upravne strukture in kulture različnih držav članic spodbujati sprejetje nacionalnih in/ali regionalnih akcijskih načrtov. Države članice se same odločijo, ali bodo imele en nacionalni načrt ali več regionalnih načrtov ali oboje, saj so te odločitve tesno povezane z nacionalnimi in regionalnimi upravnimi strukturami. Naslednji okoljski akcijski program bi moral določati vodilna načela ukrepanja za lokalne in regionalne oblasti ter pozivati k sprejetju prostovoljnih lokalnih ciljev in načrtov. To bi pomagalo pri izvajanju okoljskega akcijskega programa, hkrati pa omogočalo nekaj prilagodljivosti, da bi se lahko pri reševanju lokalnih problemov upoštevali lokalne potrebe ter lokalne zmogljivosti, znanje in strokovne izkušnje;

60. predlaga, naj prvo poglavje osmega okoljskega akcijskega programa vsebuje bistvene prednostne naloge sedmega okoljskega akcijskega programa, ki jih je treba učinkovito izvajati;

61. poudarja, da so za prvo poglavje potrebne izvedbene akcijske agende EU, ki vključujejo ukrepe, predstavljene v evropskem pregledu izvajanja ⁽⁷⁾, in podporne cilje sedmega okoljskega akcijskega programa, kot so:

- (a) boljše povezovanje politik, učinkovitejše politike na podlagi virov, ciljno usmerjeno financiranje EU;
- (b) raziskovanje različnih izzivov, povezanih z izvajanjem;
- (c) izvedbena orodja: trenutno ima okoljska in podnebna zakonodaja lasten sklop orodij in navodil. Da bi preprečili zmedo in zagotovili večjo usklajenost, OR predlaga enotnejšo metodo z instrumenti za krepitev zmogljivosti (npr. orodja in programi, delavnice, spletni seminarji, navodila);
- (d) zbiranje znanja in primerov najboljše prakse v enotni in javno dostopni podatkovni zbirki, ki je enostavna za iskanje in vključuje ustrezne elemente za pomoč pri opredelitvi najboljše prakse;
- (e) ukrepi za spodbujanje, razširitev in financiranje obstoječih in novih pobud, ki podpirajo izmenjavo znanja in najboljše prakse med evropskimi, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi mrežami ter sodelovanje med mesti, kot so medsebojni pregledi in vzajemno učenje, ogledi krajev, zelena partnerstva ter mentorstvo in usposabljanje med partnerji;
- (f) spremljanje s postopkom pregleda izvajanja okoljske politike;

62. poziva, naj osmi okoljski akcijski program še bolj okrepi tehnično platformo za sodelovanje na področju okolja, ki sta jo vzpostavila komisija za okolje, podnebne spremembe in energijo (NAT) ter GD za okolje, da bi spodbujala dialog in zbirala informacije o lokalnih in regionalnih izzivih in rešitvah pri uporabi okoljske zakonodaje EU; predlaga, da se v okviru platforme vzpostavi mreža ambasadorjev za spodbujanje izvajanja okoljske zakonodaje na vseh ravneh upravljanja, ki bi dopolnjevala pregled izvajanja okoljske politike ter izmenjavo informacij in tehnično pomoč (TAIEX);

63. predlaga večjo osredotočenost na vidike oz. izzive izvajanja okoljskih politik EU prek mnenj OR ter dela prihodnjih regionalnih središč ⁽⁸⁾, da bi odpravili vrzeli in našli prilagojene rešitve;

64. predlaga, da se v drugem poglavju obravnavajo glavni prehodi (energetski prehod, prehod na krožno gospodarstvo, prehod na področju mobilnosti, prehod na področju proizvodnje in potrošnje hrane ter prehod s sive na zeleno in modro infrastrukturo), in hkrati predlaga potrebni zakonodajni in finančni okvir za olajšanje teh prehodov na pravičen način, da se spodbudijo inovacije v regijah, ki orjejo ledino, in podprejo ogljično intenzivne regije, v katerih je energetski prehod dražji;

65. poudarja, da je treba drugo poglavje izvajati v okviru agend EU za prehod z ustreznimi ukrepi in financiranjem, da se olajša vsak prehod in nadaljnje izvajanje inovacij v praksi. To vključuje konkretne ukrepe na regionalni in lokalni ravni. V okviru osmega okoljskega akcijskega programa bi bilo treba spodbujati razvoj nacionalnih in regionalnih agend za prehod. Te agende, ki opredeljujejo izzive, skupne ukrepe in ustrezne odzive politik, bi bilo mogoče vzpostaviti s soustvarjanjem;

66. predlaga, naj tretje poglavje spodbuja zelene inovacije in naložbe. Nadaljnje inovacije so izjemno pomembne za spopadanje z okoljskimi in podnebnimi izzivi. V tem poglavju bi morala biti raziskavam namenjena vidnejša vloga pri oblikovanju ustreznega odziva politik;

⁽⁷⁾ Mnenje OR: ENVE-VI/021.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/commission/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_sl

67. poudarja, da je treba tretje poglavje izvajati v okviru agende EU za zelene inovacije, tj. agende, usmerjene v zdravo življenje, trajnostno družbo in krožno gospodarstvo. Agenda bi morala podpirati raziskave in razvoj. Pripraviti bi jo bilo treba v sodelovanju med oblikovalci politike (EU, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi), industrijo in akademskim svetom, opredeljevati pa bi morala izzive, odzive politike in skupne pristope za reševanje težav. Takšna agenda bi Evropsko komisijo, države članice, mesta in regije spodbudila, da bi uporabili sistemske inovativne pristope, vzpostavili ali omogočili partnerstva v okviru projektov za zelene inovacije ter obravnavali vlogo uprav pri spodbujanju začetka njihovega izvajanja;

68. predlaga, naj četrto poglavje obravnava širše svetovne izzive. Mednarodni dosežki in strategije, kot so Pariški sporazum, cilji trajnostnega razvoja, Konvencija o biološki raznovrstnosti in agenda OZN za mesta, močno vplivajo na okoljske in podnebne politike. Poleg tega je mogoče številne prednostne cilje iz osmega okoljskega akcijskega programa doseči le s sodelovanjem s partnerskimi državami ali v okviru splošnega pristopa, zato bi lahko povečanje zmogljivosti regionalnih in lokalnih oblasti za decentralizirano sodelovanje prineslo precejšnje koristi. Za boj proti onesnaževanju, ki ga povzročajo industrija, turizem in gospodinjstva, ter kaznivim dejanjem zoper okolje je potrebna mednarodna zavezanost, ki ji sledi usklajeno ukrepanje;

69. poudarja, da je treba četrto poglavje izvajati v okviru mednarodne agende EU za okolje in podnebje, s pomočjo katere bo lahko Unija obravnavala izzive in prevzela vodilno vlogo na mednarodnem prizorišču, tako da bo gospodarsko in trgovinsko politiko uporabila v korist okolju in podnebjju na svetovni ravni;

70. predlaga, naj peto poglavje obravnava komuniciranje in se osredotoči na ozaveščanje o pomenu in prednostih učinkovitega izvajanja osmega okoljskega akcijskega programa ter o njegovi dodani vrednosti za državljane, podjetja in okolje. Izvajanje okoljskega akcijskega programa bi bilo veliko lažje, če bi državljani in drugi deležniki bolje razumeli okoljske prednostne naloge EU, ukrepe, ki jih je treba sprejeti, in konkretne rezultate, ki bi jih lahko z njimi dosegli.

V Bruslju, 7. februarja 2019

Predsednik

Evropskega odbora regij

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI ODBOR REGIJ

ODBOR REGIJ

133. PLENARNO ZASEDANJE OR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

Mnenje Evropskega odbora regij – Ustvarjalna Evropa in nova evropska agenda za kulturo

(2019/C 168/07)

Poročevalec:	János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), Local councillor, Tahitófalu village
Referenčna dokumenta:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 COM(2018) 366 final Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Nova evropska agenda za kulturo COM(2018) 267 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 Preambula, uvodna izjava 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral upoštevati dvojno naravo kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in priznavati resnično in umetniško vrednost kulture na eni strani ter tržno vrednost teh sektorjev na drugi strani, vključno z njihovim širšim prispevkom k rasti , konkurenčnosti, ustvarjalnosti in inovacijam . To zahteva močne evropske kulturne in ustvarjalne sektorje, zlasti živahno evropsko avdiovizualno industrijo, ob upoštevanju njene zmogljivosti za doseganje širšega občinstva in njenega gospodarskega pomena, tudi za druge ustvarjalne sektorje in kulturni turizem [...]	Program bi moral upoštevati dvojno naravo kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in priznavati resnično in umetniško vrednost kulture na eni strani, na drugi strani pa tržno vrednost teh sektorjev in njihov širši prispevek h krepitvi ekonomske, socialne in teritorialne kohezije v EU ter h krepitvi konkurenčnosti, ustvarjalnosti in inovacij . To zahteva močne evropske kulturne in ustvarjalne sektorje, zlasti živahno evropsko avdiovizualno industrijo, ob upoštevanju njene zmogljivosti za doseganje širšega občinstva in njenega gospodarskega pomena, tudi za druge ustvarjalne sektorje, teritorialni razvoj in njegovo povezanost s strategijo pametne specializacije ter kulturni turizem [...]

Obrazložitev

Regionalno in evropsko teritorialno sodelovanje ustvarjata rast in delovna mesta ter promovirata Evropo kot destinacijo, tudi prek makroregionalnih kulturnih poti. Na podlagi teh izkušenj bi bilo mogoče zagotoviti, da je učinek kulture na lokalnih območjih v skladu z načeli iz člena 174 PDEU, in okrepiti njeno vlogo pri teritorialnem razvoju, ki temelji na inovacijah. Komisija bo, kot je navedla v načrtu za novo evropsko agendo za kulturo, „še naprej podpirala regije, ki izvajajo strategije pametne specializacije in makroregionalne strategije, osredotočene na kulturo, ter spodbujala trajnostni kulturni turizem“.

Predlog spremembe 2

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 Preambula, uvodna izjava 20

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Glede na to, kako pomembno je obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, bo ta program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov in k doseganju skupnega cilja, da bi bilo 25 % proračunskih odhodkov EU namenjenih podnebnim ciljem. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja.	Glede na to, kako pomembno je obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, pri čemer ima Unija vodilno vlogo , bo ta program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov in k doseganju skupnega cilja, da bi bilo 30 % proračunskih odhodkov EU namenjenih podnebnim ciljem ter vključevanju ciljev trajnostnega razvoja v vse njene politike . Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja.

Obrazložitev

Namen predloga spremembe je poudariti pomen ciljev trajnostnega razvoja in odraža stališče OR o njihovem financiranju.

Predlog spremembe 3

Preambula, uvodna izjava 22

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Od svoje ustanovitve je Evropska filmska akademija razvila edinstveno znanje in izkušnje ter je v edinstvenem položaju, da oblikuje vseevropsko skupnost filmskih ustvarjalcev in strokovnjakov, promovira in širi evropske filme zunaj nacionalnih meja ter oblikuje resnično evropsko občinstvo. Zato bi morala biti upravičena do neposredne podpore Unije.</i>	

Obrazložitev

Takšna zahteva vodi k neprimerni pozitivni diskriminaciji v korist te ustanove. Potreba, da jo EU neposredno podpre, ni dovolj utemeljena. Neposredna podpora v nobeni obliki ne bi bila pregledna.

Predlog spremembe 4

Preambula, uvodna izjava 23

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Od svoje ustanovitve je mladinski orkester Evropske unije razvil edinstveno strokovno znanje pri spodbujanju medkulturnega dialoga, medsebojnega spoštovanja in razumevanja s pomočjo kulture. Mladinski orkester Evropske unije je poseben v tem, da gre za evropski orkester, ki presega kulturne meje, sestavljajo pa ga mladi glasbeniki, ki so bili izbrani na podlagi zahtevnih umetniških meril po strogo določenem vsakoletnem postopku za avdicije v vsaki državi članici. Zato bi moral biti upravičen do neposredne podpore Unije.	Od svoje ustanovitve je mladinski orkester Evropske unije razvil edinstveno strokovno znanje pri spodbujanju medkulturnega dialoga, medsebojnega spoštovanja in razumevanja s pomočjo kulture. Mladinski orkester Evropske unije je poseben v tem, da gre za evropski orkester, ki presega kulturne meje, sestavljajo pa ga mladi glasbeniki, izbrani na podlagi zahtevnih umetniških meril po strogo določenem vsakoletnem postopku za avdicije v vsaki državi članici. Zato bi moral biti upravičen do neposredne podpore Unije, pod pogojem, da vse zadevne strani v celoti izpolnjujejo zahteve iz te uredbe .

Obrazložitev

Iz razlogov, ki jih Komisija navaja v zgornjem besedilu, bi moral biti mladinski orkester upravičen do neposredne podpore EU in podpore v okviru programa Ustvarjalna Evropa 2021–2027, pod pogojem, da so izpolnjene vse zahteve, povezane s financiranjem.

Predlog spremembe 5

Preambula, uvodna izjava 25

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za zagotovitev učinkovite dodelitve sredstev iz splošnega proračuna Unije je treba zagotoviti evropsko dodano vrednost vseh ukrepov in dejavnosti, ki se izvajajo v okviru programa, ter njihovo dopolnjevanje z dejavnostmi držav članic, medtem ko je treba skladnost, dopolnjevanje in sinergije poskušati doseči s programi financiranja, ki podpirajo področja politike s tesnimi medsebojnimi vezmi in horizontalnimi politikami, kot je politika varstva konkurence Unije.	Za zagotovitev učinkovite dodelitve sredstev iz splošnega proračuna Unije je treba zagotoviti evropsko dodano vrednost vseh ukrepov in dejavnosti, ki se izvajajo v okviru programa, ter njihovo dopolnjevanje z dejavnostmi držav članic in regij , medtem ko je treba skladnost, dopolnjevanje in sinergije poskušati doseči s programi financiranja, ki podpirajo področja politike s tesnimi medsebojnimi vezmi in horizontalnimi politikami, kot je politika varstva konkurence Unije.

Obrazložitev

Pomembno je upoštevati tudi dopolnjevanje z dejavnostmi regij, saj na tej ravni obstajajo politike, ki izhajajo iz njihovih posebnosti, zlasti kar zadeva najbolj oddaljene regije.

Predlog spremembe 6

Preambula, za uvodno izjavo 34 se doda nova uvodna izjava:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	V skladu s členom 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije bi bilo treba v programu upoštevati poseben – strukturen, socialen in gospodarski – položaj najbolj oddaljenih regij. V vseh sklopih programa se predvidijo ukrepi za povečanje sodelovanja teh regij ter za spodbujanje kulturnih izmenjav med njimi ter ostalo EU in svetom. Poleg tega se predvidita spremljanje teh ukrepov in njihovo ocenjevanje.

Obrazložitev

V programu se posebej navede poseben položaj teh regij, saj so kljub veliki oddaljenosti del ozemlja nekaterih držav članic EU. Ker bogatijo evropsko kulturo, bi bilo treba okrepiti njihove kulturne povezave z Unijo, čeprav jih sedanji program sploh ne omenja.

Predlog spremembe 7

Člen 3(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(a) okrepitev gospodarske, družbene in zunanje razsežnosti sodelovanja na evropski ravni za razvoj in spodbujanje evropske kulturne raznolikosti in evropske kulturne dediščine ter krepitev konkurenčnosti evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in okrepitev mednarodnih kulturnih odnosov;	(a) enhancing the economic, social and external dimension of European level cooperation to develop and promote European cultural diversity and Europe's cultural heritage and strengthening the competitiveness of the European cultural and creative sectors, with special attention to small and medium-sized enterprises (SMEs) and reinforcing international cultural relations;

Obrazložitev

Področje uporabe specifičnih ciljev programa bi moralo biti širše ter pod ravno kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, pri čemer bi moral biti poudarek na mikro, malih in srednjih podjetjih za verodostojen prikaz stvarnosti tistih, ki delajo v ustvarjalnih in kulturnih sektorjih.

Predlog spremembe 8

Člen 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>V skladu s cilji iz člena 3 ima sklop „KULTURA“ naslednje prednostne naloge:</p> <p>(a) okrepiti čezmejno razsežnost in kroženje evropskih kulturnih in ustvarjalnih izvajalcev in del;</p> <p>(b) povečati kulturno udejstvovanje v Evropi;</p> <p>(c) spodbujati družbeno odpornost in socialno vključevanje s kulturo in kulturno dediščino;</p> <p>(d) okrepiti zmogljivost evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev za uspeh, ustvarjanje delovnih mest in rast;</p> <p>(f) (e) okrepiti evropsko identiteto in vrednote s kulturno ozaveščenostjo, umetnostno vzgojo in ustvarjalnostjo v izobraževanju na podlagi kulture; ---TO BE SEPARATED-</p> <p>(g) prispevati h globalni strategiji Unije za mednarodne odnose prek kulturne diplomacije.</p>	<p>V skladu s cilji iz člena 3 ima sklop „KULTURA“ naslednje prednostne naloge:</p> <p>(a) okrepiti čezmejno razsežnost in kroženje evropskih kulturnih in ustvarjalnih izvajalcev in del ob posebnem upoštevanju regij z geografskimi omejitvami, kot so najbolj oddaljene regije;</p> <p>(b) povečati kulturno udejstvovanje v Evropi;</p> <p>(c) spodbujati družbeno odpornost in socialno vključevanje ter inovacije s kulturo in kulturno dediščino;</p> <p>(d) okrepiti zmogljivost evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev za uspeh, ustvarjanje delovnih mest in rast ter prispevati k lokalnemu in regionalnemu razvoju;</p> <p>(e) okrepiti evropsko identiteto in vrednote s kulturno ozaveščenostjo ter izmenjavami, umetnostno vzgojo in ustvarjalnostjo v izobraževanju na podlagi kulture;</p> <p>(f) (g) prispevati h globalni strategiji Unije za mednarodne odnose prek kulturne diplomacije, tudi z vključevanjem najbolj oddaljenih regij kot glavnih akterjev.</p>

Obrazložitev

Posebno pozornost je treba nameniti oddaljenim območjem z geografskimi omejitvami. Upoštevanje posebnih značilnosti najbolj oddaljenih regij določa tudi člen 349 PDEU.

Predlog spremembe 9

Člen 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>d) vzpostaviti in podpirati centre programa za promocijo programa v njihovi državi ter spodbujati čezmejno sodelovanje v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih.</p>	<p>d) vzpostaviti in podpirati centre programa in njihovo mrežno povezovanje za promocijo programa na nacionalni, regionalni in lokalni ravni v njihovi državi ter spodbujati čezmejno sodelovanje v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih.</p>

Obrazložitev

Kot je poudarjeno v poročilu o vmesni oceni programa Ustvarjalna Evropa (2014–2020), program dosega državljane s podprtimi deli in dejavnostmi, ki bogatijo njihovo evropsko identiteto. Splošen uspeh je odvisen od učinkovitosti pri razširjanju informacij ter ozaveščanju o priložnostih in izzivih na njihovi ravni. Centre Ustvarjalne Evrope bi bilo treba spodbujati k razvoju njihove vloge z izmenjavo zgodb o uspehu iz svoje države, pa tudi na vseevropski ravni ter v lokalnih in regionalnih organizacijah.

Predlog spremembe 10

Člen 7(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Finančna sredstva za izvajanje programa v obdobju 2021–2027 znašajo 1 850 000 000 EUR po trenutnih cenah.</p> <p>Program se izvaja v skladu z naslednjo okvirno finančno porazdelitvijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> — do 609 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(a) (sklop KULTURA); — do 1 081 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(b) (sklop MEDIA); — do 160 000 000 EUR za dejavnosti iz člena 3(2)(c) (MEDSEKTORSKI sklop). 	<p>Finančna sredstva za izvajanje programa v obdobju 2021–2027 znašajo 2 000 000 000 EUR po trenutnih cenah.</p> <p>Program se izvaja v skladu z naslednjo okvirno finančno porazdelitvijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> — do 759 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(a) (sklop KULTURA); — do 1 081 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(b) (sklop MEDIA); — do 160 000 000 EUR za dejavnosti iz člena 3(2)(c) (MEDSEKTORSKI sklop).

Obrazložitev

Kultura in kulturna dediščina bi morali biti bolj in širše vključeni v prednostne naloge naslednjega večletnega finančnega okvira, pri čemer bi moral proračunski cilj za program „Ustvarjalna Evropa“ znašati več kot dve milijardi EUR. Za sklop MEDIA je načrtovanih skoraj 78 % več sredstev kot pa za sklop KULTURA, pa čeprav slednji zajema več umetniških področij. Zato predlagamo, da se predlagano povečanje v višini 150 000 000 EUR nameni za sklop KULTURA.

Predlog spremembe 11

Člen 7(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Viri, dodeljeni državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na njihovo zahtevo prerazporedijo na program. Komisija navedene vire izvršuje neposredno v skladu s [členom 62(1)(a)] finančne uredbe ali posredno v skladu s [členom 62(1)(c)] navedene uredbe. Če je to mogoče, se navedeni viri uporabijo v korist zadevne države članice.</p>	<p>Viri, dodeljeni državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na njihovo zahtevo prerazporedijo na program. Komisija navedene vire izvršuje neposredno v skladu s [členom 62(1)(a)] finančne uredbe ali posredno v skladu s [členom 62(1)(c)] navedene uredbe. Viri se uporabijo v korist zadevne države članice.</p>

Obrazložitev

Določba člena 7(4) predloga, v skladu s katero države članice prenesejo del svojih virov v okviru skupnega upravljanja na program Ustvarjalna Evropa, vzbuja določene pomisleke. V tem primeru države članice ne dobijo zadostnih zagotovil, da bodo ti viri dodeljeni v korist zadevne države članice. Predlog bi bilo zato treba oblikovati tako, da se ti viri zagotovo uporabijo v korist zadevne države članice.

Predlog spremembe 12

Za novi člen 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>Postopek v odboru</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komisiji pomaga odbor (v nadaljnjem besedilu: Odbor za Ustvarjalno Evropo). Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011. 2. Odbor za Ustvarjalno Evropo se lahko za obravnavo konkretnih vprašanj v zvezi s podprogramoma in medsektorskim sklopom sestane v posebnih sestava. 3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011. 4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Obrazložitev

Načeli subsidiarnosti in sorazmernosti bosta v celoti izpolnjeni samo, če se v predlog znova vključi „postopek v odboru“, da se zagotovi ustrezen nadzor držav članic glede upravljanja programa.

Predlog spremembe 13

Člen 15

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Komisija v sodelovanju z državami članicami zagotovi splošno skladnost in dopolnjevanje programa z ustreznimi politikami in programi, zlasti tistimi, ki se nanašajo na uravnoteženo zastopnost spolov, izobraževanje, mlade in solidarnost, zaposlovanje in socialno vključenost, raziskave in inovacije, industrijo in podjetništvo, kmetijstvo in razvoj podeželja, okolje in podnebne ukrepe, kohezijo, regionalno in mestno politiko, državno pomoč ter mednarodno sodelovanje in razvoj.</p>	<p>Komisija v sodelovanju z državami članicami zagotovi splošno skladnost in dopolnjevanje programa z ustreznimi politikami in programi, zlasti tistimi, ki se nanašajo na uravnoteženo zastopnost spolov, izobraževanje, mlade in solidarnost, zaščito manjšin, zlasti ohranjanje dediščine avtohtonih narodnostnih, etničnih in jezikovnih manjšin, zaposlovanje in socialno vključenost, raziskave in inovacije, trajnostni turizem, industrijo in podjetništvo, kmetijstvo in razvoj podeželja, okolje in podnebne ukrepe, kohezijo, regionalno in mestno politiko, državno pomoč ter mednarodno sodelovanje in razvoj.</p>

Obrazložitev

Turizem, povezan s kulturno dediščino, je ključni element, ki bistveno prispeva k privlačnosti Evrope, njenih regij, mest in podeželja z vidika domačih naložb zasebnega sektorja, razvoja kulturno-ustvarjalnih mestnih predelov ter privabljanja talentov in podjetij, ki niso vezana na določen kraj – s čimer se krepi konkurenčnost na regionalni in nacionalni ravni v Evropi in po svetu. Poleg tega je treba, glede na to, da imajo mnogi državljani Evropske unije (okrog 50 milijonov ljudi) državljanstvo, ki se ne ujema z njihovim maternim jezikom ali narodnostjo, v zakonodajnem procesu EU upoštevati tudi njihove interese.

Predlog spremembe 14

Člen 18(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Vmesna ocena programa se opravi, ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju programa, vendar najpozneje v štirih letih od začetka izvajanja programa.</p>	<p>Vmesna ocena programa se opravi, ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju programa, poročilo o vmesni oceni pa se predloži najpozneje v štirih letih od začetka izvajanja programa.</p>

Obrazložitev

Poročilo o vmesni oceni je ključno za pripravo naslednjega okvirnega programa, zato mora biti pravočasno končano in na voljo za naslednje obdobje načrtovanja.

Predlog spremembe 15

Priloga 1 – Sklop Kultura

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Sektorski ukrepi:	Sektorski ukrepi:
(a) podpora glasbenemu sektorju: spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovacij na področju glasbe, zlasti distribucije glasbenega repertoarja v Evropi in zunaj nje, ukrepi usposabljanja in razvoj občinstva z evropskim repertoarjem ter podpora zbiranju podatkov in analizi;	(a) podpora glasbenemu sektorju: spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovacij na področju glasbe, zlasti distribucije glasbenega repertoarja v Evropi in zunaj nje, ukrepi usposabljanja in razvoj občinstva z evropskim repertoarjem ter podpora zbiranju podatkov in analizi;
(b) podpora knjižnemu sektorju in založništvu: ciljno usmerjeni ukrepi za spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, zlasti za prevajanje in promocijo evropske književnosti prek meja v Evropi in zunaj nje, usposabljanje in izmenjavo sektorskih strokovnjakov, avtorjev in prevajalcev ter nadnacionalnih projektov za sodelovanje, inovacije in razvoj v tem sektorju;	(b) podpora knjižnemu sektorju in založništvu: ciljno usmerjeni ukrepi za spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, zlasti za prevajanje in promocijo evropske književnosti prek meja v Evropi in zunaj nje, usposabljanje in izmenjavo sektorskih strokovnjakov, avtorjev in prevajalcev ter nadnacionalnih projektov za sodelovanje, inovacije in razvoj v tem sektorju;
(c) podpora sektorjema arhitekture in kulturne dediščine: ciljno usmerjeni ukrepi za mobilnost izvajalcev, krepitev zmogljivosti, razvoj občinstva in internacionalizacijo sektorjev arhitekture in kulturne dediščine, promocija kulture grajenega prostora (Baukultur), podporo za varovanje, ohranjanje in krepitev kulturne dediščine in njenih vrednot prek ozaveščanja, mreženja in vzajemnega učenja;	(c) podpora sektorjema arhitekture in kulturne dediščine: ciljno usmerjeni ukrepi za mobilnost izvajalcev, krepitev zmogljivosti, razvoj občinstva in internacionalizacijo sektorjev arhitekture in kulturne dediščine, promocija kulture grajenega prostora (Baukultur), podporo za varovanje, ohranjanje in krepitev kulturne dediščine, vključno s tradicionalnim ljudskim kulturnim izročilom , in njenih vrednot prek ozaveščanja, mreženja in vzajemnega učenja;
(d) podpora drugim sektorjem: ciljno usmerjeni ukrepi v korist razvoja ustvarjalnih vidikov sektorjev oblikovanja in mode ter kulturnega turizma in za njihovo promocijo in zastopanje zunaj Evropske unije.	(d) podpora drugim sektorjem: ciljno usmerjeni ukrepi v korist razvoja ustvarjalnih vidikov sektorjev oblikovanja in mode ter kulturnega turizma in za njihovo promocijo in zastopanje zunaj Evropske unije.

Obrazložitev

Različne oblike tradicionalnega ljudskega kulturnega izročila (obrti, glasba, ples ...) so pomemben vir vitalnosti, zlasti za podeželske kraje, lokalnega in regionalnega razvoja ter evropskih kulturnih izmenjav. Poleg tega so način za krepitev evropske kulturne identitete in ohranitev načela „združeni v raznolikosti“.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Ustvarjalna Evropa

1. pozdravlja predlog Komisije za nadaljevanje sedanjega programa Ustvarjalna Evropa kot samostojnega programa, pomembnega za vse akterje kulturnega sektorja. Samostojen finančni okvir je najboljši način za zagotavljanje kontinuitete dosežkov iz obdobja 2014–2020 ter za pripravo verodostojne ocene za prihodnost;

2. želi spomniti, da je program Ustvarjalna Evropa del obsežnejšega predloga za naslednji večletni finančni okvir (objavljenega 2. maja 2018), zato izid pogajanj o predlogu proračuna močno vpliva na končno obliko in vsebino programa. Program Ustvarjalna Evropa je izrednega pomena za razvoj sektorja kulture in njegovo večjo internacionalizacijo. Zato pozdravljamo povečanje sredstev zanj. Izredno pomembno je, da se delež programa v proračunu EU ne zniža, predvsem zaradi izzivov, s katerimi se sooča evropsko sodelovanje;
3. ozavešča o širitvi kulture kot področju politike: povečuje se število medsektorskih projektov, ki vključujejo kulturo in obravnavajo področja, kot so mestna prenova, opolnomočenje mladih, zdravje, dobro počutje in socialno vključevanje. Odbor pozdravlja dejstvo, da predlog upošteva ta pojav;
4. glede vloge umetnosti in kulture pri oblikovanju identitete in zagotavljanju kohezije poudarja pomen umetniške svobode in svobode izražanja, ki ju je treba zajamčiti v skladu z univerzalnimi vrednotami človekovega dostojanstva, enakopravnosti in solidarnosti ter načeloma demokracije in pravne države;
5. poleg tega meni, da je za razvoj „evropske državljanske identitete“ bistvenega pomena, da se okrepi in sredstva usmerijo v širjenje tega, kar je skupno vsem Evropejcem, na področjih, kot so zgodovina, kultura in dediščina. V tem smislu sta razširjeni program Ustvarjalna Evropa in evropska agenda za kulturo še posebej pomembna;
6. izraža zadovoljstvo, ker predlog upošteva družbeno, gospodarsko in zunanjo razsežnost ter kulturno dediščino in digitalno področje, dva medsektorska ukrepa nove evropske agende za kulturo, ki jim določa dejavnosti;
7. pozdravlja okrepljeno mednarodno razsežnost predloga, vendar opozarja na izzive pri uskladitvi prednostnih nalog znotraj in zunaj EU;
8. pozdravlja sklicevanje na sinergije med drugim z regionalnimi, mestnimi in podeželskimi politikami v celotnem programu, ki „so bistvenega pomena za spodbujanje obnove kulturne dediščine ter podpiranje kulturnih in ustvarjalnih sektorjev“⁽¹⁾;
9. predlaga nadaljnjo krepitev sklicevanja na ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri spodbujanju in spoštovanju umetniškega in kulturnega življenja svojih skupnosti ter poziva k okrepitvi sodelovanja regionalnih in lokalnih oblasti v programu. V tem okviru poudarja potrebo po zagotavljanju pravega ravnovesja med dodelitvijo virov za obsežne, velike projekte ter financiranjem ukrepov in dejavnosti, osredotočenih na lokalno in regionalno raven, vključno z MSP;
10. ponavlja, da ustvarjalne in kulturne sektorje pogosto predstavljajo mikro podjetja, mala in srednja podjetja in podjetja samozaposlenih delavcev, ki potrebujejo spodbudo in organizacijo na lokalni ravni. Ta lokalizacija je za regije pozitiven vidik, saj spodbuja razvoj lokalnega gospodarstva, pomaga pa tudi zadržati talente in ohraniti ustrezna delovna mesta na lokalni ravni. Zato bi bilo treba pozornost nameniti posebnemu položaju kulturnih delavcev in podjetnikov, vključno s tistimi, ki opravljajo dejavnosti v regijah s stalnimi strukturnimi omejitvami⁽²⁾;
11. izraža zaskrbljenost, ker je mladinski orkester Evropske unije (EUYO) v preambuli predloga izrecno naveden kot subjekt, ki „bi moral biti upravičen do neposredne podpore Unije“, kljub dejstvu, da je v spremembi veljavne uredbe, za katero so se dogovorile države članice, jasno določeno, da bi bilo treba EUYO „izjemoma odobriti finančna sredstva do konca sedanjega programa Ustvarjalna Evropa, tj. do 31. decembra 2020“. Evropski odbor regij želi v zvezi s tem dobiti zagotovilo, da vse zadevne strani ravnajo popolnoma v skladu z veljavno uredbo, spremenjeno z Uredbo (EU) 2018/596 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. aprila 2018;

⁽¹⁾ COM(2018) 366 final.

⁽²⁾ CdR 401/2011 fin.

12. glede na poseben položaj kulturnih delavcev in podjetnikov v sektorju kulture poudarja, da je izredno pomembno v okviru programa Ustvarjalna Evropa seznanjati o jamstvenem instrumentu, ki je bil uveden v prejšnjem programskem obdobju, in spodbujati njegovo uporabo, tudi če se instrument nahaja drugje;

Sklop Kultura

13. izraža zaskrbljenost glede ravnovesja horizontalnih in novih sektorskih ukrepov, saj z nekoliko povečanim proračunom ni nujno mogoče izvesti veliko večjega števila prednostnih nalog;

14. pri sektorskih ukrepih:

— opozarja, da bi lahko poudarjanje arhitekture v zvezi s kulturno dediščino upočasnilo dosežke evropskega leta kulturne dediščine 2018, katerega cilj je bil doživeti in raziskati evropsko kulturno dediščino s širjenjem obzorij ljudi in preseganjem stavbne dediščine; v tem smislu meni, da bi bilo primerno oblikovati posebno postavko v okviru programa Ustvarjalna Evropa, s katero bi podpirali razširjanje evropske kulturne dediščine po letu 2018,

— opozarja na dejstvo, da imajo področja iz točke (d) – oblikovanje, moda in kulturni turizem – medsektorsko naravo, zato se za njihovo podporo zahteva določena raven usklajevanja z drugimi področji politike,

— je zaskrbljen zaradi uravnoteženosti različnih vrst umetnosti v medsektorskih ukrepih in novih sektorskih ukrepih,

15. priporoča, naj bo poglavje, ki je v sklopu Kultura posvečeno evropski identiteti in evropskim vrednotam, tesneje povezano s členom 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU), da se zagotovi uresničitev cilja in da program ne bo napačno razumljen;

16. močno spodbuja vse kulturne in audiovizualne sektorje – kot je glasbeni sektor – naj prenašajo svoje digitalno znanje in sposobnosti za krepitev povezav in ustvarjanje inovativnega sodelovanja na lokalni in regionalni ravni;

Medsektorski sklop

17. pozdravlja nove prednostne naloge in krepitev tega sklopa ter s tem zagotavljanje sinergij v okviru programa; hkrati poudarja, da je v primerjavi s tem predlogom v programu Ustvarjalna Evropa za obdobje 2014–2020 v tem sklopu večji poudarek na zbiranju statističnih in drugih podatkov, kar bi bilo treba vključiti tudi v prihodnji program;

Sklop Media

18. priznava, da se z digitalizacijo spreminja paradigma, kar vpliva na to, kako se kulturne dobrine ustvarjajo, upravljajo, razširjajo, kako se do njih dostopa ter kako se uporabljajo in monetizirajo. Digitalizacija zagotavlja nove priložnosti za povezovanje tudi regijam v Evropi, saj izmenjujejo audiovizualna dela ter preučujejo nove načine ustvarjanja povezav in izmenjave vsebine. Ta prehod jim lahko tudi pomaga pritegniti nova občinstva, izkoristiti alternativne vsebine, zagotoviti nove storitve in bolj izpostaviti vsebine iz različnih regij⁽³⁾. Digitalni prehod bo kulturnim deležnikom omogočil, da z novimi digitalnimi sredstvi za komuniciranje, ki poteka v več smeri in na več kanalih, postanejo akterji inovacij, si ustvarijo zvesto lokalno bazo in sami postanejo dejavni subjekti na področju trajnostne in pametne kulturne in gospodarske rasti;

19. pri tem opozarja na veliko število umetnikov, katerih delo in razvoj sta enako pomembna, četudi nista digitalna, ter na strukture, ki širši javnosti nudijo možnosti in orodja za izobraževanje, kot so knjižnice;

20. močno spodbuja vse kulturne in audiovizualne sektorje – kot je glasbeni sektor – naj prenašajo svoje digitalno znanje in sposobnosti za krepitev povezav in ustvarjanje inovativnega sodelovanja na lokalni in regionalni ravni;

⁽³⁾ CdR 293/2010 fin.

21. v tem okviru ozavešča, da nedigitalno umetniško ustvarjanje in razvoj še vedno obstajata ter bi morala kot taka imeti pomembno mesto v skupnostih 21. stoletja;

Proračun

22. izraža skrb glede predlaganega proračuna novega programa zaradi naslednjih dejavnikov:

- predlog Komisije ne upošteva inflacije; glede tega želi Komisijo spomniti, da je med oblikovanjem predhodnega predloga potekala razprava o tem, da bi lahko proračun za kulturne in ustvarjalne sektorje znašal do 1,801 milijarde EUR ⁽⁴⁾,
- v primerjavi s tekočim obdobjem je predlagani proračun v višini 1,85 milijarde EUR zaradi novih sektorskih ukrepov v sklopu Kultura dodeljen bistveno večjemu številu prednostnih nalog,
- razume sicer namen Komisije, da zagotovi učinkovitost s centraliziranjem številnih finančnih instrumentov EU, ki so na voljo za podporo naložbam v EU, vendar izraža skrb, da bi bili lahko dosežani dosežki jamstvene sheme oslabljeni, saj odgovorni za ta instrument v kulturnem sektorju ne bodo imeli enakega vpogleda kot v tekočem obdobju,

23. glede tega predlaga določitev proračunskega cilja v višini več kot 2 milijardi EUR ter poudarja tudi potrebo po boljšem vključevanju kulture in kulturne dediščine v prednostne naloge naslednjega večletnega finančnega okvira prek vključevanja v druge programe in politike ter povezovanja z njimi;

24. izrecno poudarja, da bi se bilo treba z regionalnimi in lokalnimi oblastmi sistematično posvetovati o oblikovanju, izvajanju in upravljanju ukrepov za zagotovitev finančnih sredstev kulturnim in ustvarjalnim sektorjem po vsej Evropi, s poudarkom na veliki geografski pokritosti;

25. glede izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije izraža upanje, da bosta lahko EU in Združeno kraljestvo na podlagi dosežanih skupnih dosežkov in kulturnih izkušenj še naprej razvijala in krepila obojestransko koristne povezave na kulturnem področju;

26. meni, da bosta načeli subsidiarnosti in sorazmernosti v celoti doseženi samo, če se v predlog znova vključi „postopek in odbor“, da se zagotovi ustrezen nadzor držav članic glede upravljanja programa; podobno bi se bilo treba redno posvetovati z lokalno in regionalno ravno glede smernic in letnih delovnih programov;

Nova evropska agenda za kulturo

27. pozdravlja novo evropsko agendo za kulturo kot zelo pomembno in celovito podlago politike za krepitev evropske identitete s priznavanjem raznolikosti evropskih kultur, za krepitev evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in njihovih povezav s partnerji zunaj Evrope ter povezav med kulturnim in izobraževalnim področjem in drugimi področji politike;

28. pozdravlja dejstvo, da nova evropska agenda z uvedbo pojma „kulturne zmogljivosti“ upošteva izziv, kaj pomenijo spreminjajoča se pričakovanja občinstva, kar zahteva večje vključevanje lokalnega prebivalstva v oblikovanje kulturnih programov, od uporabe njihovih zamisli do njihove vključitve v izvajanje;

⁽⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011AR0401&from=SL>

29. izraža zadovoljstvo, da so v sporočilu mesta in regije izrecno navedeni kot eden od treh ekosistemov, na katere se je treba osredotočiti; hkrati poudarja pomen upoštevanja ključne vloge lokalnih in regionalnih oblasti pri dejanskem izvajanju prednostnih nalog;
30. v zvezi s tem hkrati opozarja, da je že poudaril, da so lokalne in regionalne oblasti zaradi svoje bližine državljanom v boljšem strateškem položaju za odziv na posebne potrebe in zahteve različnih kulturnih skupin v Evropski uniji, kar pomeni tudi visoko stopnjo odgovornosti ⁽⁵⁾;
31. pozdravlja dejstvo, da nova agenda priznava potrebo po spremembi paradigme iz STEM (naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika) v STEAM (ki vključuje umetnost), po primernosti razširitve ustvarjalnega in kritičnega mišljenja na vse ravni izobraževanja in usposabljanja ter po opustitvi jasnega ločevanja med naravoslovjem in humanistiko. Umetnost pomeni zmožnost oblikovanja novih in koristnih idej, zato z vključitvijo umetnosti in ustvarjalnosti v učni načrt STEM ta postane še bolj privlačen, ustvarjalen in inovativen. Predmeti s področja umetnosti spodbujajo razvoj talentov in kulture, in ravno zato jih je treba povezati s tehnologijo;
32. kultura avtohtonih narodnostnih, etničnih in jezikovnih manjšin je glavna sestavina kulturne dediščine Evropske unije. Za ohranjanje in podpiranje te kulture ter zagotavljanje, da imajo vsi dostop do teh posameznih kultur, je pristojna lokalna in regionalna raven. Poleg tega mora EU to finančno podpreti, njena podpora pa mora vključevati usmerjena sredstva, ki so namenjena izvajanju nalog na regionalni ravni, povezanih z zaščito kulturnega okolja manjšin. Posebno pozornost je treba nameniti uporabi inovativnih virtualnih orodij ter promociji različnih manjšinskih kultur po vsej EU;
33. poziva EU in nacionalne vlade, naj priznajo inovacije v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih kot dejavnik, ki spodbuja celovit lokalni in regionalni razvoj;
34. poudarja, da so lokalni in regionalni organi uspešno vključili kulturne in ustvarjalne sektorje v svoje razvojne strategije ter da je to prispevalo k oživljanju lokalnega gospodarstva in zadržanju prebivalstva v domačih krajih ⁽⁶⁾;
35. vendar vztraja, da je vključevanje strategij pametne specializacije (S3) v regionalne razvojne strategije še vedno izziv, zato bi regije potrebovale okrepljeno podporo institucij EU pri izvajanju pametne specializacije, ki velja za okvir regionalne politike za rast, ki temelji na inovativnosti;
36. poudarja, da je evropsko leto kulturne dediščine 2018 spodbudilo odmevno sodelovanje na terenu, pri čemer je po Evropi potekalo na tisoče dejavnosti za spodbujanje skupnega doživljanja evropske kulturne dediščine in zavedanja o njenem pomenu kot skupni dobrini, izboljšanje ozaveščenosti o zgodovini in skupnih evropskih vrednotah ter okrepitev občutka pripadnosti skupnemu evropskemu prostoru;
37. poziva, da se učinek in pozitivna zapuščina evropskega leta dodatno izkoristita in podpreta ter uporabita kot podlaga za naprej, partnerstva in mreže, vzpostavljene med evropskim letom, pa naj se nadaljujejo tudi v okviru kulturnega sodelovanja EU. Evropski odbor regij zato pozdravlja evropski okvir za ukrepanje v zvezi s kulturno dediščino, ki je bil predstavljen decembra 2018 in zajema pet področij ukrepanja s ciljem, da se začne dejanski preobrat v našem načinu cenjenja, ohranjanja in spodbujanja evropske kulturne dediščine;
38. odobrava člen 3 Pogodbe o Evropski uniji in člen 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije kot izbrani pravni podlagi, priznava ustreznost členov 173 in 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije ter podpira vse tri strateške cilje (s socialno, gospodarsko in zunanjno razsežnostjo) in oba medsektorska ukrepa (kulturna dediščina in digitalno področje);
39. priporoča, da se pri socialni razsežnosti z odlomkom „Zaščita in promocija evropske kulturne dediščine kot skupnega vira, povečanje ozaveščenosti o naši skupni zgodovini in vrednotah ter krepitev občutka skupne evropske identitete“ podpirajo zaščita in spoštovanje verske dediščine Evrope ter spodbujajo temeljne vrednote iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji;

⁽⁵⁾ CdR 44/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 181/2010 fin.

40. glede tretje razsežnosti (zunANJI odnosi) „odločno opozarja na to, da je pri predlogih in razvoju strategij v podporo mednarodnih kulturnih povezav in dejavnosti potrebno močnejše in globlje sodelovanje na lokalni, regionalni in nacionalni ravni“ (7), ter v diplomaciji mest vidi možnost za promocijo evropske kulturne identitete v svetu;

41. meni, da bi morala biti mobilnost kulturnih delavcev vključena raje med prečne ukrepe, saj zagotavlja precejšnjo dodano vrednost vsem trem razsežnostim;

42. ponavlja potrebo po izboljšanjem zbiranju statističnih in drugih podatkov o kulturi, kar je predpogoj za razvoj verodostojnih, na dokazih utemeljenih politik v prihodnosti, ter poziva k strateškemu raziskovalnemu pristopu za lažji prenos znanja med trenutno razpršenimi pobudami, kar bo zagotovilo vključitev vseh sektorjev v sodelovanje z deležniki na področju kulture.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

(7) COR-2016-05110-00-00-AC-TRA.

Mnenje Evropskega odbora regij – Program Erasmus za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport

(2019/C 168/08)

Poročevalka	Ulrike Hiller (DE/PES), članica senata, predstavnica svobodnega hanzeatskega mesta Bremen pri zvezni vladi in za evropske zadeve
Referenčni dokument	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa „Erasmus“, programa Unije za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport, ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013 COM(2018) 367 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Preambula, uvodna izjava 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V luči hitrih in korenitih sprememb, ki jih povzročata tehnološka revolucija in globalizacija, je vlaganje v učno mobilnost, sodelovanje in razvoj inovativnih politik na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa ključnega pomena za oblikovanje vključujočih, povezanih in odpornih družb ter za ohranjanje konkurenčnosti Unije, hkrati pa to prispeva h krepitvi evropske identitete in k bolj demokratični Uniji.	V luči hitrih in korenitih sprememb, ki jih povzročata tehnološka revolucija in globalizacija, je vlaganje v razširjanje znanja in kulture , učno mobilnost, sodelovanje in razvoj inovativnih politik na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa ključnega pomena za oblikovanje vključujočih, povezanih in odpornih družb ter za ohranjanje konkurenčnosti Unije, hkrati pa to prispeva h krepitvi evropske identitete in k bolj demokratični Uniji.

Predlog spremembe 2

Preambula, uvodna izjava 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Evropski steber socialnih pravic, ki so ga Evropski parlament, Svet in Evropska komisija slovesno razglasili in podpisali 17. novembra 2017, kot prvo načelo določa, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da lahko ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela.	Evropski steber socialnih pravic, ki so ga Evropski parlament, Svet in Evropska komisija slovesno razglasili in podpisali 17. novembra 2017, kot prvo načelo določa, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da lahko ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela. To je zlasti pomembno za vse mlade v Evropi, ki trenutno nimajo zaposlitve. Enakopraven dostop do izobraževanja bi bilo treba zagotoviti ne glede na spol, raso ali etnično pripadnost, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost ali geografsko lokacijo in ob ustreznem upoštevanju pravic jezikovnih manjšin.

Obrazložitev

Evropski steber socialnih pravic ne priznava izzivov na področju izobraževanja, s katerimi se soočajo osebe, ki živijo na odročnih območjih ali pripadajo jezikovni manjšini.

Predlog spremembe 3

Preambula, uvodna izjava 8

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V sporočilu „Sodoben proračun za Unijo, ki varuje, opolnomoča in ščiti – Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027“, sprejetem 2. maja 2018, je Komisija pozvala k večji osredotočenosti na mlade v naslednjem finančnem okviru, zlasti z več kot podvojitvijo obsega programa Erasmus+ 2014–2020, ki je ena najvidnejših zgodb o uspehu Unije. Poudarek novega programa bi moral biti na vključevanju in doseganju več mladih z manj priložnostmi. To bi več mladim omogočilo, da se odpravijo v drugo državo in se tam učijo ali delajo.	V sporočilu „Sodoben proračun za Unijo, ki varuje, opolnomoča in ščiti – Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027“, sprejetem 2. maja 2018, je Komisija pozvala k večji osredotočenosti na mlade v naslednjem finančnem okviru, zlasti z več kot podvojitvijo obsega programa Erasmus+ 2014–2020, ki je ena najvidnejših zgodb o uspehu Unije. Poudarek novega programa bi moral biti na vključevanju in doseganju več mladih z manj priložnostmi. To bi več mladim omogočilo, da se odpravijo v drugo državo in se tam učijo ali delajo. Da bi lahko čim prej uresničili načelo „ni zaključka šolanja ali izobraževanja brez udeležbe v evropskem projektu“, bi morali v okviru programa ciljno nagovoriti, motivirati in izobraziti tudi osebe izobraževanja, vključno z neformalnim, in usposabljanja, da bi to lahko navdušilo čim več mladih.

Obrazložitev

Ker osebje neformalnega, splošnega in poklicnega izobraževanja posameznikom z manj priložnostmi odpira vrata, je nujno vlagati tudi v njihovo usposabljanje. Hkrati je treba ustrezno upoštevati beg možganov.

Predlog spremembe 4

Preambula, uvodna izjava 9

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Zato je treba vzpostaviti nov program za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport (v nadaljnjem besedilu: program), ki bo nasledil program Erasmus+ 2014–2020, uveden z Uredbo (EU) št. 1288/2013 Evropskega parlamenta in Sveta. Treba bi bilo ohraniti celovito naravo programa za obdobje 2014–2020, ki zajema učenje v vseh okvirih, tj. formalnih, neformalnih in priložnostnih, in vseh življenjskih obdobjih, da se spodbudijo prožne učne poti, ki bodo posameznikom omogočale razviti sposobnosti, potrebne za soočanje z izzivi enaindvajsetega stoletja.	Zato je treba vzpostaviti nov program za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport (v nadaljnjem besedilu: program), ki bo nasledil program Erasmus+ 2014–2020, uveden z Uredbo (EU) št. 1288/2013 Evropskega parlamenta in Sveta. Treba bi bilo ohraniti celovito naravo programa za obdobje 2014–2020, ki zajema učenje v vseh okvirih, tj. formalnih, neformalnih in priložnostnih, in vseh življenjskih obdobjih, da se spodbudijo prožne učne poti, ki bodo posameznikom omogočale doživeti učno izkušnjo, s katero bi okrepili evropsko identiteto in razumevanje kulturne raznolikosti Evrope ter tako razvili sposobnosti, potrebne za soočanje z izzivi enaindvajsetega stoletja.

Obrazložitev

Jasno bi bilo treba navesti, da se razvoj v prihodnost usmerjenih poklicnih kompetenc lahko pomembno spodbudi z učno izkušnjo v drugi evropski državi in je tesno povezan z razvojem evropske identitete.

Predlog spremembe 5

Preambula, uvodna izjava 10

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Program bi moral biti zasnovan tako, da bi lahko še bolj prispeval k izvajanju ciljev in prednostnih nalog politike Unije na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa. Usklajen pristop vseživljenjskega učenja je ključen za obvladovanje različnih prehodov, ki jih morajo ljudje opraviti v svojem življenju. Ob okrepitvi tega pristopa bi moral novi program ohraniti tesno vez s splošnim strateškim okvirom za sodelovanje v okviru politik Unije na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine, vključno s programi politike za šole, visokošolsko izobraževanje, poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževanje odraslih, hkrati pa krepiti in razvijati nove sinergije z drugimi povezanimi programi in področji politik Unije.</p>	<p>Program bi moral biti zasnovan tako, da bi lahko še bolj prispeval k izvajanju ciljev in prednostnih nalog politike Unije na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa. Zato bi morali okrepiti poučevanje o temeljnih vrednotah, ki so samo bistvo EU, in njihovo sprejemanje: spoštovanje človekovega dostojanstva, svoboda (vključno s svobodo izražanja), demokracija, enakost, pravna država in spoštovanje človekovih pravic. Te vrednote so skupne vsem državam članicam v evropski družbi, ki bi jo morali označevati pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških. Poleg tega je usklajen pristop vseživljenjskega učenja ključen za obvladovanje različnih prehodov, ki jih morajo ljudje opraviti v svojem življenju. Ob okrepitvi tega pristopa bi moral novi program ohraniti tesno vez s splošnim strateškim okvirom za sodelovanje v okviru politik Unije na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine, vključno s programi politike za šole, visokošolsko izobraževanje, poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževanje odraslih, hkrati pa krepiti in razvijati nove sinergije z drugimi povezanimi programi in področji politik Unije.</p>

Obrazložitev

Predlagano dodatno besedilo v smislu pariške deklaracije ministrov za izobraževanje o spodbujanju državljanstva in skupnih vrednot svobode, strpnosti in nediskriminacije z izobraževanjem poudarja nujnost in natančneje opredeljuje usmeritev „ciljev in prednostnih nalog politike Unije“.

Predlog spremembe 6

Preambula, uvodna izjava 11

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Program je ključni sestavni del za oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora. Moral bi biti zasnovan tako, da bo prispeval k novemu strateškemu okviru za sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ter programu znanj in spretnosti za Evropo s skupno zavezo glede strateškega pomena znanj, spretnosti in kompetenc za ohranjanje delovnih mest, rasti in konkurenčnosti. Prav tako bi moral podpreti države članice pri doseganju ciljev iz pariške deklaracije o spodbujanju državljanstva in skupnih vrednot svobode, strpnosti in nediskriminacije z izobraževanjem.</p>	<p>Program je ključni sestavni del za oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora. Moral bi biti zasnovan tako, da bo prispeval k novemu strateškemu okviru za sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ter programu znanj in spretnosti za Evropo s skupno zavezo glede strateškega pomena znanj, spretnosti in kompetenc za ohranjanje delovnih mest, rasti in konkurenčnosti. Prav tako bi morali podpreti države članice pri doseganju ciljev iz pariške deklaracije o spodbujanju državljanstva in skupnih vrednot svobode, strpnosti in nediskriminacije z izobraževanjem, da bodo tudi mladi postali angažirani državljani Unije, ki se zavajajo evropskih vrednot, da se bodo lahko zanje zavzemali in uveljavljali pravice, ki iz njih izhajajo. Tako bi se program osredotočal na strateški pomen spretnosti in kompetenc za ohranjanje delovnih mest, rasti in konkurenčnosti.</p>

Obrazložitev

Jasno bi bilo treba navesti, da se razvoj v prihodnost usmerjenih poklicnih kompetenc lahko pomembno spodbudi z učno izkušnjo v drugi evropski državi in je tesno povezan z razvojem evropske identitete.

Predlog spremembe 7

Preambula, uvodna izjava 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral biti skladen z novo strategijo Unije za mlade, okvirom za evropsko sodelovanje na področju mladine za obdobje 2019–2027, ki temelji na sporočilu Komisije z dne 22. maja 2018 „Angažiranje, povezovanje in opolnomočenje mladih: nova strategija EU za mlade“.	Program bi moral biti skladen z novo strategijo Unije za mlade, okvirom za evropsko sodelovanje na področju mladine za obdobje 2019–2027, ki temelji na sporočilu Komisije z dne 22. maja 2018 „Angažiranje, povezovanje in opolnomočenje mladih: nova strategija EU za mlade“, ter upoštevati delovni načrt Evropske unije za mladino.

Obrazložitev

Za večjo usklajenost politike bi bilo treba upoštevati delovni načrt EU za mladino.

Predlog spremembe 8

Preambula, uvodna izjava 14

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral prispevati h krepitvi inovacijske zmogljivosti Unije, zlasti s podpiranjem aktivnosti mobilnosti in sodelovanja, ki spodbujajo razvoj kompetenc na v prihodnost usmerjenih študijskih področjih ali disciplinah, kot so naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika, podnebne spremembe, okolje, čista energija, umetna inteligenca, robotika, podatkovna analitika in umetnost /oblikovanje, da se ljudem pomaga razviti znanja, spretnosti in kompetence, ki jih bodo potrebovali v prihodnosti.	Program bi moral prispevati h krepitvi inovacijske zmogljivosti Unije s podpiranjem aktivnosti mobilnosti in sodelovanja, ki spodbujajo razvoj kompetenc na v prihodnost usmerjenih študijskih področjih ali disciplinah, kot so naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika, podnebne spremembe, okolje, čista energija, umetna inteligenca, robotika, podatkovna analitika, oblikovanje ter umetnost in družboslovje , da se ljudem pomaga razviti znanja, spretnosti in kompetence, ki jih bodo potrebovali v prihodnosti. Takšno celovito usposabljanje bo spodbudilo poglobljeno razumevanje demokracije, okrepilo kritično analizo sedanjih razmer in njihove medkulturnosti ter spodbudilo razvoj socialnih veščin, kot so timsko delo v medkulturnem okolju, empatija, strpnost in sposobnost učenja s samostojnim delom, ki so ključnega pomena.

Obrazložitev

Ker inovacijska zmogljivost Unije ni odvisna le od strokovnih kompetenc na ustreznih strokovnih področjih in v ustreznih panogah, temveč tudi od kompetenc s področja umetnosti in družboslovja ter razvoja navedenih socialnih veščin (bodočih) delavcev in vodstvenega osebja, bi bilo treba v tem programu primerno upoštevati vse te vidike.

Predlog spremembe 9

Preambula, uvodna izjava 15

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Sinergije s programom Obzorje Evropa¹ bi morale zagotoviti, da se za podpiranje aktivnosti, namenjenih krepitvi in posodobitvi evropskih visokošolskih institucij, uporabljajo kombinirana sredstva iz programa in programa Obzorje Evropa. Slednji bo po potrebi dopolnjeval podporo programa za pobudo evropskih univerz, zlasti raziskovalno razsežnost te pobude v okviru razvoja novih skupnih in povezanih dolgoročnih in trajnostnih strategij za izobraževanje, raziskave in inovacije. Sinergije s programom Obzorje Evropa bodo pripomogle k povezovanju izobraževanja in raziskav v visokošolskih institucijah.</p> <p>(¹) COM(2018) [].</p>	<p>Sinergije s programom Obzorje Evropa bi morale zagotoviti, da se za podpiranje aktivnosti, namenjenih krepitvi in posodobitvi evropskih visokošolskih institucij, uporabljajo kombinirana sredstva iz programa in programa Obzorje Evropa, pri čemer se ustrezno upoštevajo izzivi, s katerimi se soočajo podeželje, najbolj oddaljene regije EU, regije, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so otoške, čezmejne in gorske regije, in območja držav članic, ki so jih prizadele naravne nesreče. Slednji bo po potrebi dopolnjeval podporo programa za pobudo evropskih univerz, zlasti raziskovalno razsežnost te pobude v okviru razvoja novih skupnih in povezanih dolgoročnih in trajnostnih strategij za izobraževanje, raziskave in inovacije. Sinergije s programom Obzorje Evropa bodo pripomogle k povezovanju izobraževanja in raziskav v visokošolskih institucijah, tudi za spodbujanje konvergence v tem sektorju za regije, ki zaostajajo v razvoju.</p>

Obrazložitev

Izobraževanje in razvoj sta odločilni gonili socialno-ekonomskega razvoja in zaposlovanja, zato je treba ustrezno pozornost nameniti tudi regijam na obrobju in regijam, ki zaostajajo v razvoju.

Predlog spremembe 10

Preambula, uvodna izjava 16

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Program bi moral biti bolj vključujoč, da bi bolje dosegal tiste z manj priložnostmi, tudi s pomočjo prožnejših oblik učne mobilnosti in s spodbujanjem udeležbe manjših organizacij, zlasti novih in lokalnih organizacij, ki delajo neposredno z učenci z manj možnostmi vseh starosti. Treba bi bilo spodbujati virtualne oblike, kot so virtualno sodelovanje, kombinirana in virtualna mobilnost, da bi dosegli več udeležencev, zlasti tistih z manj priložnostmi in tistih, za katere bi fizični premik v državo, ki ni njihova država prebivanja, predstavljal oviro.</p>	<p>Program bi moral biti bolj vključujoč, da bi bolje dosegal tiste z manj priložnostmi, tudi s pomočjo prožnejših oblik učne mobilnosti in s spodbujanjem udeležbe manjših organizacij, zlasti novih in lokalnih organizacij, tudi na lokalni in regionalni ravni, ki delajo neposredno z učenci z manj možnostmi vseh starosti.</p> <p>Poleg tega bi morale ustanove za izobraževanje, vključno z neformalnimi, in usposabljanje, ki se zlasti ukvarjajo z učenci z manj priložnostmi in ki še nikoli ali že dolgo niso delale z evropskimi programi, imeti večjo možnost za sodelovanje pri pripravi projekta s strokovno institucijo neformalnega izobraževanja na lokalni in regionalni ravni.</p> <p>Treba bi bilo spodbujati virtualne oblike, kot so virtualno sodelovanje, kombinirana in virtualna mobilnost, da bi dosegli več udeležencev, zlasti tistih z manj priložnostmi in tistih, za katere bi fizični premik v državo, ki ni njihova država prebivanja, predstavljal oviro. Pri spodbujanju teh virtualnih oblik bi bilo treba upoštevati potrebo po dostopu do hitre internetne povezave za vse v vsej Evropi in potrebo po spoštovanju skupnih evropskih predpisov o varstvu podatkov.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Storiti je treba vse, da bi tudi osebam z manj možnostmi, zlasti invalidom, s fizičnimi, senzornimi in/ali kognitivnimi oviranostmi, omogočili fizično mobilnost.

Obrazložitev

Spodbujati bi bilo treba dejavno udeležbo lokalnih organizacij na lokalni in regionalni ravni. Ker je po nedavnih študijah v številnih primerih prisoten precejšen strah pred evropskimi projekti, ki se na prvi pogled zdijo preveč zapleteni, bi bilo treba za ustrezne zaposlene ustvariti možnosti, da se strokovno izpopolnijo na delovnem mestu in v ta namen sodelujejo s pedagoško ustanovo.

Virtualna mobilnost lahko sicer smiselno dopolni fizično mobilnost, ni pa njeno enakovredno nadomestilo; potrebna pogoja sta širokopasovni dostop do interneta v vsej EU in polno spoštovanje predpisov o varstvu podatkov. Poleg tega je treba zagotoviti, da lahko vsi uporabljajo vse oblike mobilnosti, tudi učeči se s fizičnimi in kognitivnimi oviranostmi, ki pogosto potrebujejo ciljno podporo.

Predlog spremembe 11

Preambula, uvodna izjava 17

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V svojem sporočilu o krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture je Komisija poudarila osrednjo vlogo izobraževanja, kulture in športa pri spodbujanju aktivnega državljanstva in skupnih vrednot med najmlajšimi generacijami. Krepitev evropske identitete ter spodbujanje aktivne udeležbe posameznikov v demokratičnih procesih sta bistvenega pomena za prihodnost Evrope ter naših demokratičnih družb. Študij, učenje, usposabljanje in delo ali sodelovanje v mladinskih in športnih aktivnostih v tujini prispeva h krepitvi evropske identitete v vsej njeni raznolikosti in občutka pripadnosti kulturni skupnosti ter spodbujanju aktivnega državljanstva med ljudmi vseh starosti. Udeleženci v aktivnostih mobilnosti bi se morali angažirati v svojih lokalnih skupnostih in v lokalnih skupnostih države gostiteljice ter deliti svoje izkušnje. Treba bi bilo podpirati aktivnosti, povezane s spodbujanjem vseh vidikov ustvarjalnosti na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine ter krepitvijo posameznih ključnih kompetenc.	V svojem sporočilu o krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture je Komisija poudarila osrednjo vlogo izobraževanja, kulture in športa pri spodbujanju aktivnega državljanstva in skupnih vrednot med najmlajšimi generacijami. Krepitev evropske identitete ter spodbujanje aktivne udeležbe posameznikov v demokratičnih procesih sta bistvenega pomena za prihodnost Evrope ter naših demokratičnih družb. Študij, učenje, usposabljanje in delo, kratko-, srednje- ali dolgoročna praksa za dijake poklicnih ali splošnoizobraževalnih šol ali sodelovanje v mladinskih in športnih aktivnostih v tujini prispeva h krepitvi evropske identitete v vsej njeni raznolikosti in občutka pripadnosti kulturni skupnosti ter spodbujanju aktivnega državljanstva med ljudmi vseh starosti. Udeleženci v aktivnostih mobilnosti bi se morali angažirati v svojih lokalnih skupnostih in v lokalnih skupnostih države gostiteljice ter deliti svoje izkušnje. Organizacije, ki vzpostavljajo in podpirajo stike med učenci oziroma dijaki in ustanovami za izobraževanje, vključno z neformalnim, in usposabljanje, zlasti take, ki se ukvarjajo z mladimi z manj priložnostmi, bi bilo treba spodbujati pri njihovem delu ter jih podpirati pri lokalnem in evropskem mrežnem povezovanju. Treba bi bilo podpirati aktivnosti, povezane s spodbujanjem vseh vidikov ustvarjalnosti na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine ter krepitvijo posameznih ključnih kompetenc.

Obrazložitev

Ker se je pripravnštvo v poklicnih šolah spodbujalo že v sedanjem programu Erasmus+ in je zdaj postalo zelo pomembno, bi bilo treba to možnost nadaljevati in jo razširiti na področje poklicnega svetovanja v splošnem izobraževanju.

Delo organizacij, ki podpirajo stike med študenti in institucijami usposabljanja in izobraževanja, je pokazalo, da je tako posredovanje smiselno, ker študentom v okviru programa Erasmus omogoča poglobljen vpogled v izobraževalni sistem države gostiteljice, učencem oziroma dijakom pa onostaven dostop do evropskih vrstnikov, kar je lahko zlasti pomembno za mlade z manj priložnostmi.

Predlog spremembe 12

Preambula, uvodna izjava 18

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Mednarodno razsežnost programa bi bilo treba spodbuditi z določitvijo cilja, da se ponudi več priložnosti za mobilnost, sodelovanje in dialog o politikah s tretjimi državami, ki niso pridružene programu. Na podlagi uspešnega izvajanja mednarodnih visokošolskih in mladinskih aktivnosti v okviru predhodnih programov na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine bi bilo treba aktivnosti mednarodne mobilnosti razširiti še na druga področja, na primer poklicno izobraževanje in usposabljanje.	Mednarodno razsežnost programa bi bilo treba spodbuditi z določitvijo cilja, da se ponudi več priložnosti za mobilnost, sodelovanje in dialog o politikah s tretjimi državami, ki niso pridružene programu. Na podlagi uspešnega izvajanja mednarodnih visokošolskih in mladinskih aktivnosti v okviru predhodnih programov na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine bi bilo treba aktivnosti mednarodne mobilnosti razširiti še na druga področja, na primer poklicno izobraževanje in usposabljanje, tudi ob upoštevanju socialno-ekonomskih in geografskih značilnosti zadevnih držav, ki vplivajo na ustvarjanje delovnih mest ter na podjetnost in zaposljivost mladih in odraslih.

Obrazložitev

Namen tega predloga spremembe je vzpostaviti močnejšo povezavo med izobraževanjem in poklicnim usposabljanjem na eni strani ter konkretnimi družbenimi in gospodarskimi razmerami regij na drugi, zlasti v primeru odročnih in prikrajšanih regij.

Predlog spremembe 13

Preambula, uvodna izjava 19

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Osnovna struktura programa za obdobje 2014–2020 v treh poglavjih – izobraževanje in usposabljanje, mladina in šport –, temelječa na treh ključnih ukrepih, se je izkazala za uspešno in bi jo bilo treba ohraniti. Treba bi bilo uvesti izboljšave za poenostavitev in racionalizacijo ukrepov, podprtih v okviru programa.	Osnovna struktura programa za obdobje 2014–2020 v treh poglavjih – izobraževanje in usposabljanje, mladina in šport –, temelječa na treh ključnih ukrepih, se je izkazala za uspešno in bi jo bilo treba ohraniti. Treba bi bilo uvesti izboljšave za poenostavitev in racionalizacijo ukrepov, podprtih v okviru programa. Tako bi bilo treba uvesti za posamezna področja značilne in zelo poenostavljene prijavnne postopke, da bi dosegli zeleno povečanje števila udeležencev in spodbudili pripravljenost osebja, da vložijo prijave. V ta namen bi bili potrebni intenzivno svetovanje, podpora in spremljanje na lokalni in regionalni ravni, kjer najboljše poznajo potrebe na kraju samem, pa tudi podpora manjšim partnerstvom z malimi, lokalnimi organizacijami ter nezapletenimi in neobsežnimi upravnimi formalnostmi.

Obrazložitev

Za pripravo prijave (tudi pri izkušenih izvajalcih) je po ocenah potrebnih 40 do 80 ur, odvisno od vrste projekta. Pri preteklih programih niso bile potrebne tako obsežne priprave, zato bi se bilo smiselno zgledovati po tam navedenih standardih. Ta problematika zadeva zlasti področje izobraževanja, vključno z neformalnimi, in usposabljanja, saj tu za razliko od univerz večinoma ni mednarodnih pisarn, ampak je treba to delo opraviti dodatno poleg rednega dela.

Predlog spremembe 14

Preambula, uvodna izjava 20

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Program bi moral okrepiti obstoječe priložnosti za učno mobilnost, zlasti na področjih, kjer bi lahko dosegel največjo učinkovitost, da bi razširil svoj doseg in zadostil povpraševanju, ki zdaj pogosto ostaja neizpolnjeno. To bi bilo treba doseči zlasti s povečanjem in lajšanjem aktivnosti mobilnosti za visokošolske študente, učence oz. dijake ter dijake poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Mobilnost nizko usposobljenih učečih se odraslih bi bilo treba zajeti s partnerstvi za sodelovanje. Povečati bi bilo treba tudi možnosti za mobilnost mladih, ki sodelujejo v aktivnostih neformalnega učenja, da bi se doseglo več mladih. Prav tako bi bilo treba okrepiti mobilnost osebja na področju izobraževanja, mladine in športa, upoštevajoč spodbujevalni učinek takšne mobilnosti. V skladu z vizijo pravega evropskega izobraževalnega prostora bi moral program poleg tega krepiti mobilnost in izmenjave ter spodbujati udeležbo učencev v izobraževalnih in kulturnih aktivnostih, tako da bi podprl digitalizacijo postopkov, na primer z evropsko študentsko izkaznico. Ta pobuda je lahko pomemben korak k uresničevanju mobilnosti za vse, saj lahko visokošolskim ustanovam omogoči, da pošiljajo in sprejemajo več študentov na izmenjavo, hkrati pa izboljšajo kakovosti študentske mobilnosti in študentom olajšajo dostop do različnih storitev (knjižnica, prevoz, nastanitev) pred prihodom na visokošolsko institucijo v tujini.</p>	<p>Program bi moral okrepiti obstoječe priložnosti za učno mobilnost zlasti s povečanjem in lajšanjem aktivnosti mobilnosti za visokošolske študente, učence oz. dijake ter dijake poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Mobilnost nizko usposobljenih učečih se odraslih bi bilo treba zajeti s partnerstvi za sodelovanje. Povečati bi bilo treba tudi možnosti za mobilnost mladih, ki sodelujejo v aktivnostih neformalnega učenja, da bi se doseglo več mladih. Prav tako bi bilo treba okrepiti mobilnost osebja na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa, upoštevajoč spodbujevalni učinek takšne mobilnosti. V skladu z vizijo pravega evropskega izobraževalnega prostora bi moral program poleg tega krepiti mobilnost in izmenjave ter spodbujati udeležbo učencev v izobraževalnih in kulturnih aktivnostih, tako da bi spodbujal organizacije, ki vzpostavljajo stike med študenti in mladinskimi organizacijami ter ustanovami za izobraževanje, vključno z neformalnim, in usposabljanje v državi gostiteljici, zlasti take, ki se ukvarjajo z mladimi z manj priložnostmi, ter podprl digitalizacijo postopkov, na primer z evropsko študentsko izkaznico. Ta pobuda je lahko pomemben korak k uresničevanju mobilnosti za vse, saj lahko visokošolskim ustanovam omogoči, da pošiljajo in sprejemajo več študentov na izmenjavo, hkrati pa izboljšajo kakovosti študentske mobilnosti in študentom olajšajo dostop do različnih storitev (knjižnica, prevoz, nastanitev) pred prihodom na visokošolsko institucijo v tujini. Da bi na splošno spodbudili študentsko mobilnost, bi jim bilo treba sistematično zagotoviti ustrezne informacije, da bi se lahko nanjo pripravili. Prav tako bi bilo treba podpreti sistematično zbiranje primerov dobre prakse, ki bi bile lahko koristne za študente.</p>

Obrazložitev

Delo organizacij, ki podpirajo stike med študenti in institucijami izobraževanja in usposabljanja, je pokazalo, da lahko prispevajo k temu, da učencem oz. dijakom njihove države gostiteljice omogočijo enostaven dostop do evropskih vrstnikov, kar je lahko zlasti pomembno za mlade z manj priložnostmi.

Predlog spremembe 15

Preambula, uvodna izjava 21

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Program bi moral spodbujati udejstvovanje mladih v demokratičnem življenju Evrope, med drugim s podpiranjem projektov, ki mlade spodbujajo k angažiranju in jih učijo udejstvovanja v civilni družbi, z ozaveščanjem o skupnih evropskih vrednotah, vključno s temeljnimi pravicami, združevanjem mladih in nosilcev odločanja na lokalni in nacionalni ravni ter ravni Unije, in s prispevanjem k procesu evropskega povezovanja.</p>	<p>Program bi moral spodbujati udejstvovanje mladih v demokratičnem življenju Evrope, med drugim s podpiranjem projektov in krepitvijo in razširjanjem obstoječe najboljše prakse in ukrepov v okviru programa Erasmus, ki mlade spodbujajo k angažiranju in jih učijo udejstvovanja v civilni družbi, z ozaveščanjem o skupnih evropskih vrednotah, vključno s temeljnimi pravicami, združevanjem mladih in nosilcev odločanja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni Unije, in s prispevanjem k procesu evropskega povezovanja.</p>

Obrazložitev

Upoštevati je treba lokalne in regionalne posebnosti.

Predlog spremembe 16

Preambula, uvodna izjava 22

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Program bi moral mladim ponuditi več priložnosti, da spoznajo Evropo prek učnih izkušenj v tujini. Osemnajstletniki, zlasti tisti z manj priložnostmi, bi morali dobiti priložnost za prvo, kratkoročno individualno ali skupinsko izkušnjo potovanja po Evropi v okviru aktivnosti priložnostnega učenja, katere cilj je spodbujanje pripadnosti Evropski uniji in odkrivanje njene kulturne raznolikosti. Program bi moral opredeliti organe, odgovorne za vzpostavljanje stikov in izbor udeležencev, ter podpreti aktivnosti za spodbujanje učne razsežnosti izkušnje.</p>	<p>Program bi moral mladim ponuditi več priložnosti, da spoznajo Evropo prek učnih izkušenj v tujini. Osemnajstletniki, zlasti tisti z manj priložnostmi, bi morali dobiti priložnost za prvo, kratkoročno individualno ali skupinsko lastno izkušnjo potovanja po Evropi v okviru aktivnosti priložnostnega učenja, katere cilj je spodbujanje pripadnosti Evropski uniji in odkrivanje njene kulturne raznolikosti. Možnost udeležbe v programu bi morali imeti vsi mladi pod enakimi pogoji, ne glede na kraj bivanja – vključno z mladimi iz najbolj oddaljenih in manj razvitih regij – in za učne izkušnje v vsej Evropi, da bi omogočili tudi stike med ljudmi iz različnih življenjskih okolij in iz vseh delov Evrope. Lahko bi razmislili o tem, da se mladim z manj priložnostmi poleg potnih stroškov dajo na voljo tudi štipendije za prehrano in nastanitev ter po potrebi spremstvo. Ta program bi lahko bil tudi projekt javno-zasebnega partnerstva, da bi tudi v finančnem smislu hitreje ustvarili več, npr. iz sektorjev mobilnosti in turizma. Z dejavno udeležbo skupin civilne družbe v navedenih partnerstvih in inovativnih oblikah sodelovanja bi te imele dinamično vlogo, vselej z namenom povečanja učinkovitosti programa Erasmus in njegovega dosega. Program bi moral opredeliti organe na regionalni ali lokalni ravni, odgovorne za vzpostavljanje stikov z udeleženci z razširjanjem informacij v ustreznih medijih ter prek ustreznih institucij formalnega in neformalnega izobraževanja, ter podpreti aktivnosti za spodbujanje učne razsežnosti izkušnje.</p>

Obrazložitev

Da bi s to ponudbo neformalnega učenja dejansko dosegli mlade, ki so na primer brezposelni ali invalidi, običajne poti za razširjanje informacij ne bodo zadostovale. Ravno tako bi bilo koristno, da bi poleg financiranja potnih stroškov zagotovili tudi štipendije, ki bi pokrivale implicitne dodatne stroške. Hkrati bi morali tudi manj razvite regije upoštevati kot destinacije za pridobivanje učnih izkušenj v tujini, zato je pomembno zbuditi zanimanje in navdušenje pri mladih tudi za te regije.

Predlog spremembe 17

Preambula, uvodna izjava 23

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Program bi moral prav tako okrepiti učenje jezikov, zlasti z razširjeno uporabo spletnih orodij, saj e-učenje nudi dodatne prednosti pri učenju jeziku v smislu dostopa in prilagodljivosti.</p>	<p>Program bi moral prav tako okrepiti učenje jezikov, zlasti z razširjeno uporabo spletnih orodij, saj e-učenje nudi dodatne prednosti pri učenju jeziku v smislu dostopa in prilagodljivosti. S tega vidika bi bilo treba v okviru programa ustrezno pozornost nameniti regionalnim in manjšinskim jezikom v skladu s členom 22 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki se nanaša na kulturno, versko in jezikovno raznolikost.</p>

Obrazložitev

Zakonodajalec bi moral spodbujati kulturo in identiteto regionalnih in manjšinskih jezikov v skladu s členom 22 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in Listino Sveta Evrope o regionalnih in manjšinskih jezikih (1992), ki jo je podpisalo 16 držav članic EU.

Predlog spremembe 18

Preambula, uvodna izjava 24

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral podpreti ukrepe, s katerimi se krepi sodelovanje med institucijami in organizacijami, dejavnimi na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa, ter tako potrditi njihovo temeljno vlogo pri zagotavljanju znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih bodo posamezniki potrebovali v spreminjanju, s čimer se svetuje ter za to, da bodo lahko izkoristili svoj potencial za inovativnost, ustvarjalnost in podjetnost, zlasti v digitalnem gospodarstvu .	Program bi moral podpreti ukrepe, s katerimi se krepi sodelovanje med institucijami in organizacijami, dejavnimi na področju izobraževanja, vključno z neformalnim, usposabljanja in športa, in sicer v sektorjih izobraževanja in na medsektorski ravni v skladu s preglednimi pogoji na kraju samem , ter tako potrditi njihovo temeljno vlogo pri zagotavljanju znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih bodo posamezniki potrebovali v spreminjanju, s čimer se svetuje ter za to, da bodo lahko izkoristili svoj potencial za inovativnost, ustvarjalnost in podjetnost.

Obrazložitev

Ker tudi zunaj digitalnega gospodarstva obstajajo ustvarjalne in inovativne izobraževalne institucije, bi predvidena osredotočenost pomenila neupravičeno izključitev.

Predlog spremembe 19

Preambula, uvodna izjava 32

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Glede na to, kako pomembno je obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in doseganje ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, bo program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov v politike Unije in k doseganju skupnega cilja, da bi bilo 25 % proračunskih odhodkov EU namenjenih podnebnim ciljem. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja.	Glede na to, kako pomembno je obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in doseganje ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, bo program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov v politike Unije in k doseganju skupnega cilja, da bi bilo 25 % proračunskih odhodkov EU namenjenih podnebnim ciljem. Ustrezni ukrepi – po potrebi tudi usposabljanje o podnebnih spremembah in prenos spretnosti in znanja na mlade Evropejce – bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja.

Obrazložitev

Mlade je treba usposabljati na področju preprečevanja, omejevanja in zmanjševanja tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, vključno z naravnimi nesrečami, ki so posledica podnebnih sprememb.

Predlog spremembe 20

Preambula, uvodna izjava 37

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), lahko v programu sodelujejo v okviru, vzpostavljenem na podlagi sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki določa, da se programi Unije izvajajo na podlagi sklepa po navedenem sporazumu. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov. Ta uredba bi morala podeliti potrebne pravice in dostop pristojnemu odredbodajalcu, Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF) in Evropskemu računskemu sodišču, da bi lahko celovito izvrševali svoje pristojnosti. Za polno udeležbo tretjih držav v programu bi morali veljati pogoji, določeni v posebnih sporazumih, ki zajemajo udeležbo zadevnih tretjih držav v programu. Polna udeležba poleg tega vključuje obveznost ustanovitve nacionalne agencije in upravljanja nekaterih ukrepov programa na decentralizirani ravni. Posamezniki in subjekti iz tretjih držav, ki niso pridruženi programu, bi morali imeti možnost udeležbe pri nekaterih ukrepih programa, kot je določeno v programu dela in razpisih za zbiranje predlogov, ki jih je objavila Komisija. Pri izvajanju programa bi se lahko upoštevale posebne ureditve v zvezi s posamezniki in subjekti iz evropskih mikrodržav.</p>	<p>Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), lahko v programu sodelujejo v okviru, vzpostavljenem na podlagi sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki določa, da se programi Unije izvajajo na podlagi sklepa po navedenem sporazumu. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov in strukturiranih okvirov sodelovanja, kot so makroregionalne strategije Evropske unije. Ta uredba bi morala podeliti potrebne pravice in dostop pristojnemu odredbodajalcu, Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF) in Evropskemu računskemu sodišču, da bi lahko celovito izvrševali svoje pristojnosti. Za polno udeležbo tretjih držav v programu bi morali veljati pogoji, določeni v posebnih sporazumih, ki zajemajo udeležbo zadevnih tretjih držav v programu. Polna udeležba poleg tega vključuje obveznost ustanovitve nacionalne agencije in upravljanja nekaterih ukrepov programa na decentralizirani ravni. Posamezniki in subjekti iz tretjih držav, ki niso pridruženi programu, bi morali imeti možnost udeležbe pri nekaterih ukrepih programa, kot je določeno v programu dela in razpisih za zbiranje predlogov, ki jih je objavila Komisija. Pri izvajanju programa bi se lahko upoštevale posebne ureditve v zvezi s posamezniki in subjekti iz evropskih mikrodržav.</p>

Obrazložitev

S tem se želi poudariti pomen makroregionalne razsežnosti evropskih politik in da lahko v programu Erasmus sodelujejo tudi tretje države, ki so vključene v eno od štirih obstoječih makroregionalnih strategij.

Predlog spremembe 21

Preambula, uvodna izjava 38

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>V skladu s sporočilom Komisije „Trdnejše in prenovljeno strateško partnerstvo z najbolj oddaljenimi regijami EU“ bi moral program upoštevati poseben položaj teh regij. Sprejeti bodo ukrepi za povečanje udeležbe najbolj oddaljenih regij v vseh ukrepih. Spodbujati bi bilo treba izmenjave in sodelovanje med ljudmi in organizacijami iz teh regij in tretjih držav, zlasti sosednjih. Taki ukrepi se bodo redno spremljali in ocenjevali.</p>	<p>V skladu s členom 349 Pogodbe o ustanovitvi Evropske unije in sporočilom Komisije „Trdnejše in prenovljeno strateško partnerstvo z najbolj oddaljenimi regijami EU“ bi moral program upoštevati poseben položaj teh regij. Sprejeti bodo ukrepi za povečanje udeležbe najbolj oddaljenih regij v vseh ukrepih. Spodbujati bi bilo treba izmenjave in sodelovanje med ljudmi in organizacijami iz teh regij in tretjih držav, zlasti sosednjih. Taki ukrepi se bodo redno spremljali in ocenjevali.</p>

Obrazložitev

Uvodna izjava bi morala vsebovati tudi pravno podlago, člen 349 PDEU, v katerem so dejansko opredeljene posebnosti najbolj oddaljenih regij, zato predlagamo novo besedilo. Zato predlagamo novo besedilo.

Predlog spremembe 22

Preambula, uvodna izjava 38

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Pri vseh ukrepih programa je treba upoštevati tudi nujnost večje udeležbe regij, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so otoške, čezmejne in gorske regije, navedene v tretjem odstavku člena 174 PDEU.</i>

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 23

Preambula, uvodna izjava 42

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Tako na evropski kot na lokalni ravni bi bilo treba zagotavljati ustrezno ozaveščanje, promocijo in razširjanje informacij o priložnostih in rezultatih ukrepov, podprtih v okviru programa. Aktivnosti ozaveščanja, promocije in razširjanja informacij bi se morale opirati na vse izvajalske organe programa, po potrebi tudi s podporo drugih zainteresiranih strani.	Tako na evropski kot na nacionalni* , regionalni in lokalni ravni bi bilo treba zagotavljati ustrezno ozaveščanje, promocijo in razširjanje informacij o priložnostih in rezultatih ukrepov, podprtih v okviru programa. Aktivnosti ozaveščanja, promocije in razširjanja informacij bi se morale opirati na vse izvajalske organe programa, po potrebi tudi s podporo drugih zainteresiranih strani.

Obrazložitev

Upoštevati je treba lokalne in regionalne posebnosti. [*Op. prev.: Beseda „nacionalni“ je izpuščena v slovenski različici dokumenta Komisije in uradno ni del tega predloga spremembe.]

Predlog spremembe 24

Preambula, uvodna izjava 44

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za zagotovitev smotrnega in učinkovitega izvajanja te uredbe bi moral program čim boljše izkoristiti obstoječe izvedbene mehanizme. Izvajanje programa bi bilo zato treba zaupati Komisiji in nacionalnim agencijam. Za zagotovitev čim večje učinkovitosti bi morale biti, kadar je to mogoče, nacionalne agencije iste nacionalne agencije, ki so bile imenovane za upravljanje predhodnega programa. Predhodna ocena skladnosti bi morala biti omejena na zahteve, ki so nove in specifične za program, razen če je utemeljeno drugače, kot v primeru resnih pomanjkljivosti ali nezadostne smotrnosti zadevnih nacionalnih agencij.	Za zagotovitev smotrnega in učinkovitega izvajanja te uredbe bi moral program čim boljše izkoristiti obstoječe izvedbene mehanizme in biti razvit v tesnejšem sodelovanju z regionalno ravno . Izvajanje programa bi bilo zato treba zaupati Komisiji in nacionalnim agencijam, ki tesneje sodelujejo z regionalno ravno . Za zagotovitev čim večje učinkovitosti bi morale biti, kadar je to mogoče, nacionalne agencije, ki tesneje sodelujejo z regionalno ravno , iste nacionalne agencije, ki so bile imenovane za upravljanje predhodnega programa. Za dodatno povečanje učinkovitosti in sprejemanja ukrepov, ki jih sprejmejo nacionalne agencije, bi morale te v sodelovanju z ustreznimi deležniki vzpostaviti svete in varuhe človekovih pravic na lokalni ali regionalni ravni, ki bi pomagali izboljšati upravne postopke in odločitve ter odločati o morebitnih neskladjih in sporih med nacionalnimi agencijami in uporabniki na pregleden, vsebinsko osredotočen in nevtralen način . Predhodna ocena skladnosti bi morala biti omejena na zahteve, ki so nove in specifične za program, razen če je utemeljeno drugače, kot v primeru resnih pomanjkljivosti ali nezadostne smotrnosti zadevnih nacionalnih agencij.

Obrazložitev

Dobre izkušnje, ki jih ima nemški zvezni inštitut za poklicno izobraževanje in usposabljanje (BIBB) z ustanovitvijo sveta uporabnikov, bi morale uporabiti tudi druge nacionalne agencije, da bi deležniki lahko še tesneje sodelovali v programu in zlasti pri njegovem izvajanju.

Ker je v preteklosti vedno znova prihajalo do ugovorov zoper odločbe nacionalnih agencij o nepovratnih sredstvih in ni smiselno, da nacionalne agencije same odločajo o ugovorih zoper svoje odločitve, obstaja možnost, ki se že izvaja v Avstriji, in sicer ustanovitev ustreznih varuhov človekovih pravic, ki lahko prispevajo k preglednosti postopkov odločanja in strokovnim, vendar nevtralnim rešitvam.

Predlog spremembe 25

Preambula, uvodna izjava 46

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice bi si morale prizadevati za sprejetje vseh ustreznih ukrepov za odpravo pravnih in upravnih ovir za pravilno delovanje programa. To vključuje reševanje vprašanj, ki otežujejo pridobivanje vizumov in dovoljenj za prebivanje, kadar je to mogoče in brez poseganja v pravo Unije o vstopu in prebivanju državljanov tretjih držav. V skladu z Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ se države članice spodbuja, naj uvedejo skrajšane postopke za sprejem.	Države članice bi morale sprejeti vse ustrezne ukrepe za odpravo pravnih in upravnih ovir za pravilno delovanje programa. To vključuje oprostitev davkov za štipendije in reševanje vprašanj, ki otežujejo pridobivanje vizumov in dovoljenj za prebivanje, kadar je to mogoče in brez poseganja v pravo Unije o vstopu in prebivanju državljanov tretjih držav. V skladu z Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ se države članice spodbuja, naj uvedejo skrajšane postopke za sprejem.
⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku au pair (UL L 132, 21.5.2016, str. 21).	⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku au pair (UL L 132, 21.5.2016, str. 21).

Obrazložitev

Sprememba je v skladu z uvodno izjavo 49.

Predlog spremembe 26

Preambula, uvodna izjava 49

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za poenostavitev zahtev za upravičence, bi bilo treba čim bolj uporabljati poenostavljena nepovratna sredstva v obliki pavšalnih zneskov, stroškov na enoto ali pavšalnih stopenj. Pri poenostavljenih nepovratnih sredstvih za podpiranje aktivnosti mobilnosti programa, kot jih je opredelila Komisija, bi se morali upoštevati življenjski stroški in stroški bivanja v državi gostiteljici. Komisija in nacionalne agencije v državah pošiljateljicah bi morale imeti možnost, da ta poenostavljena nepovratna sredstva prilagodijo na podlagi objektivnih meril, zlasti za zagotovitev dostopa ljudem z manj priložnostmi. V skladu z nacionalnim pravom bi bilo treba države članice spodbujati, da ta sredstva oprostijo vseh davkov in socialnih prispevkov. Enaka oprostitve bi se morala uporabljati za javne ali zasebne subjekte, ki tako finančno podporo dodeljujejo zadevnim posameznikom.	Za poenostavitev zahtev za upravičence, bi bilo treba čim bolj uporabljati poenostavljena nepovratna sredstva v obliki pavšalnih zneskov, stroškov na enoto ali pavšalnih stopenj. Poenostavljena nepovratna sredstva za podpiranje aktivnosti mobilnosti programa, kot jih je opredelila Komisija, bi se morala redno pregledovati in prilagajati življenjskim stroškom in stroškom bivanja v državi in regiji gostiteljici. Komisija in nacionalne agencije v državah pošiljateljicah bi morale imeti možnost, da ta poenostavljena nepovratna sredstva prilagodijo na podlagi objektivnih meril, zlasti za zagotovitev dostopa ljudem z manj priložnostmi, katerih celotne stroške udeležbe bi morala kriti ta nepovratna sredstva . V skladu z nacionalnim pravom bi morale države članice ta sredstva oprostiti vseh davkov in socialnih prispevkov. Enaka oprostitve bi se morala uporabljati za javne ali zasebne subjekte, ki tako finančno podporo dodeljujejo zadevnim posameznikom.

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 27

Preambula, uvodna izjava 51

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Treba je zagotoviti dopolnjevanje ukrepov, ki se izvajajo v okviru programa, z aktivnostmi, ki jih izvajajo države članice, in z drugimi aktivnostmi Unije, zlasti tistimi na področjih izobraževanja, kulture in medijev, mladine in solidarnosti, zaposlovanja in socialne vključenosti, raziskav in inovacij, industrije in podjetij ter kmetijstva in razvoja podeželja s poudarkom na mladih kmetih, koheziji, regionalni politiki ter mednarodnemu sodelovanju in razvoju.	Treba je zagotoviti dopolnjevanje ukrepov, ki se izvajajo v okviru programa, z aktivnostmi, ki jih izvajajo države članice in regije , in z drugimi aktivnostmi Unije, zlasti tistimi na področjih izobraževanja, kulture in medijev, mladine in solidarnosti, zaposlovanja in socialne vključenosti, raziskav in inovacij, industrije in podjetij ter kmetijstva in razvoja podeželja s poudarkom na mladih kmetih, koheziji, regionalni politiki ter mednarodnemu sodelovanju in razvoju.

Obrazložitev

Pomembno je, da se zagotovi dopolnjevanje ukrepov, ki se izvajajo v okviru programa, tudi z aktivnostmi, ki jih izvajajo regije.

Predlog spremembe 28

Preambula, uvodna izjava 52

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Čeprav je regulativni okvir državam članicam in regijam že v prejšnjem programskem obdobju omogočal, da vzpostavijo sinergije med programom Erasmus+ in drugimi instrumenti Unije, kot so evropski strukturni in investicijski skladi, ki podpirajo tudi kvalitativni razvoj sistemov za izobraževanje, usposabljanje in mlade v Uniji, je bil potencial teh sinergij doslej premalo izkoriščen, zaradi česar so bili sistemski učinki projektov in učinek na politiko omejeni. Na nacionalni ravni bi moralo potekati učinkovito komuniciranje in sodelovanje med nacionalnimi organi, pristojnimi za upravljanje teh različnih instrumentov, da bi se čim bolj povečal njihov učinek. Program bi moral omogočati aktivno sodelovanje s temi instrumenti.	Čeprav je regulativni okvir državam članicam in regijam že v prejšnjem programskem obdobju omogočal, da vzpostavijo sinergije med programom Erasmus+ in drugimi instrumenti Unije, kot so evropski strukturni in investicijski skladi, ki podpirajo tudi kvalitativni razvoj sistemov za izobraževanje, usposabljanje in mlade v Uniji, je bil potencial teh sinergij doslej premalo izkoriščen, zaradi česar so bili sistemski učinki projektov in učinek na politiko omejeni. Na nacionalni ravni bi moralo potekati učinkovito komuniciranje in sodelovanje med nacionalnimi in regionalnimi organi, pristojnimi za upravljanje teh različnih instrumentov, da bi se čim bolj povečal njihov učinek. Program bi moral omogočati aktivno sodelovanje s temi instrumenti.

Obrazložitev

Predvideti bi bilo treba tudi sodelovanje z regionalnimi organi, saj ti vključujejo organe, ki upravljajo z drugimi instrumenti EU, kot so evropski strukturni in investicijski skladi.

Predlog spremembe 29

Poglavje I, člen 2, točka 6 (Opredelitev pojmov)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
„množični šport“ pomeni organiziran šport, s katerim se na lokalni ravni ukvarjajo amaterski športniki, in šport za vse;	„množični šport“ pomeni organiziran šport, s katerim se na lokalni ali regionalni ravni ukvarjajo amaterski športniki, in šport za vse;

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 30

Poglavje I, člen 2, točka 14 (Opredelitev pojmov)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
„partnerstvo“ pomeni sporazum med skupino institucij in/ali organizacij za izvajanje skupnih aktivnosti in projektov;	„partnerstvo“ pomeni sporazum med skupino institucij in/ali organizacij za izvajanje skupnih aktivnosti in projektov v okviru programa;

Obrazložitev

Zagotoviti je treba, da ni vsaka oblika sodelovanja označena kot partnerstvo v smislu uredbe.

Predlog spremembe 31

Poglavje I, člen 2, točka 25 (Opredelitev pojmov)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
„ljudje z manj priložnostmi“ pomeni ljudi, ki se srečujejo z ovirami, ki jim iz gospodarskih, socialnih, kulturnih, geografskih ali zdravstvenih razlogov, zaradi migrantskega ozadja ali razlogov, kot so invalidnost in učne težave , preprečujejo dejanski dostop do priložnosti v okviru programa;	„ljudje z manj priložnostmi“ pomeni ljudi, ki se srečujejo z ovirami, ki jim iz gospodarskih, socialnih, kulturnih, jezikovnih , geografskih ali zdravstvenih razlogov, zaradi migrantskega ozadja ali razlogov, kot so fizične in kognitivne oviranosti , preprečujejo dejanski dostop do priložnosti v okviru programa; zagotoviti dostopnost je prednostni cilj programa, pred katerim kvantitativni in finančni vidiki ne smejo imeti prednosti;

Obrazložitev

Enakopravni dostop do priložnosti zahteva odpravo ovir, kot so jezikovne ovire ali učne motnje.

Predlog spremembe 32

Poglavje I, člen 2, točka 28 (novo) (Opredelitev pojmov)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	„tuj jezik“ pomeni vsak jezik, ki ni prvi jezik učenca;

Obrazložitev

Učenje novih jezikov, ki se spodbuja s tem programom, ne sme biti omejeno na uradne jezike EU.

Predlog spremembe 33

Poglavje I, člen 2, točka 29 (novo) (Opredelitev pojmov)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	„invalidi“ pomenijo osebe z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzornimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da ne morejo enako kot drugi polno in učinkovito sodelovati v družbi.

Obrazložitev

Opredelitev pojma, podobna opredelitvi v drugem stavku člena 1 Konvencije ZN o pravicah invalidov.

Predlog spremembe 34

Poglavje II, člen 4, Ključni ukrep 1 Učna mobilnost

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Na področju izobraževanja in usposabljanja program v okviru ključnega ukrepa 1 podpira naslednje ukrepe:	Na področju usposabljanja in izobraževanja program v okviru ključnega ukrepa 1 podpira naslednje ukrepe, ki se lahko izvajajo tudi v kombinaciji z virtualnimi projekti izmenjave:
(a) mobilnost visokošolskih študentov in osebja;	(a) kratko-, srednje- ali dolgoročno mobilnost visokošolskih študentov in osebja;
(b) mobilnost dijakov in osebja poklicnega izobraževanja in usposabljanja;	(b) kratko-, srednje- ali dolgoročno mobilnost dijakov in osebja poklicnega izobraževanja in usposabljanja, zlasti vajencev, zaposlenih in vodij usposabljanj v MSP; razviti bi bilo treba ciljnim skupinam primerne tečaje za pripravljene vajencev na jezikovne in medkulturne izzive, na katere bi se lahko prijavi tudi v več terminih na leto;
(c) mobilnost učencev oz. dijakov in osebja v šolah;	(c) kratko-, srednje- ali dolgoročno mobilnost učencev oz. dijakov in osebja v šolah, med drugim za poklicno prakso na področju izobraževanja;
(d) mobilnost osebja v izobraževanju odraslih;	(d) kratko-, srednje- ali dolgoročno mobilnost osebja v izobraževanju odraslih;
(e) priložnosti za učenje jezikov, vključno s tistimi, ki podpirajo aktivnosti mobilnosti.	(e) priložnosti za učenje jezikov, vključno s tistimi, ki podpirajo aktivnosti mobilnosti, ki bi morale biti usmerjene v posebne potrebe različnih ciljnih skupin;
	(f) mobilnost odraslih in starejših oseb, vključenih v programe univerz za tretje življenjsko obdobje ali druge programe vseživljenjskega usposabljanja;
	(g) mobilnost mladih in mladih delavcev zaradi učenja v okviru neformalnega izobraževanja.

Obrazložitev

(a–e) Učna mobilnost bi morala biti zagotovljena zlasti tudi temu krogu ljudi in temu področju izobraževanja, pri čemer bi bilo treba za zagotovitev kakovostne ponudbe omogočiti tudi ustrezno pripravo.

(f) Gre za spodbujanje in podpiranje vseživljenjskega učenja in usposabljanja odraslih in starejših oseb, da bi okrepili njihovo znanje in spretnosti, povečali njihovo kakovost življenja, spodbujali njihovo vključenost in spodbujali evropsko identiteto v vseh starostnih skupinah.

(g) V amandmaju je zajeto zgolj formalno in bolj akademsko izobraževanje, zato je pod ključni ukrep 1 primerno dodati še točko, ki se nanaša na mobilnost mladih in mladih delavcev.

Predlog spremembe 35

Poglavje II, člen 5, Ključni ukrep 2 Sodelovanje med organizacijami in institucijami

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Na področju izobraževanja in usposabljanja program v okviru ključnega ukrepa 2 podpira naslednje ukrepe:	Na področju izobraževanja in usposabljanja program v okviru ključnega ukrepa 2 podpira naslednje ukrepe:
(a) partnerstva za sodelovanje in izmenjavo praks, vključno z manjšimi partnerstvi, za spodbujanje širšega in bolj vključujočega dostopa do programa;	(a) partnerstva za sodelovanje in izmenjavo praks, vključno z manjšimi partnerstvi na regionalni ravni , za spodbujanje širšega in bolj vključujočega dostopa do programa;
(b) partnerstva za odličnost, zlasti evropske univerze, centre poklicne odličnosti in skupne magistrske študije;	(b) partnerstva za odličnost, zlasti evropske univerze, centre poklicne odličnosti, ki niso nujno v evropskih metropolah, bi morala ob udeležbi na regionalni ravni podpirati deležnike v okviru svojih uporabnih sodelovanj in razvijati skupne magistrske študije;
(c) partnerstva za inovacije za krepitev inovacijske zmogljivosti Evrope;	(c) partnerstva za inovacije za krepitev inovacijske zmogljivosti Evrope in uvedba nagrade za evropska podjetja, ki se še posebej angažirajo za evropsko kvalifikacijo svojih vajencev ;
(d) spletne platforme in orodja za virtualno sodelovanje, vključno s podpornimi storitvami za eTwinning in elektronsko platformo za izobraževanje odraslih v Evropi.	(d) spletne platforme in orodja za virtualno sodelovanje, vključno s podpornimi storitvami za eTwinning in elektronsko platformo za izobraževanje odraslih v Evropi.

Obrazložitev

Centri poklicne odličnosti lahko svoj cilj dosežejo le, če izhajajo iz obstoječih struktur in sodelujejo z deležniki, in ne delujejo proti njim.

Predlog spremembe 36

Poglavje II, člen 6, Ključni ukrep 3 Podpora razvoju politik in sodelovanju

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Ključni ukrep 3</p> <p>Podpora razvoju politik in sodelovanju</p> <p>Na področju izobraževanja in usposabljanja program v okviru ključnega ukrepa 3 podpira naslednje ukrepe:</p> <p>(a) pripravo in izvajanje splošnih in sektorskih programov politik Unije na področju izobraževanja in usposabljanja, tudi s podporo mreže Eurydice ali aktivnosti drugih ustreznih organizacij;</p> <p>(b) krepitev orodij in ukrepov Unije, ki spodbujajo kakovost, preglednost ter priznavanje kompetenc, spretnosti in kvalifikacij ⁽¹⁾;</p> <p>(c) dialog o politikah in sodelovanje s ključnimi zainteresiranimi stranmi, med drugim z mrežami na ravni Unije, evropskimi nevladnimi organizacijami in mednarodnimi organizacijami na področju izobraževanja in usposabljanja;</p> <p>(d) ukrepe, ki prispevajo h kakovostnemu in vključujočemu izvajanju programa;</p> <p>(e) sodelovanje z drugimi instrumenti Unije in podporo drugim politikam Unije;</p> <p>(f) aktivnosti razširjanja informacij in ozaveščanja o rezultatih in prednostnih nalogah evropske politike ter o programu.</p>	<p>Ključni ukrep 3</p> <p>Podpora razvoju politik in sodelovanju</p> <p>Na področju izobraževanja in usposabljanja program v okviru ključnega ukrepa 3 podpira naslednje ukrepe:</p> <p>(a) pripravo in izvajanje splošnih in sektorskih programov politik Unije na področju izobraževanja in usposabljanja, tudi s podporo mreže Eurydice ali aktivnosti drugih ustreznih organizacij;</p> <p>(b) krepitev orodij in ukrepov Unije, ki spodbujajo kakovost, preglednost ter priznavanje kompetenc, spretnosti in kvalifikacij ^(?);</p> <p>(c) dialog o politikah in sodelovanje s ključnimi zainteresiranimi stranmi, med drugim z mrežami na ravni Unije, evropskimi nevladnimi organizacijami in mednarodnimi organizacijami na področju izobraževanja in usposabljanja;</p> <p>(d) ukrepe, ki prispevajo h kakovostnemu in vključujočemu izvajanju programa;</p> <p>(e) sodelovanje z drugimi instrumenti Unije in podporo drugim politikam Unije;</p> <p>(f) aktivnosti razširjanja informacij in ozaveščanja o rezultatih in prednostnih nalogah evropske politike ter o programu;</p> <p>(g) podpora izvajanju makroregionalnih strategij EU.</p>
<p>⁽¹⁾ Zlasti enotnega okvira Unije za preglednost kvalifikacij in usposobljenosti, evropskega ogrodja kvalifikacij, evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, evropskega sistema kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, evropskega sistema prenašanja in zbiranja kreditnih točk, evropskega registra za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu, Evropskega združenja za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu, evropske mreže informacijskih centrov v evropski regiji in nacionalnih informacijskih centrov za akademsko priznavanje diplom v Evropski uniji ter mreže Euroguidance.</p>	<p>⁽¹⁾ Zlasti enotnega okvira Unije za preglednost kvalifikacij in usposobljenosti, evropskega ogrodja kvalifikacij, evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, evropskega sistema kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, evropskega sistema prenašanja in zbiranja kreditnih točk, evropskega registra za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu, Evropskega združenja za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu, evropske mreže informacijskih centrov v evropski regiji in nacionalnih informacijskih centrov za akademsko priznavanje diplom v Evropski uniji ter mreže Euroguidance.</p>

Obrazložitev

Predlaga se, da se program Erasmus izvaja tudi na makroregionalni ravni, da bi podprli gospodarsko, socialno in teritorialno sodelovanje med državami članicami ter med državami članicami in tretjimi državami.

Predlog spremembe 37

Poglavje II, člen 7 Ukrepi Jean Monnet

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p><i>Ukrepi Jean Monnet</i></p> <p>Program podpira poučevanje, učenje, raziskave in razprave o evropskem povezovanju z naslednjimi ukrepi:</p> <p>(a) ukrepom Jean Monnet na področju visokošolskega izobraževanja;</p> <p>(b) ukrepom Jean Monnet na drugih področjih izobraževanja in usposabljanja;</p> <p>(c) podporo naslednjim institucijam, ki uresničujejo cilje evropskega pomena: Evropskemu univerzitetnemu inštitutu v Firencah, vključno z njegovo Šolo za evropsko in nadnacionalno upravljanje, Evropski akademiji (College of Europe v Bruggeju in Natolinu), Evropskemu inštitutu za javno upravo v Maastrichtu, Akademiji za evropsko pravo v Trierju, Evropski agenciji za vključujoče izobraževanje oseb s posebnimi potrebami v Odenseju in Mednarodnemu centru za evropsko usposabljanje v Nici.</p>	<p><i>Ukrepi Jean Monnet</i></p> <p>Program podpira poučevanje, učenje, raziskave in razprave o evropskem povezovanju z naslednjimi ukrepi:</p> <p>(a) ukrepom Jean Monnet na področju visokošolskega izobraževanja;</p> <p>(b) ukrepom Jean Monnet na drugih področjih izobraževanja in usposabljanja;</p> <p>(c) podporo naslednjim institucijam, ki uresničujejo cilje evropskega pomena: Evropskemu univerzitetnemu inštitutu v Firencah, vključno z njegovo Šolo za evropsko in nadnacionalno upravljanje, Evropski akademiji (College of Europe v Bruggeju in Natolinu), Evropskemu inštitutu za javno upravo v Maastrichtu, Akademiji za evropsko pravo v Trierju, Evropski agenciji za vključujoče izobraževanje oseb s posebnimi potrebami v Odenseju in Mednarodnemu centru za evropsko usposabljanje v Nici;</p> <p>(d) <i>ukrepom Jean Monnet za usposabljanje in raziskave na področjih varstva okolja, evropske strategije za trajnostni razvoj ter širše okoljske in podnebne politike, med drugim na področju naravnih nesreč, s posebnim poudarkom na preprečevanju, blaženju in zmanjševanju škode.</i></p>

Obrazložitev

Cilj dodanega besedila je okrepiti ukrepe v okviru programa Jean Monnet, določene v programu.

Predlog spremembe 38

Poglavje IV, člen 11

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Podpira se tudi mobilnost športnikov amaterjev v okviru tekmovanj, zlasti športnikov, ki prihajajo z odročnih, otoških ali najbolj oddaljenih območij.</i>

Obrazložitev

Bistveno je podpirati ukrepe mobilnosti za te športnike, ki imajo velike težave pri premikih iz svojih krajev v kraje tekmovanj. Mobilnost bi morala biti dostopna vsem športnikom pod enakimi pogoji.

Predlog spremembe 39

Poglavje IV, člen 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(a) partnerstva za sodelovanje in izmenjavo praks, vključno z manjšimi partnerstvi, za spodbujanje širšega in bolj vključujočega dostopa do programa;	(a) partnerstva za sodelovanje in izmenjavo praks, vključno z manjšimi partnerstvi, za spodbujanje širšega in bolj vključujočega dostopa do programa; da bi se lahko tega programa udeležili tudi manjši lokalni in regionalni subjekti, bi bilo treba najmanjše število držav, ki morajo sodelovati v ukrepu, znižati na 6;

Obrazložitev

Ker veliko dejavnosti organizirajo majhni lokalni ali regionalni subjekti, bi bilo treba zaradi širšega in bolj vključujočega dostopa omogočiti tako konkretno zmanjšanje.

Predlog spremembe 40

Poglavje IV, člen 14

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
6. [...]	6. [...] <i>7. Sredstva za učno mobilnost posameznikov iz člena 4 se prilagodijo dejanskim življenjskim stroškom v regijah gostiteljskih, ki se redno pregledujejo. The funds for the learning mobility of individuals referred to in Article 4 shall be adjusted to the regularly reviewed real cost of living in the host region.</i>

Obrazložitev

Višino povračila življenjskih stroškov v državi gostiteljici je treba prilagajati glede na aktualne dejanske stroške v določeni regiji gostiteljici, saj so nacionalna povprečja lahko zavajajoča.

Predlog spremembe 41

Poglavje VIII, člen 22, točka 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Nacionalne agencije iz člena 24 razvijajo dosledno strategijo za učinkovito ozaveščanje ter razširjanje in uporabo rezultatov aktivnosti, podprtih v okviru ukrepov, ki jih upravljajo v okviru programa, pomagajo Komisiji pri splošni nalogi razširjanja informacij o programu, vključno z informacijami o ukrepih in aktivnostih, ki se upravljajo na nacionalni ravni in na ravni Unije, ter njegovih rezultatih, in zadevne ciljne skupine obveščajo o ukrepih in aktivnostih, ki se izvajajo v njihovi državi.	Nacionalne agencije iz člena 24 razvijajo dosledno strategijo za učinkovito ozaveščanje, ki bo povečevalo vidnost posameznih področij programa , ter razširjanje in uporabo rezultatov aktivnosti, podprtih v okviru ukrepov, ki jih upravljajo v okviru programa, pomagajo Komisiji pri splošni nalogi razširjanja informacij o programu, vključno z informacijami o ukrepih in aktivnostih, ki se upravljajo na nacionalni ravni in na ravni Unije, ter njegovih rezultatih, in zadevne ciljne skupine od vrtcev do univerz v ustreznih medijih in v dogovoru z deležniki obveščajo o ukrepih in aktivnostih, ki se izvajajo v njihovi državi.

Obrazložitev

Da bi lahko dosegli zeleno potrojitev števila udeležencev, bo treba v zunanji in notranji komunikaciji ustrezno upoštevati programska področja, s čimer bi lahko dosegli tudi multiplikacijski učinek.

Predlog spremembe 42

Poglavje IX, člen 23, točka 2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice sprejmejo vse potrebne in ustrezne ukrepe za odstranitev kakršnih koli pravnih in upravnih ovir za pravilno delovanje programa, vključno, kadar je mogoče, z ukrepi za reševanje vprašanj, ki povzročajo težave pri pridobivanju vizumov.	Države članice sprejmejo vse potrebne in ustrezne ukrepe za odstranitev kakršnih koli pravnih in upravnih ovir za pravilno delovanje programa, vključno z ukrepi za preprečevanje obdavčenja nepovratnih sredstev, za zagotavljanje prenosljivosti pravic med socialnimi sistemi v EU, in , kadar je mogoče, z ukrepi za reševanje vprašanj, ki povzročajo težave pri pridobivanju vizumov.

Obrazložitev

Uskladitev besedila s predhodnimi uvodnimi izjavami.

Predlog spremembe 43

Poglavje IX, člen 25, točka 8 (novo)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Evropska komisija ustanovi svet, v okviru katerega ji glavni – tudi lokalni in regionalni – deležniki stalno svetujejo pri izvajanju programa in tako prispevajo k boljšemu doseganju programskih ciljev;

Obrazložitev

Dobre izkušnje, ki jih ima nemški zvezni inštitut za poklicno izobraževanje in usposabljanje (BIBB) z ustanovitvijo sveta uporabnikov, bi morala uporabiti tudi Evropska komisija, da bi deležniki lahko še tesneje sodelovali v programu in zlasti pri njegovem izvajanju.

Predlog spremembe 44

Poglavje XI, člen 29, točka 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Upravičeni ukrepi v okviru programa, ki so bili ocenjeni v razpisu za zbiranje predlogov v okviru programa in izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti tega razpisa, vendar se ne financirajo zaradi proračunskih omejitev, se lahko izberejo za financiranje iz skladov ESI. V tem primeru se uporabljajo stopnje sofinanciranja in pravila o upravičenosti na podlagi te uredbe. Te ukrepe izvaja organ upravljanja iz člena [65] Uredbe (EU) XX [uredba o SD] v skladu s pravili iz navedene uredbe in uredb za posamezne sklade, vključno s pravili o finančnih popravkih.	Upravičeni ukrepi v okviru programa, ki so bili ocenjeni v razpisu za zbiranje predlogov v okviru programa in izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti tega razpisa, vendar se ne financirajo zaradi proračunskih omejitev, lahko prejmejo pečat odličnosti, da se prizna njihova visoka kakovost. S tem bi se lahko olajšala njihova prijava in morebiten izbor za financiranje iz drugih virov, vključno za financiranje iz skladov ESI. V tem primeru se uporabljajo stopnje sofinanciranja in pravila o upravičenosti na podlagi te uredbe. Te ukrepe izvaja organ upravljanja iz člena [65] Uredbe (EU) XX [uredba o SD] v skladu s pravili iz navedene uredbe in uredb za posamezne sklade, vključno s pravili o finančnih popravkih.

Obrazložitev

Pečat odličnosti se uspešno uporablja za projekte raziskav in inovacij, zato bi lahko razmislili o razširitvi te sheme na projekte v okviru programa Erasmus.

Predlog spremembe 45

Poglavje XII, člen 31, točka 2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Odbor se lahko za obravnavo sektorskih vprašanj sestane v posebnih sestavah. Po potrebi so v skladu z njegovim poslovnikom ad hoc lahko povabljeni zunanji strokovnjaki, vključno s predstavniki socialnih partnerjev, da na sestankih sodelujejo kot opazovalci.	Odbor se lahko za obravnavo sektorskih vprašanj sestane v posebnih sestavah. Po potrebi so v skladu z njegovim poslovnikom ad hoc lahko povabljeni zunanji strokovnjaki, vključno s predstavniki socialnih partnerjev ali ustreznimi regionalnimi deležniki , da na sestankih sodelujejo kot opazovalci.

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja splošni cilj podpiranja osebnega, izobraževalnega in poklicnega razvoja ljudi na področju izobraževanja, vključno z neformalnim, in usposabljanja ter visokošolskega izobraževanja v Evropi in zunaj nje, da bi tako prispevali k trajnostni rasti, zaposlovanju in socialni koheziji ter močnejši evropski identiteti; ta pomembno delo se začne na terenu na lokalni in regionalni ravni, zato mora biti močno povezano z evropsko ravno;

2. odobrava, da Komisija predlaga podvojitev programskega proračuna, vendar meni, da je predvideni cilj potrojitve števila udeležencev v programu pod sedanjimi pogoji in povečanega socialnega vključevanja težko dosegljiv. Poleg tega bi bilo zaželeno, da bi v prihodnje odpravili vse večja upravna bremena programa. Kot dobro prakso priznava vlogo številnih lokalnih in regionalnih oblasti, ki s svojimi finančnimi prispevki povečujejo ekonomsko podporo za mlade, ki sodelujejo v programu Erasmus +;

3. se zavzema za pregledno in enakomerno porazdelitev sredstev skozi vseh sedem let, da bi zlasti na začetku programskega obdobja omogočili povečanje sredstev in da bi lahko izpolnili pričakovanja glede programa. Proračunska sredstva se ne bi smela dodeljevati le med posameznimi sektorji izobraževanja, vključno z univerzami, temveč tudi ločeno med ključnimi ukrepi, da bi bilo jasno, katere deleže centralno upravlja Komisija in katere deleže decentralizirano upravljajo države članice in regije;
4. meni, da bi za spodbujanje udeležbe v programu morali štipendije oprostiti obdavčitve, udeležbo učencev z manj priložnostmi pa bi morala v celoti kriti nepovratna sredstva;
5. se odločno zavzema za bistveno poenostavitev prijave, upravljanja projekta in obveznosti glede dokumentacije za vsa področja programa; poziva k ponovni uvedbi podpore za „pripravljalne obiske“ pri načrtovanju prijav; poziva k uvedbi spletne delovne platforme, ki bi bila povezana s platformami drugih evropskih programov, kot je Obzorje 2020, in bi si z njimi delila razpoložljive storitve, da bi tako v fazi priprave in predložitve predlogov kot v fazi upravljanja projektov lahko upravičencem nudili kar največjo učinkovitost in preglednost; pečat odličnosti, ki se uspešno uporablja za projekte raziskav in inovacij, bi lahko prejeli tudi kakovostni ukrepi, upravičeni do financiranja v okviru programa, ki pa se zaradi proračunskih omejitev ne financirajo, da bi tako olajšali njihovo prijavo in morebiten izbor za financiranje iz drugih finančnih instrumentov EU;
6. opozarja na pomen vseživljenjskega učenja: zato je treba vse starostne skupine ter formalno in neformalno izobraževanje v programu podpirati enako; poudarja, da namen izobraževanja ni le izboljšanje zaposljivosti, temveč da mora imeti širši cilj, tj. spodbujanje razvoja ljudi, spretnosti in znanj;
7. meni, da je smiseln predlog Komisije, da bi bil program dostopnejši organizacijam z malo ali nič izkušnjami s prijavi in/ali z manjšo operativno zmogljivostjo; zato pozdravlja uvedbo posebnega ukrepa manjših partnerstev;
8. se strinja s Komisijo, da predlagani program Erasmus temelji na ciljih iz členov 165 in 166 PDEU in da ga je treba izvajati v skladu z načelom subsidiarnosti. Izjemno pomembno je, da se v zasnovo, izvajanje in upravljanje predlaganih ukrepov vključijo občinske in regionalne oblasti, lokalne in regionalne uprave ter nosilci odločanja, saj so ti bližje zadevnim akterjem, imajo ključne kompetence na področju politike izobraževanja in usposabljanja ter pomembno vlogo pri mladinski politiki in politiki trga dela. V zvezi s tem ugotavlja, da je predlog Komisije skladen z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti;
9. pozdravlja, da naj bi se razvile in spodbujale zlasti dejavnosti mobilnosti ter izboljšale možnosti za udeležbo mladih, ki sodelujejo pri neformalnih učnih in športnih dejavnostih; poleg tega pozdravlja, da je v zvezi s tem izrecno omenjeno tudi prostovoljno osebje;
10. pozdravlja, da je Evropska komisija upoštevala rezultate vmesne ocene aktualnega programa Erasmus+ in ohranila strukturo predhodnega programa;
11. ugotavlja, da je osnutek uredbe zelo splošen in omogoča veliko prožnosti pri izvajanju; v zvezi s tem opozarja na pomen izvedbenih pravil in poziva Komisijo, da v njihovo pripravo močno vključi države članice, nacionalne agencije in deležnike ter regionalno raven;
12. obžaluje, da ime programa ni več Erasmus+, temveč Erasmus. Ker kratica Erasmus pomeni European Community Action Scheme for the Mobility of University Students (program dejavnosti Evropske skupnosti za študentsko mobilnost), OR opozarja, da bi bilo treba sprejeti ustrezne ukrepe za zagotavljanje vidnosti posameznih področij izobraževanja oziroma podpore za zagotovitev, da bi se znamka Erasmus povezovala z vsemi področji izobraževanja ter s področjem mladih in športa;
13. pozdravlja, da bo večina ukrepov mobilnosti, tudi vse oblike mobilnosti na področju izobraževanja in raziskav, zlasti mobilnosti učencev oz. dijakov, v prihodnje zajeta pod ključnim ukrepom 1 „Učna mobilnost posameznikov“;
14. se zavzema, da bi Združenemu kraljestvu po njegovem izstopu iz Evropske unije pod vnaprej določenimi pogoji še naprej omogočili sodelovanje v programu, in pozdravlja, da je ta možnost zagotovljena v členu 16(1)(d) o tretjih državah, pridruženih programu;

15. spodbuja razmišljanje o tem, da bi možnosti virtualnega sodelovanja, zagotovljene v okviru tega programa, postopoma odprli tudi za izobraževalne projekte in projekte usposabljanja z institucijami v sredozemskih državah in Afriki;
16. priporoča, da bi za vse oblike učne mobilnosti uvedli učinkovite spodbude za uporabo okolju prijaznih prevoznih sredstev in tako upoštevali zahtevo, da bi bilo 25 % proračunskih odhodkov EU namenjenih podnebnim ciljem;
17. poudarja, da bi bilo treba sredstva in posebno finančno pomoč za učno mobilnost prilagajati dejanskim življenjskim stroškom v regiji gostiteljici, ki se redno pregledujejo;
18. na področju usposabljanja in izobraževanja se zavzema za ohranitev in krepitev decentralizirano upravljanih strateških partnerstev, saj se je taka oblika partnerstev izkazala za uspešno, novo uvedeni pojem „partnerstva za sodelovanje“ pa se zdi manj ambiciozen;
19. poudarja, da se močno zanima za nadaljevanje strokovnega dialoga s Komisijo o tem vprašanju in poudarja, da je pri tem pomembno poročilo o oceni učinka, ki ga bo Komisija na podlagi sporazuma o sodelovanju z OR predložila ob ustreznem času;

Usposabljanje in izobraževanje

20. obžaluje, da je pripravljenost podjetij, da bi vajence pošiljala v druge države programa, še vedno majhna. V zvezi s tem bi bilo treba uvesti spodbude in si za to močno prizadevati pri institucionalnih gospodarskih akterjih, npr. pri industrijskih in obrtnih zbornicah ter izobraževalnih podjetjih in njihovih organizacijah ter združenjih, zlasti na regionalni in lokalni ravni;
21. spodbuja razmišljanje o uvedbi nagrade za evropsko podjetje, da bi podjetja bolj motivirali, da bi svoje vajence in njihovo usposabljanje bolje usmerila v Evropo, in sicer z izkoriščanjem možnosti, ki jih ponuja Erasmus; predlaga, da Evropska komisija ustvari register podjetij, ki sodelujejo v programu Erasmus in bi lahko nosila oznako „podjetje Erasmus“;
22. na področju usposabljanja se zavzema za spodbujanje kratkih in daljših bivanj v tujini, da bi izpolnili operativne potrebe MSP, pa tudi upoštevali individualne možnosti udeležencev. Poleg tega bi moral program podpirati jezikovne in medkulturne pripravljalne ukrepe s sistematično učno podporo za vajence;
23. opozarja, da so ciljna skupina izobraževanja odraslih odrasli vseh starosti in vseh socialnih ozadij, ne le tisti z nižjimi (formalnimi) kvalifikacijami;
24. poleg tega opozarja, da bi bilo treba izobraževanje odraslih spodbujati v smislu obsežnega pomena izobraževanja in ga ne bi smeli obravnavati le ozko v smislu strokovnega izpopolnjevanja. Pri izobraževanju odraslih bi bilo treba upoštevati samostojne delavce in prostovoljce;
25. pozdravlja razširitev učne mobilnosti na šolskem področju, zlasti možnost posamičnih mobilnosti; poziva, naj se hkrati oblikujejo strateške rešitve, s katerimi se lahko podpre večja mobilnost učencev oz. dijakov in študentov ter hkrati olajša njihova vrnitev v regijo izvora;

26. pozdravlja uvedbo mrež evropskih univerz, vendar se zaveda, da to lahko poveča proračunske izdatke; poudarja, da morajo evropske mreže začeti, podpirati in upravljati univerze, da bi s trikotnikom znanja (izobraževanje, raziskave, inovacije), ki ga finančno podpirajo javne uprave, vključno z zasebnimi sredstvi, trajnostno okrepili visokošolsko izobraževanje v Evropi;

27. se zavzema za razvoj evropskih šol po vzoru evropskih univerz, zlasti na področju usposabljanja, s čimer bi spodbujali trajno sodelovanje institucij iz več držav članic na področju izmenjave mladih in osebja, usklajevanja učnih načrtov in virtualnega sodelovanja;

28. pozdravlja razširitev ukrepov Jean Monnet z visokošolskega izobraževanja na druga področja izobraževanja in usposabljanja ter s tem prenos znanja o vprašanih evropskega povezovanja na širše občinstvo;

Mladina

29. priporoča večje upoštevanje obstoječih lokalnih in regionalnih institucij za mladino kot upravičencev;

30. pozdravlja, da nov program DiscoverEU mladim, starejšim od 18 let, ponuja priložnost, da v omejenem časovnem okviru z vlakom odkrivajo druge države EU, vendar opozarja, da se kljub pričakovani močni izobraževalni komponenti navedenega programa to ne sme izvajati na škodo priložnosti za učno mobilnost, ki bi morala ostati osrednja dejavnost programa Erasmus; poudarja, da bi bilo zaželeno, da imajo vsi mladi v EU to možnost srečevanja ter spoznavanja raznolikosti, kulture, narave in ljudi, ne glede na finančni položaj staršev; spodbuja, da bi razmislili o možnosti javno-zasebnih partnerstev za financiranje, zlasti iz sektorjev mobilnosti in turizma;

31. pozdravlja skladnost z novo strategijo EU za mlade in novimi pobudami na področju mladine, npr. z evropsko solidarnostno enoto;

Šport

32. opozarja na poseben pomen neprofitnih športnih prireditev in meni, da bi bilo smiselno odpraviti dosedanjo zgornjo mejo 10 odstotkov proračuna za šport, ki se lahko uporabi za športne prireditve; se zavzema za to, da bi v prihodnje financirali tudi manjše prireditve z manj kot 10 sodelujočimi državami programa;

33. se zavzema za to, da bi zlasti za množični šport število držav programa bistveno povečali, saj evropski šport tradicionalno sega daleč prek meja Evropske unije.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik

Evropskega odbora regij

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Predlog uredbe o evropski mejni in obalni straži

(2019/C 168/09)

Glavna poročevalka:	Anna MAGYAR (HU/EPP), podpredsednica sveta županije Csongrád
Referenčni dokument:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropski mejni in obalni straži in razveljavitvi Skupnega ukrepa Sveta št. 98/700/PNZ, Uredbe (EU) št. 1052/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (EU) 2016/1624 Evropskega parlamenta in Sveta <i>Prispevek Evropske komisije k srečanju voditeljev in voditeljic 19. in 20. septembra 2018 v Salzburgu</i> COM(2018) 631 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

COM(2018) 631 final, člen 2(16)

Opredelitev pojmov

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
„operativni uslužbenci“ pomeni mejne policiste, spremljevalce pri vračanju, specialiste za vračanje in druge ustrezne uslužbence, ki sestavljajo „stalno enoto evropske mejne in obalne straže“. V skladu s tremi kategorijami, opredeljenimi v členu 55(1), se operativni uslužbenci bodisi zaposlijo v Evropski agenciji za mejno in obalno stražo kot statutarni uslužbenci (kategorija 1) bodisi jih Agenciji dodelijo države članice (kategorija 2) ali pa jih države članice napotijo za kratkoročno obdobje (kategorija 3). Operativni uslužbenci morajo delovati kot člani skupin za upravljanje meja, podpornih skupin za upravljanje migracij ali skupin za vračanje, ki imajo izvršilna pooblastila. Operativni uslužbenci vključujejo tudi statutarne uslužbence, odgovorne za delovanje centralne enote ETIAS;	„operativni uslužbenci“ pomeni mejne policiste, spremljevalce pri vračanju, specialiste za vračanje in druge ustrezne uslužbence, ki sestavljajo „stalno enoto evropske mejne in obalne straže“. V skladu s štirimi kategorijami, opredeljenimi v členu 55(1), se operativni uslužbenci bodisi zaposlijo v Evropski agenciji za mejno in obalno stražo kot statutarni uslužbenci (kategorija 1) bodisi jih Agenciji dodelijo države članice (kategorija 2) ali pa jih države članice napotijo za kratkoročno obdobje ali hitro posredovanje (kategoriji 3 in 4) . Operativni uslužbenci morajo delovati kot člani skupin za upravljanje meja, podpornih skupin za upravljanje migracij ali skupin za vračanje. Osebe kategorij 2, 3 in 4 lahko izvaja izvršilna pooblastila. Operativni uslužbenci vključujejo tudi statutarne uslužbence, odgovorne za delovanje centralne enote ETIAS;

Obrazložitev

Predlog spremembe 2

COM(2018) 631 final, člen 3(a)

Evropska agencija za mejno in obalno stražo

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(a) nadzor meje, vključno z ukrepi za lajšanje zakonitih prehajanj meje in, po potrebi, ukrepi, povezanimi s preprečevanjem in odkrivanjem čezmejnega kriminala, med drugim tihotapljenja migrantov, trgovine z ljudmi in terorizma, ter ukrepi v zvezi z napotitvijo oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito ali želijo zaprositi zanjo;	(a) nadzor meje, vključno z ukrepi za lajšanje zakonitih prehajanj meje in, po potrebi, ukrepi, povezanimi s preprečevanjem, odkrivanjem in zatiranjem čezmejnega kriminala, med drugim tihotapljenja migrantov, trgovine z ljudmi in terorizma, ter ukrepi v zvezi z napotitvijo oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito ali želijo zaprositi zanjo;

Obrazložitev

Glavne dejavnosti upravljanja meja morajo vključevati tudi operativne rešitve za boj proti čezmejnemu kriminalu.

Predlog spremembe 3

COM(2018) 631 final, člen 8(4), (6) in (7)

Cikel večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(4) Na podlagi strateške analize tveganja za evropsko integrirano upravljanje meja iz člena 30(2) se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 118 v zvezi z razvojem večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja. V tem delegiranem aktu se opredelijo prednostne naloge politike in strateške smernice za naslednja štiri leta v zvezi z elementi iz člena 3.	(4) Komisija [se dopolni] Evropskemu parlamentu in Svetu predloži osnutek večletne strateške politike za prvi cikel večletne strateške politike, ki temelji na strateški analizi tveganja za evropsko integrirano upravljanje meja iz člena 30(2). V [se dopolni] po predložitvi osnutka s strani Komisije se skliče srečanje Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, na katerem se obravnava osnutek večletne strateške politike. Na podlagi te razprave se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 118 v zvezi z razvojem večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja. V tem delegiranem aktu se opredelijo prednostne naloge politike in strateške smernice za naslednja štiri leta v zvezi z elementi iz člena 3.
[...]	[...]
(6) Da bi izvedle delegirani akt iz odstavka 4, države članice oblikujejo nacionalne strategije za integrirano upravljanje meja s tesnim sodelovanjem med vsemi nacionalnimi organi, odgovornimi za upravljanje meja in vračanje. Navedene nacionalne strategije so v skladu s členom 3 delegiranega akta iz odstavka 4 ter tehnično in operativno strategijo iz odstavka 5.	(6) Da bi izvedle delegirani akt iz odstavka 4, države članice oblikujejo nacionalne strategije za integrirano upravljanje meja s tesnim sodelovanjem med vsemi nacionalnimi organi, odgovornimi za upravljanje meja in vračanje ter po posvetovanju z ustreznimi regionalnimi in lokalnimi organi zadevnih podnacionalnih območij . Navedene nacionalne strategije so v skladu s členom 3 delegiranega akta iz odstavka 4 ter tehnično in operativno strategijo iz odstavka 5.
(7) Komisija dvainštirideset mesecev po sprejetju delegiranega akta iz odstavka 4 ob podpori Agencije opravi temeljito oceno njegovega izvajanja. Rezultati ocene se upoštevajo pri pripravi naslednjega cikla.	(7) Komisija dvainštirideset mesecev po sprejetju delegiranega akta iz odstavka 4 ob podpori Agencije opravi temeljito oceno njegovega izvajanja. Rezultati ocene se upoštevajo pri pripravi naslednjega cikla. Komisija o oceni obvesti Svet, Evropski parlament in Evropski odbor regij.

Obrazložitev

Glede nacionalnih strategij za integrirano upravljanje meja se je treba posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi območij, ki so močno prizadeta zaradi neprestanih, predvidljivih ali morebitnih močnih migracijskih tokov ali drugih izzivov, ki imajo resne posledice za lokalno ali regionalno raven. Poleg tega bi Komisija morala nato poročati sozakonodajalcema (predlog spremembe 23 osnutka poročila LIBE) ter lokalnim in regionalnim političnim predstavnikom na ravni EU.

Predlog spremembe 4

COM(2018) 631 final, člen 21(1) in (3)

Nacionalni koordinacijski center

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(1) Vsaka država članica določi, upravlja in vzdržuje nacionalni koordinacijski center, ki usklajuje in izmenjuje informacije med vsemi organi, pristojnimi za nadzor zunanje meje na nacionalni ravni, ter med njimi in drugimi nacionalnimi koordinacijskimi centri in Agencijo. Vsaka država članica o ustanovitvi nacionalnega koordinacijskega centra uradno obvesti Komisijo, ki o tem nemudoma obvesti druge države članice in Agencijo.	(1) Vsaka država članica določi, upravlja in vzdržuje nacionalni koordinacijski center, ki usklajuje in izmenjuje informacije med vsemi organi, pristojnimi za nadzor zunanje meje na nacionalni ravni, in po potrebi z ustreznimi regionalnimi in lokalnimi organi ter med njimi in drugimi nacionalnimi koordinacijskimi centri in Agencijo. Vsaka država članica o ustanovitvi nacionalnega koordinacijskega centra uradno obvesti Komisijo, ki o tem nemudoma obvesti druge države članice in Agencijo.
[...]	[...]
(3) Nacionalni koordinacijski center:	(3) Nacionalni koordinacijski center:
(a) zagotovi pravočasno izmenjavo informacij ter pravočasno sodelovanje med vsemi nacionalnimi organi, pristojnimi za nadzor zunanje meje, ter med njimi in drugimi nacionalnimi koordinacijskimi centri in Agencijo;	(a) zagotovi pravočasno izmenjavo informacij ter pravočasno sodelovanje med vsemi nacionalnimi organi, pristojnimi za nadzor zunanje meje, in po potrebi z ustreznimi regionalnimi in lokalnimi organi ter med njimi in drugimi nacionalnimi koordinacijskimi centri in Agencijo;
[...]	[...]

Obrazložitev

Pri razširjanju in izmenjavi informacij je treba ustrezno upoštevati lokalno in regionalno raven, kadar je ta vpletena.

Predlog spremembe 5

COM(2018) 631 final, člen 39(3)(m)

Operativni načrt za skupne operacije

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(m) postopke, ki določajo mehanizem za prejem pritožb proti vsem osebam, ki sodelujejo v skupnih operacijah ali hitrih posredovanjih na mejah, vključno z mejnimi policisti ali drugim zadevnim osebjem države članice gostiteljice in člani skupin, ki vsebujejo trditve o kršitvah temeljnih pravic v okviru njihovega sodelovanja pri skupnih operacijah ali hitrega posredovanja na mejah, in za njihovo posredovanje Agenciji;	(m) pospešeni postopek za obravnavo državljanov tretjih držav, ki nezakonito vstopijo na ozemlje države članice;
(n) logistične vidike, vključno z informacijami o delovnih pogojih in okolju na območjih, na katerih je predvideno izvajanje skupne operacije.	(n) postopke, ki določajo mehanizem za prejem pritožb proti vsem osebam, ki sodelujejo v skupnih operacijah ali hitrih posredovanjih na mejah, vključno z mejnimi policisti ali drugim zadevnim osebjem države članice gostiteljice in člani skupin, ki vsebujejo trditve o kršitvah temeljnih pravic v okviru njihovega sodelovanja pri skupnih operacijah ali hitrega posredovanja na mejah, in za njihovo posredovanje Agenciji;
	(o) logistične vidike, vključno z informacijami o delovnih pogojih in okolju na območjih, na katerih je predvideno izvajanje skupne operacije.

Obrazložitev

Med skupno operacijo je treba določiti tudi pospešeni postopek za državljane tretjih držav, ki nezakonito vstopijo na ozemlje države članice, tako da se lahko zanje čim prej izda odločba o vrnitvi.

Predlog spremembe 6

COM(2018) 631 final, člen 55(1)

Stalna enota evropske mejne in obalne straže

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Stalna enota evropske mejne in obalne straže bo z 10 000 operativnimi uslužbenci del Agencije. To stalno enoto sestavljajo naslednje tri kategorije osebja v skladu z letno shemo razpoložljivosti, določeno v Prilogi I:</p> <p>(a) kategorija 1: operativni uslužbenci Agencije, ki so zaposleni v skladu s členom 94(1) in napoteni na operativna območja v skladu s členom 56;</p> <p>(b) kategorija 2: operativni uslužbenci, ki so jih države članice dodelile Agenciji za dolgoročno obdobje kot del stalne enote; v skladu s členom 57;</p> <p>(c) kategorija 3: operativni uslužbenci iz držav članic, zagotovljeni Agenciji za kratkoročno napotitev v okviru stalne enote v skladu s členom 58.</p>	<p>1. Stalna enota evropske mejne in obalne straže bo z 10 000 operativnimi uslužbenci del Agencije. To stalno enoto sestavljajo naslednje štiri kategorije osebja v skladu z letno shemo razpoložljivosti, določeno v Prilogi I:</p> <p>(a) kategorija 1: operativni uslužbenci Agencije, ki so zaposleni v skladu s členom 94(1) in napoteni na operativna območja v skladu s členom 56;</p> <p>(b) kategorija 2: operativni uslužbenci, ki so jih države članice dodelile Agenciji za dolgoročno obdobje kot del stalne enote; v skladu s členom 57;</p> <p>(c) kategorija 3: operativni uslužbenci iz držav članic, zagotovljeni Agenciji za kratkoročno napotitev v okviru stalne enote v skladu s členom 58;</p> <p>(d) kategorija 4: operativni uslužbenci nabora za hitri odziv.</p>

Obrazložitev

Dodatna četrta kategorija bi zmanjšala morebitno breme za lokalne in regionalne oblasti v zvezi z napotitvami, hkrati pa bi dopolnila stalno enoto za hitro posredovanje na mejah (predloga spremembe 55 in 64 osnutka poročila odbora EP za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE)).

Predlog spremembe 7

COM(2018) 631 final, člen 64(6)

Nabor tehnične opreme

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>[...]</p> <p>Če se izkaže, da minimalno število kosov tehnične opreme ne zadostuje za izvedbo operativnega načrta, dogovorjenega za takšne dejavnosti, ga Agencija na podlagi upravičenih potreb in v dogovoru z državami članicami določi na novo.</p>	<p>[...]</p> <p>Če se izkaže, da minimalno število kosov tehnične opreme ne zadostuje za izvedbo operativnega načrta, dogovorjenega za takšne dejavnosti, ga Agencija na podlagi upravičenih potreb in v dogovoru z državami članicami določi na novo ter zagotovi tehnično opremo v ustrezni količini.</p>

Obrazložitev

Da se zagotovi izvajanje operativnih načrtov, Agencija po preučitvi potreb posameznih operativnih načrtov po potrebi zagotovi, da je na voljo minimalna količina tehnične opreme.

Predlog spremembe 8

COM(2018) 631 final, člen 84(1), nova točka (e)

Akreditacijska listina

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(c) nedavno digitalno fotografijo in	(c) nedavno digitalno fotografijo;
(d) naloge, ki jih lahko opravlja v času napotitve.	(d) naloge, ki jih lahko opravlja v času napotitve, in
	(e) posebno identifikacijsko številko.

Obrazložitev

Vsaka listina mora vsebovati posebno identifikacijsko številko imetnika kartice, ki se dodeli glede na vrsto napotitve in funkcijo imetnika med napotitvijo. Posebna identifikacijska številka bo pripomogla k hitrejši identifikaciji v evidenci.

Amandma 9

COM(2018) 631 final, člen 102(4–6)

Seje upravnega odbora

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
4. Irska je vabljen, da se udeleži sej upravnega odbora.	4. Irska je vabljen, da se kot opazovalka udeleži sej upravnega odbora.
5. Združeno kraljestvo je vabljen, da se udeleži sej upravnega odbora, ki bodo potekale pred datumom izstopa Združenega kraljestva iz Unije.	5. Združeno kraljestvo je vabljen, da se kot opazovalec udeleži sej upravnega odbora, ki bodo potekale pred datumom izstopa Združenega kraljestva iz Unije.
6. Predstavniki Agencije Evropske unije za azil in Europol so vabljeni, da se udeležijo sej upravnega odbora. Upravni odbor lahko povabi tudi predstavnika ustreznih institucij, organov, uradov in agencij Unije.	6. Predstavniki Agencije Evropske unije za azil in Europol so vabljeni, da se kot opazovalci udeležijo sej upravnega odbora. Upravni odbor lahko kot opazovalca povabi tudi predstavnika ustreznih institucij, organov, uradov in agencij Unije.

Obrazložitev

Samo člani imajo pravico do glasovanja na sejah upravnega odbora. Drugi subjekti so vabljeni in lahko sodelujejo na seji kot opazovalci, vendar nimajo glasovalne pravice.

Amandma 10

COM(2018) 631 final, člen 116(1)

Ocenjevanje

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(c) izvajanje evropskega sodelovanja v okviru funkcij obalne straže;	(c) izvajanje evropskega sodelovanja v okviru funkcij mejne in obalne straže;

Obrazložitev

V skladu s členom 4 Agencija zagotavlja obstoj evropske mejne in obalne straže.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. znova poudarja, da je treba okrepiti podporno vlogo in pooblastila Evropske agencije za mejno in obalno stražo (v nadaljevanju: Agencija), zlasti glede sodelovanja s tretjimi državami, da se zagotovi učinkovito varovanje zunanjih meja EU in znatno poveča učinkovito vračanje nezakonitih migrantov. Hkrati poudarja, da je ob razširitvi pooblastil Agencije treba okrepiti zaščitne ukrepe, da bo pri vsem svojem delovanju lahko dosledno spoštovala temeljne pravice ter mednarodne obveznosti EU in njenih držav članic, zlasti načelo nevračanja, in da se prepreči njeno sodelovanje v operacijah, v katerih ne bi bilo mogoče zagotoviti spoštovanja temeljnih pravic;
2. priznava, da je učinkovit nadzor zunanjih meja EU pomemben sestavni del celovite migracijske politike EU in da je zato predlagana okrepitev evropske mejne in obalne straže morda potrebna, vendar poudarja, kot je navedel v nedavnem mnenju o Skladu za azil in migracije, da je treba rast finančnih in operativnih virov za varovanje meja dopolniti z ustreznimi prizadevanji za okrepitev drugih vidikov migracijske politike EU, da se zagotovi uravnotežen pristop;
3. poudarja, da je prosto gibanje državljanov EU eden od glavnih dosežkov EU, na območju brez nadzora notranjih meja pa imajo neevidentirane migracije prek zunanjih meja resne zakonske, gospodarske in varnostne posledice za delovanje schengenskega sistema;
4. poudarja dejstvo, da začasna uvedba mejnega nadzora notranjih meja močno ovira sodelovanje med sosednjimi regijami in ima poleg tega resne posledice za regionalna gospodarstva, zato je nujen učinkovit nadzor zunanjih meja;
5. poudarja, da učinkovita zaščita zunanjih meja prispeva k boju proti trgovini z ljudmi in popolnem razbitju poslovnih modelov tihotapcev, s čimer se prepreči tragična izguba življenj; učinkovit nadzor zunanjih meja lahko prispeva k preprečevanju nekaterih groženj notranji varnosti, javnemu redu in javnemu zdravju v lokalnih in regionalnih skupnostih, zlasti ob zunanjih mejah EU;
6. meni, da je pogoj za dobro delujočo migracijsko politiko celovit pristop k migracijam, ki zajema povečan nadzor zunanjih meja EU ter delujoč skupni evropski azilni sistem, enoten pristop pri obravnavi ljudi, ki potrebujejo mednarodno zaščito, skladen sistem zakonitih poti za migracije ter veliko doslednejšo politiko za obravnavanje zunanje razsežnosti in vzrokov migracij;
7. poudarja, da je učinkovita politika vračanja bistvena sestavina celovitega pristopa k migracijam in da mora Agencija zato podpirati države članice pri vračanju, in sicer v skladu z mednarodno in evropsko zakonodajo, pri čemer je treba zagotoviti spoštovanje načela nevračanja;
8. pozdravlja dodelitev večjih pooblastil Agenciji, da se zagotovi celostna podpora državam članicam in tretjim državam pri operacijah učinkovitega in humanega vračanja. To lahko v posebnih primerih vključuje tudi možnost operativne podpore tretjim državam na njihovo prošnjo in brez geografskih omejitev ter da se prepreči zaostrovanje kriznih razmer; vendar so v takšnih primerih potrebna jasna zagotovila in zaščitni ukrepi v zvezi s spoštovanjem temeljnih pravic in mednarodnega prava ter ustrezni mehanizmi, da se zagotovi odgovornost Agencije za njeno delovanje zunaj pristojnosti držav članic;
9. poudarja dejstvo, da je zaščita zunanjih meja v skupni pristojnosti EU in držav članic. Predlog bi moral zagotavljati, da Evropska komisija spremlja usklajevanje in nadzor zunanjih meja Unije;
10. priznava kot potrebno, da so države članice dolžne prispevati k skupnim operacijam Agencije, vendar je zaskrbljen glede predloga o ustanovitvi stalne enote z do 10 000 operativnimi uslužbenci, saj bi napotitev nacionalnih mejnih policistov in nacionalnih uslužbencev v Agencijo lahko povzročila beg možganov; poudarja, da ustanovitev takih novih struktur ne sme povzročiti dodatnega bremena za lokalne in regionalne oblasti, zlasti na obmejnih območjih, ali ogroziti izpolnjevanja nalog na zunanjih mejah, ki jih izvajajo obstoječe nacionalne, regionalne in lokalne strukture, in zato predlaga bolj realno in postopno oblikovanje stalne enote v Prilogi I;

11. skrbi ga, ker ni bila opravljena ustrezna ocena več vidikov učinka predloga, vključno z njegovim potencialnim teritorialnim učinkom, in meni, da je treba preučiti, kako zagotoviti čim bolj stroškovno učinkovito podporno vlogo Agencije. Takšna ocena učinka bi morala vsebovati tudi analizo finančnih posledic v običajnih in kriznih razmerah ter kompleksnih pravnih vprašanj, ki bi se lahko pojavila zlasti v zvezi z dejavnostmi zunaj ozemlja EU;

12. poudarja, da je pri upravljanju meja udeleženih več akterjev in da ima lahko pri tem svojo vlogo tudi lokalna in regionalna raven, kar odraža člen 22. V zvezi s tem poudarja, da morajo biti zadevni lokalni in regionalni organi (npr. tisti, ki upravljajo meje in obalna območja) ustrezno vključeni v izmenjavo informacij, zlasti v zvezi z nacionalnimi koordinacijskimi centri (člen 21) in pri pripravi nacionalnih strategij za integrirano upravljanje meja (člen 8);

13. poudarja, da nedovoljene migracije znatno obremenjujejo lokalne in regionalne oblasti ter ustvarjajo izzive pri usmerjanju omejenih javnih storitev na tiste, ki jim moramo v skladu z mednarodnimi obveznostmi zagotoviti zatočišče in azil. Zato poudarja, da sta hitro vračanje neuspešnih prosilcev za azil in zagotovitev spoštovanja zakonitih migracijskih poti ključnega pomena;

14. meni, da je zaščita zunanjih meja EU v skupnem interesu EU, in da države članice in regionalne oblasti same ne morejo zadovoljivo uresničiti ciljev predlagane zakonodaje, zato je predlog v skladu z načelom subsidiarnosti in sorazmernosti.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Varnost v cestnem prometu in avtomatizirana mobilnost

(2019/C 168/10)

Poročevalec:	József RIBÁNYI (HU/EPP), podpredsednik županijskega sveta, Tolna
Referenčni dokumenti:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Na poti do avtomatizirane mobilnosti: strategija EU za mobilnost prihodnosti
	COM(2018) 283 final
	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropa v gibanju – Trajnostna mobilnost za Evropo: varna, povezana in čista
	COM(2018) 293 final
	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2008/96/ES o izboljšanju varnosti cestne infrastrukture
	COM(2018) 274 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2008/96/ES o izboljšanju varnosti cestne infrastrukture (COM(2018) 274 final)

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Velik delež prometnih nesreč se zgodi na zelo omejenem deležu cest, ki so zelo prometne, kjer so visoke hitrosti in po katerih širok nabor vozil potuje z različnimi hitrostmi. Zato bi morala omejena razširitev področja uporabe Direktive 2008/96/ES na avtoceste in primarne ceste zunaj omrežja TEN-T znatno prispevati k izboljšanju varnosti cestne infrastrukture po vsej Uniji.	Velik delež prometnih nesreč se zgodi na zelo omejenem deležu cest, ki so zelo prometne, kjer so visoke hitrosti in po katerih širok nabor vozil potuje z različnimi hitrostmi. Zato bi morala razširitev področja uporabe Direktive 2008/96/ES na avtoceste in druge primarne ceste zunaj omrežja TEN-T znatno prispevati k izboljšanju varnosti cestne infrastrukture po vsej Uniji in enako visoki stopnji varnosti za vse udeležence v cestnem prometu. V izvajanje razširjenega področja uporabe direktive je treba nujno vključiti lokalne in regionalne akterje, zlasti v opredelitev cest, za katere veljajo določbe te uredbe. S takšnim pristopom se lahko zagotovi, da je predlog Komisije skladen z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti.

Obrazložitev

Razširitev področja uporabe direktive je omejena na avtoceste in druge primarne ceste v skladu z nacionalnimi klasifikacijami cest.

Regionalni in lokalni akterji poznajo svoja ozemlja, zato bi njihovo sodelovanje zagotovilo, da bo področje uporabe direktive razširjeno na cestne odseke, pri katerih je to resnično upravičeno. Če bo predlagana razširitev področja uporabe temeljila na upravljanju na več ravneh in bo skladna z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti, bo olajšala usklajevanje varnostnih standardov za vse državljanke EU.

Predlog spremembe 2

Nova uvodna izjava za uvodno izjavo 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Da bi takšna razširitev področja uporabe imela predvideni učinek, je logično, da morajo druge primarne ceste zajemati vsaj ceste, ki povezujejo večja mesta ali regije in v nacionalni klasifikaciji cest spadajo v najvišjo kategorijo cest pod kategorijo „avtocesta“.</i>

Obrazložitev

Direktiva bi se morala osredotočiti predvsem na ceste z evropsko vrednostjo, tj. ceste, ki povezujejo večja mesta in regije.

Predlog spremembe 3

Uvodna izjava 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Nadalje bi obveznost uporabe postopkov iz Direktive 2008/96/ES za vse projekte gradnje cestne infrastrukture zunaj mestnih območij, ki so izvedeni s pomočjo sredstev EU, zagotovila, da se sredstva EU ne porabljajo za gradnjo nevarnih cest.	Nadalje bi obveznost uporabe postopkov iz Direktive 2008/96/ES za vse projekte gradnje cestne infrastrukture zunaj mestnih območij, ki so izvedeni s pomočjo sredstev EU, zagotovila, da se sredstva EU ne porabljajo za gradnjo nevarnih cest. Prav tako bi bilo treba nameniti pozornost stanju obstoječih nevarnih cest. Programom za razvoj regionalnega prometa se namenja štirikrat več sredstev kot Instrumentu za povezovanje Evrope; v obeh primerih so finančna sredstva dostopna za načrtovanje in izgradnjo novih cestnih odsekov. Zato bi bilo treba zadostna sredstva nameniti posodobitvi obstoječih cest. Pri tem bi bilo treba razmisliti o ukrepih, na podlagi katerih bi si lahko manjše regije in mesta privoščili naložbe, potrebne za izboljšanje varnosti cestne infrastrukture.

Obrazložitev

Varen cestni promet bi morali zagotoviti v vseh evropskih mestih in regijah, za kar so potrebna ciljno usmerjena finančna sredstva za načrtovanje, izgradnjo in upravljanje cest, zlasti v regijah, ki nimajo potrebnih finančnih sredstev za ta namen. Ker za nove cestne odseke veljajo strožji standardi za potrjevanje varnosti v cestnem prometu, je treba obstoječe ceste sistematično obnavljati, da bodo izpolnjevale veljavna merila iz direktive RISM.

Predlog spremembe 4

Uvodna izjava 7

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ocenjevanje cest celotnega omrežja na podlagi ocene tveganj se je izkazalo za učinkovito in uspešno orodje za prepoznavanje odsekov omrežja, za katere so potrebni podrobnejši inšpekcijski pregledi varnosti cest in prednostne naložbe v skladu z njihovim potencialom za izboljšanje varnosti celotnega omrežja. Za izboljšanje varnosti v cestnem prometu v celotni Uniji bi bilo treba sistematično oceniti celotno cestno omrežje, ki ga zajema ta direktiva.	Ocenjevanje cest celotnega omrežja na podlagi ocene tveganj se je izkazalo za učinkovito in uspešno orodje za prepoznavanje odsekov omrežja, za katere so potrebni podrobnejši inšpekcijski pregledi varnosti cest in prednostne naložbe v skladu z njihovim potencialom za izboljšanje varnosti celotnega omrežja. Za izboljšanje varnosti v cestnem prometu v celotni Uniji bi bilo treba sistematično oceniti celotno cestno omrežje, ki ga zajema ta direktiva. Ker bi moral biti varen cestni promet zagotovljen v vseh evropskih mestih in regijah, bi morala metodologija ocenjevanja cest celotnega omrežja na podlagi ocene tveganj ustrezno upoštevati upravljanje na več ravneh. Teritorialnim enotam na višji ravni bi bilo treba dodeliti naloge usklajevanja na področju izboljšanja varnosti cestne infrastrukture, naloge, ki jih opravljajo država in občine, pa bi bilo treba uskladiti.

Obrazložitev

Ker je varnost v cestnem prometu del vizije prihodnosti mest in regij, bi morale ustrezne teritorialne enote prispevati k njej v skladu s svojo ravno pristojnosti. Zato je nujno treba uskladiti naloge, ki jih opravljajo občine in država.

Predlog spremembe 5

Uvodna izjava 10

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Varnost obstoječih cest je treba izboljšati z usmerjanjem naložb v cestne odseke, na katerih se zgodi največ prometnih nesreč in na katerih obstaja največja možnost zmanjšanja števila nesreč.	Varnost obstoječih cest je treba izboljšati z usmerjanjem naložb v cestne odseke, na katerih se zgodi največ prometnih nesreč in na katerih obstaja največja možnost zmanjšanja števila nesreč. Pri tem bi bilo treba vzporedno razvijati fizično in digitalno infrastrukturo javnih cest, predvideno v direktivi. V tem smislu bi morala avtomatizirana vozila, opremljena s prilagodljivim tempomatom in prometnimi sistemi za podporo, prispevati k varnemu in učinkovitemu delovanju cestnega prometa. Poskrbeti je treba, da bodo tudi manjše regije, regije, ki se soočajo z demografskimi izzivi, in najbolj oddaljene regije lahko zagotovile splošno razpoložljivo digitalno infrastrukturo.

Obrazložitev

Ker je varnost v cestnem prometu zapleteno vprašanje, je treba upoštevati tudi vidike ekonomije obsega. V tem smislu bi bilo treba v okviru usmerjenih naložb v cestne odseke, na katerih so prometne nesreče in smrtne žrtve najbolj pogoste, razvijati kompleksno fizično in digitalno infrastrukturo ter spodbujati razširjeno uporabo avtomatiziranih vozil, opremljenih s prilagodljivim tempomatom in prometnimi tehnologijami.

Predlog spremembe 6

Uvodna izjava 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Ranljivi uporabniki cest so leta 2016 predstavljali 46 % vseh smrtnih žrtev v cestnem prometu v Uniji. Z zagotavljanjem, da se v vseh postopkih RISM upoštevajo interesi teh uporabnikov, bi se tako morala izboljšati njihova varnost na cesti.</p>	<p>Ranljivi uporabniki cest so leta 2016 predstavljali 46 % vseh smrtnih žrtev v cestnem prometu v Uniji. Z zagotavljanjem, da se v vseh postopkih RISM upoštevajo interesi teh uporabnikov, bi se tako morala izboljšati njihova varnost na cesti. Za cilj preprečevanja ali obvladovanja prometnih nesreč, v katerih so udeleženi pešci, kolesarji in motoristi, bi si bilo treba prizadevati z orodji za izobraževanje in usposabljanje ter z razvojem zahtev glede kakovosti infrastrukture, ki podpira mobilnost in varnost pešcev in kolesarjev, in sicer s hkratno vzpostavitev cestnih označb, prometnih znakov in zadostnih prehodov za pešce, zlasti v bližini postajališč javnega prevoza in javnih stavb, ter izgradnjo vertikalno ločenih kolesarskih stez in pločnikov vzdolž vseh cestnih odsekov.</p>

Predlog spremembe 7

Uvodna izjava 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Zasnova in vzdrževanje cestnih označb in prometnih znakov je pomemben element pri zagotavljanju varnosti cestne infrastrukture, zlasti zaradi razvoja vozil, opremljenih s sistemi za pomoč voznikom ali z višjo stopnjo avtonomnosti. Predvsem je pomembno zagotoviti, da lahko ta vozila enostavno in zanesljivo prepoznajo cestne označbe in prometne znake.</p>	<p>Zasnova in vzdrževanje cestnih označb in prometnih znakov je pomemben element pri zagotavljanju varnosti cestne infrastrukture, zlasti zaradi razvoja vozil, opremljenih s sistemi za pomoč voznikom ali z višjo stopnjo avtonomnosti. Predvsem je pomembno zagotoviti, da lahko ta vozila enostavno in zanesljivo prepoznajo cestne označbe in prometne znake. Pametne ceste s pametnimi cestnimi označbami in prometnimi znaki prav tako podpirajo varnost v cestnem prometu v evropskih regijah in mestih. Pozornost je treba nameniti tudi podnebnim razmeram v teh regijah in mestih. Namestitev senzorjev in oznak na cestišču je na primer odvisna od lokalnega podnebja. Poleg tega je treba poskrbeti, da ti senzorji zaznajo tudi ranljive in nepovezane uporabnike cest.</p>

Obrazložitev

Varen cestni promet bi moral vključevati namestitev cestnih označb in prometnih znakov ter oznak, ki so prepoznavni v vseh podnebnih razmerah.

Predlog spremembe 8

Za uvodno izjavo 18 se doda nova uvodna izjava

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Za izvajanje ocenjevanja cest celotnega omrežja in inšpekcijskih pregledov varnosti cest bi morali biti določeni realistični roki, ki bi upoštevali upravne in finančne zmogljivosti nacionalnih, regionalnih in lokalnih akterjev, ki sodelujejo pri načrtovanju in izvajanju postopkov RISM, zlasti v podeželskih, gorskih, odročnih in manj razvitih regijah.</i>

Predlog spremembe 9

Člen 1(1)(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ta direktiva se uporablja za ceste, ki so del vseevropskega cestnega omrežja, za avtoceste in primarne ceste, ne glede na to, ali so v fazi projektiranja, gradnje ali v uporabi.	Ta direktiva se uporablja za ceste, ki so del vseevropskega cestnega omrežja, za avtoceste in druge primarne ceste, ne glede na to, ali so v fazi projektiranja, gradnje ali v uporabi.

Obrazložitev

Razširitev področja uporabe direktive je omejena na avtoceste in druge primarne ceste v skladu z nacionalnimi klasifikacijami cest.

Predlog spremembe 10

Člen 1(1) – za odstavkom 2 se doda nov odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Vsaka država članica opredeli primarne ceste na svojem ozemlju v skladu s svojo obstoječo klasifikacijo cest ter po ustreznem posvetovanju s pristojnimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi. O teh primarnih cestah na svojem ozemlju uradno obvesti Komisijo najpozneje 24 mesecev po začetku veljavnosti te direktive. Države članice uradno sporočijo vse poznejše spremembe.</i>

Obrazložitev

V skladu z načelom subsidiarnosti so za klasifikacijo cestnega omrežja pristojne posamezne države članice.

Predlog spremembe 11

Člen 1 – za odstavkom 2 se doda nov odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>(2a) v členu 4 se doda naslednji odstavek 6:</p> <p><i>Komisija na podlagi izkušenj vseh nacionalnih, regionalnih in lokalnih prometnih organov pripravi smernice z natančnimi tehničnimi značilnostmi za zagotavljanje in vzdrževanje „prijaznejših“ bankin (inteligentno načrtovanje cest, s katerim se zagotovi, da napake pri vožnji nimajo takojšnjih resnih posledic) in jih promovira med nadzorniki in načrtovalci prometa. Komisija pristojnim organom pri izvajanju smernic zagotovi tehnično in finančno podporo.</i></p>

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Na poti do avtomatizirane mobilnosti – tehnologija, infrastruktura in kohezija

1. se zaveda, da je povezana in avtomatizirana mobilnost tako vprašanje cestne infrastrukture kot tudi vprašanje vozil; poudarja, da bi morala biti na podeželskih območjih prednostna naloga razvoj pametnih vozil, na mestnih območjih pa bi bilo treba več pozornosti namenjati razvoju pametnih cest;
2. opozarja na časovno in prostorsko uskladitev prometa, zaradi katere je treba razširiti uporabo avtomatizirane mobilnosti; poudarja, da je za preprečevanje večjih zastojev pomembno označevanje prometnih con v mešanem prometu (vozila, ki jih upravljajo ljudje, vozila s tehnologijo za pomoč pri vožnji in avtomatizirana vozila);
3. poudarja, da bi lahko avtomatizirana mobilnost prispevala h kohezijskim ciljem EU, zlasti ker bi lahko te storitve omogočile zmanjšanje razlik znotraj regij in bolj udoben dnevni prevoz na daljše razdalje in tako pomagale zmanjšati zasičenost večjih mestnih območij;
4. poudarja, da avtomatizirana vozila, ki služijo kot transferni prevoz, lahko pripomorejo k dostopnosti prometnih vozlišč kot del integriranega prometa; poudarja prednosti, ki jih prinaša razširitev rešitev avtonomne vožnje na podeželska območja za zagotavljanje prilagodljivega transfernega cestnega prevoza do avtobusnih ali železniških postaj;

5. v zvezi s tem ugotavlja tudi, da je javni prevoz večinoma v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, in poziva Komisijo, naj v skladu s prakso ponudnikov storitev na trgu zagotovi ustrezen okvir in ustrezne smernice za regije in skupnosti, ki želijo povezati sisteme izdajanja vozovnic in vozne rede ter sisteme transfernih prevozov z zasebnimi vozili na višji upravni ravni (regionalni, nacionalni ali evropski);
6. ugotavlja, da lahko avtomatizirana mobilnost ob prometnih konicah in ob urah, ko je prometa malo, omogoči prilagodljivo določanje cen in predhodno naročanje, s čimer se zagotovi enakomernejše porazdeljena uporaba zmogljivosti; dodaja, da jamstva proti zamudam/odpovedim povezanih storitev avtomatiziranega prevoza na podlagi integriranega sistema izdaje vozovnic preprečujejo pozen prihod ali možnost, da vozilo ne bi prispelo; meni, da je ključno, da se ta večja prilagodljivost uporabi za izboljšanje javnega prometa, in sicer ne le za zmanjšanje emisij in hrupa cestnega prometa, ampak tudi za izboljšanje dostopnosti za vse in enakosti v prometnem sistemu;
7. meni, da vožnja tovornjakov v konvoju, ki se lahko pri avtomatiziranem tovornem prevozu uporablja v predorih, v mestnem prometu zaradi zapletenega medsebojnega vplivanja udeležencev v prometu ni primerna. Regije morajo imeti možnost, da sodelujejo pri odločitvah o obsežnejšem preizkušanju avtomatiziranih vozil, za kar bodo morda potrebna posebna pravila;
8. poudarja, da ima razpršena proizvodnja energije iz obnovljivih virov velik potencial za napajanje avtomatiziranih vozil, in priporoča, naj se energija, ki je potrebna za obratovanje pametne cestne infrastrukture, dobavlja z lokalnimi pametnimi omrežji;
9. opozarja na izzive, povezane z interoperabilnostjo različnih vrst avtonomne vožnje, in poudarja, da bo za varno uporabo ustreznih tehnologij za pomoč pri vožnji ali avtomatizirano vožnjo v Evropi treba uskladiti različne stopnje avtonomne vožnje, ki se trenutno uporabljajo na različnih celinah; poudarja tudi, da evropski avtonomni avtomobili (raven 5) sprožajo etična vprašanja, pri polavtomatiziranih vozilih in vozilih s tehnologijo za pomoč pri vožnji (ravni 1–4) pa je treba obravnavati vprašanje dodatnih stroškov in zapletenosti vožnje. Zlasti je treba obravnavati vprašanje, kakšne so posledice za varnost v cestnem prometu, če bo velik delež vozil na cestah polavtomatiziranih ali vozil s tehnologijo za pomoč pri vožnji;
10. predlaga, naj usposabljanje za pridobitev vozniškega dovoljenja zajema tehnologijo sistemov pomoči. V tem smislu bi lahko avtomobilska industrija v sodelovanju z občinami ponujala tečaje usposabljanja in poligone za usposabljanje zasebnih in poklicnih voznikov; poudarja, da izgradnja in posodobitev infrastrukture pomembno prispevata k teritorialni koheziji in ekonomski konvergenci, pri čemer ugotavlja, da so naložbe v infrastrukturo v državah EU še vedno precej pod ravnimi pred krizo; v tem smislu poudarja, da je treba v prihodnjih letih zagotavljati zadostna finančna sredstva za posodobitev infrastrukture in ukrepe za varnost v prometu, tudi za podporo manjšim in manj razvitim regijam ter krepitvi zmogljivosti. V predlaganem večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 bo še posebej pomembno, da se v celoti izkoristijo priložnosti v okviru vseh razpoložljivih instrumentov financiranja in dosežejo čim večje sinergije (Instrument za povezovanje Evrope po letu 2020, Obzorje Evropa, predlagani program za digitalno Evropo itd.);

Zagotavljanje enotnega evropskega trga za avtomatizirano mobilnost – vloga lokalnih in regionalnih oblasti

11. pozdravlja pravočasno predstavitev agende EU o povezani in avtomatizirani mobilnosti ter postopno zaključevanje pravnih okvirov in okvirov politike za podporo razvoju varne povezane in avtomatizirane mobilnosti;
12. poudarja pomen tesnega sodelovanja med zakonodajalci na področju avtonomnih vozil in deležniki na področju organizacije/upravljanja prometa in razvoja vozil; v tem smislu poziva k upravljanju na več ravneh, pri čemer želi spomniti, da sta mobilnost in promet v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ki so odgovorne za oblikovanje in izvajanje politik mobilnosti ter zagotavljanje javnega prevoza na svojem območju;
13. ugotavlja, da bodo rešitve na področju polavtomatizirane vožnje v kratkem vse bolj dostopne, ter poudarja, da je treba za te tehnologije čim prej vzpostaviti trden pravni in regulativni okvir;
14. potrjuje svojo podporo izboljšanju čezmejnega sodelovanja v zvezi s preizkušanjem povezane in avtomatizirane mobilnosti ter priporoča, naj se v prihodnjih forumih za sodelovanje zagotovi ustrezna udeležba lokalnih in regionalnih oblasti;

Posledice za družbo in gospodarstvo

15. poudarja, da avtomatizirana mobilnost zagotavlja večjo konkurenčnost javnega prevoza, saj omogoča storitve mobilnosti, ki se ne opravljajo po voznem redu, so odvisne od povpraševanja, so prilagojene, deljene, kakovostne in energetsko učinkovite ter se izvajajo znotraj mest in zunaj njih. Za dodaten napredek v tej smeri bo treba usklajeno razvijati tehnologijo in zakonodajo;

16. ugotavlja, da v manj razvitih, obrobni in najbolj oddaljenih evropskih regijah storitve souporabe avtomobila, skupne vožnje in ponujanja prevoza za plačilo z digitalnimi rešitvami lokalnim prebivalcem omogočajo prevoz do bolj oddaljenih središč, pri čemer je vpliv na okolje manjši, preprečuje pa se tudi izseljevanje prebivalstva iz teh regij; poudarja, da lahko avtomatizirana mobilnost izboljša povezave in zmanjša stroške mobilnosti v geografsko razpršenih in demografsko prikrajšanih skupnostih; po drugi strani pa opozarja, da bi bilo treba pri zasnovi, razvoju in preskušanju uporabniku prijaznih sistemov upoštevati potrebe starejših uporabnikov;

17. poudarja, da je treba s pilotnimi projekti oceniti socialne in okoljske učinke avtomatizirane mobilnosti; predlaga, naj se to preizkušanje cestnega prevoza potnikov in tovora izvaja postopoma in v nadzorovanih okoliščinah, da se zagotovi javna podpora za avtomatizirana vozila; opozarja tudi, da je treba predvideti posebno podporo za regije, v katerih se pričakuje največji socialno-ekonomski učinek prehoda na avtomatizirano mobilnost;

18. opozarja, da imata izobraževanje in ozaveščanje ključno vlogo pri spodbujanju in sprejemanju avtomatizirane mobilnosti. Vse uporabnike cest, ne samo voznike, bi morali zlasti poučiti o osnovnih načelih in delovanju umetne inteligence, ki ima v avtomatiziranih sistemih mobilnosti glavno vlogo;

19. poudarja, da funkciji avtomatiziranega cestnega prevoza tovora za zagotavljanje transfernega prevoza in prevoza na zadnjem delu poti v naseljih in med njimi korenito spreminjata koncept dobavne verige;

20. poudarja, da bi morali v večletni Evropski uniji uporabljati široko in preprosto razumljive rešitve avtomatiziranega prometa, vključno z enotnimi oznakami;

21. priporoča, naj se v okviru mestnega in medmestnega načrtovanja ter regionalnega prostorskega načrtovanja evropskih mest predvidijo območja za avtomatizirani promet in mobilnost ter ponovno ocenijo prakse na področju načrtovanja, ki temeljijo na mobilnosti brez pomoči pri vožnji ali neavtomatizirani mobilnosti; predlaga, naj se vnaprej preučijo posledice avtomatizirane mobilnosti z vidika mestnega in regionalnega načrtovanja na metropolitanskih območjih. Z učinkovito uporabo avtomatizirane mobilnosti se bo na primer povečala razpoložljivost parkirnih mest, kar pomeni, da bo treba tudi ponovno preučiti metodologije za mestno načrtovanje. Izboljšati je treba dostopnost za pešce in kolesarje, zlasti na postajališčih javnega prevoza, da se zagotovijo varne in privlačne površine ter parkirišča, ki bodo dostopni za vse (pešce in kolesarje), in v regionalne instrumente načrtovanja vključiti morebitne sisteme souporabe koles na prometnih vozliščih; poudarja nujnost uporabe avtomatizacije za izboljšanje omrežij javnega prevoza in krepitev njihove socialne in ekonomske učinkovitosti ter njihove uporabe;

22. kljub temu poudarja, da problemov mobilnosti v mestih ni mogoče rešiti samo s sektorskim pristopom in da je treba upoštevati povezavo med mestno razsežnostjo prometne politike in širšim pojmovanjem prostorskega načrtovanja, da bi tako izboljšali ne le mestni promet in infrastrukturo, marveč se tudi borili zoper širitev mest in na novo razmislili o odnosu med mesti in njihovim neposrednim okoljem;

23. se strinja, da je priporočljivo, naj se za avtomatizirano mobilnost uporabljajo najvišji možni standardi kakovosti; dodaja, da je varnost sicer vedno odločilnega pomena, vendar so s tem izredno povezana tudi vprašanja učinkovitosti;

24. izraža zadovoljstvo zaradi večjega vključevanja lokalnih in regionalnih organov v oblikovanje politik in ukrepov na področju varnosti v cestnem prometu in meni, da bi bilo treba pri tem pojasniti, kako se bodo uresničevali strategije, programi in ukrepi, zlasti z vidika financiranja, da jih bodo regije lahko konkretno izvajale;

25. ugotavlja, da se z avtomatizirano vožnjo v mestnih regijah lahko precej povečata cestni promet in uporaba javnega prevoza. Za konkurenčnost javnega prevoza je med drugim pomembno, da se pojem mobilnosti kot storitve razvija hkrati s tehnologijo na področju avtomatizirane vožnje. Avtomatizirana vozila je treba obravnavati kot del širšega koncepta mobilnosti, ki temelji na jasni viziji o tem, kako lahko mobilnost kot storitev izpolnjuje zahteve trajnosti na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;

26. ugotavlja tudi, da je Komisija doslej veliko pozornosti namenjala cestnemu prometu osebnih vozil, vendar pa se avtomatizirani sistemi sedaj razvijajo tudi za različne oblike javnega in zasebnega prevoza;

27. predlaga, da se s ciljno usmerjenimi ukrepi spodbujajo povezave in interoperabilnost z javnim prevozom in med različnimi načini prevoza;

Razvijajoče se digitalno okolje – priložnosti in izzivi

28. ugotavlja, da tehnologija 5G še ni povsod na voljo ter da rešitve 3G in 4G učinkovito povezujejo vozila za cestni promet; predlaga, naj se podpirajo obstoječe široko razširjene tehnologije povezovanja med vozili;

29. ugotavlja, da se lahko nekatere težave v zvezi s financiranjem in izvajanjem, ki ovirajo razvoj fizične cestne infrastrukture, odpravijo z digitalizacijo. Priporoča njeno uporabo, saj je posodobitev digitalne infrastrukture cenejša, zagotavlja boljše in aktualnejše digitalizirane slike ter bi lahko povežala razvoj javnega in zasebnega sektorja;

30. priporoča preprostejšo in univerzalno povezavo pametnih cestnih sistemov in vozil (Waze, Googlovi podatki o prometu itd.);

31. z zanimanjem pričakuje, da bo s komuniciranjem med pametnimi telefoni in pametnimi napravami ter upravljanjem teh naprav mogoče razširiti podprto in avtomatizirano mobilnost, kar bo prispevalo k izboljšanju metod upravljanja prometa, pri čemer se zaveda, da bi povezava zbranih podatkov v tem okviru mestnim oblastem pomagala bolje razumeti zahteve mestne logistike, ki bi lažje izboljšale učinkovitost premikov in opredelile primernejše poti za vozila ter tako zmanjšale emisije;

32. opozarja, da bi bilo treba pri posodabljanju zemljevidov in podatkovnih zbirk, ki se uporabljajo za avtomatizirano mobilnost, dajati prednost evropskim rešitvam, ter na tem področju spodbuja pristop na ravni EU;

33. opozarja, da zaradi drugih vplivov, kot so na primer sneg, megla in dež, ni mogoče vedno zagotoviti preproste in zanesljive prepoznavnosti cestnih označb in prometnih znakov za voznika, pa tudi ne za vozila, opremljena s sistemi za pomoč voznikom ali višjo stopnjo avtonomnosti. V primeru močnega sneženja celo s temeljitim pluženjem, s katerim se poskuša v celoti odstraniti led in/ali sneg s cestišča, ni mogoče dan in noč zagotavljati, da na cestah ni snega. Pri delnem pluženju, pri katerem se večina na novo zapadlega snega potiska ob rob cestišča, preostali sneg pa vozila potepajo, tako da nastane trdna plast, je samoumevno, da ni mogoče zagotoviti stalne prepoznavnosti označb na cestišču. Zato je treba izključiti možnost, da bi bili vzdrževalci cest zaradi tega odgovorni za morebitne nesreče, ki bi bile posledica napačne reakcije sistema za pomoč voznikom ali vozila z višjo stopnjo avtonomnosti, saj bi s tem tveganje za napake sistemov z avtomobilske industrije prevalili na ramena vzdrževalcev cest;

34. poudarja potrebo po komuniciranju med vozili ter razvoju in uskladitvi cestnih označb in prometnih znakov, vključno z označevanjem imen javnih prostorov. Za avtomatizirano vožnjo bodo potrebni tudi jasni in nedvoumni lokalni prometni predpisi in kartografske informacije;

35. poudarja, da mnogi udeleženci v cestnem prometu, med drugim ranljivi uporabniki cest, kot so kolesarji in pešci, morda ne bodo povezani z omrežjem, zato je treba v pravnem, digitalnem in fizičnem okviru za pametna vozila upoštevati mešan promet;

36. poudarja, da bi se morali javne oblasti in operaterji voznih parkov pripraviti na ravnanje z električnim smogom, ki nastaja zaradi avtomatizirane mobilnosti;

37. ugotavlja, da bi moral pravičen in neposreden dostop do podatkov o vozilu voznikom omogočati ugotavljanje njegove uporabe, drugim operaterjem in ponudnikom storitev pa zagotavljati poslovne priložnosti, ne da bi to posegalo v pravice uporabnikov cest do zasebnosti in varstva podatkov; poudarja, da je treba lokalnim in regionalnim oblastem kot največjemu upravljavcu cestnih omrežij v Uniji zagotoviti ustrezen dostop do teh podatkov. Pri tem je pomembno, da bodo javni organi spodbujali in podpirali pilotne projekte, preprečevali ovire in zagotavljali dostop do podatkov;
38. zato poziva k ukrepom, ki zagotavljajo ustrezno varstvo osebnih podatkov in podatkov uporabnikov, ki je odločilni dejavnik uspešnega uvajanja kooperativnih, povezanih in avtomatiziranih vozil;
39. poziva k sprejetju daljnosežnejših ukrepov, s katerimi bi polno izkoristili možnosti avtomatizirane mobilnosti in komuniciranja med vozili in uresničili daljnosežnejše cilje: popolnoma avtomatiziran multimodalni prevoz z nizkimi emisijami ter mobilnost kot storitev in prevoz od vrat do vrat, zlasti za spodbujanje socialnega vključevanja.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Racionalizacija ukrepov za realizacijo omrežja TEN-T

(2019/C 168/11)

Poročevalec	Michiel SCHEFFER (NL/ALDE), član izvršnega sveta, pokrajina Gelderland
Referenčni dokument	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o racionalizaciji ukrepov za pospešitev realizacije vseevropskega prometnega omrežja COM(2018) 277 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o racionalizaciji ukrepov za pospešitev realizacije vseevropskega prometnega omrežja

COM(2018) 277 final

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Uredba (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta določa skupni okvir za vzpostavitev najsodobnejših interoperabilnih omrežij za razvoj notranjega trga. Vseevropska prometna omrežja (TEN-T) imajo dvoplastno strukturo: celovito omrežje zagotavlja povezanost vseh regij Unije, jedrno omrežje pa sestavljajo tisti elementi omrežja, ki so strateško najpomembnejši za Unijo. V Uredbi (EU) št. 1315/2013 so določeni zavezujoči cilji glede dokončanja, in sicer je treba jedrno omrežje dokončati do leta 2030, celovito omrežje pa do leta 2050.</p>	<p>Uredba (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta določa skupni okvir za vzpostavitev najsodobnejših interoperabilnih omrežij za razvoj notranjega trga ter za socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo Unije. Vseevropska prometna omrežja (TEN-T) imajo dvoplastno strukturo: celovito omrežje zagotavlja povezanost vseh regij Unije in potrebne distribucijske poti za oskrbo osnovnega omrežja, jedrno omrežje pa sestavljajo tisti elementi omrežja, ki so tudi strateško najpomembnejši za EU, zato bi morali služiti kot čezmejni in večmodalni pospeševalniki za enotni evropski prometni prostor in območje mobilnosti. V Uredbi (EU) št. 1315/2013 so določeni zavezujoči cilji glede dokončanja, in sicer je treba jedrno omrežje dokončati do leta 2030, celovito omrežje pa do leta 2050. Poleg tega se Uredba (EU) št. 1315/2013 osredotoča na čezmejne povezave, ki bodo izboljšale interoperabilnost med različnimi vrstami prevoza in prispevale k večmodalnemu povezovanju prevoza v Uniji.</p>

Obrazložitev

Omrežje TEN-T ima številne namene, med drugim socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo. Čezmejno sodelovanje mora biti čim bolj enostavno, da bi v skladu z odstavkom 18 političnih priporočil izboljšali nizkoemisijsko čezmejno mobilnost.

Predlog spremembe 2

Uvodna izjava 2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Ne glede na nujnost in zavezujoče roke so izkušnje pokazale, da se veliko naložb, katerih cilj je dokončati omrežje TEN-T, srečuje z zapletenimi postopki izdajanja dovoljenj, postopki čezmejnega javnega naročanja in drugimi postopki. To ogroža pravočasno izvedbo projektov ter v številnih primerih povzroči velike zamude in zvišanje stroškov. Da bi se obravnavala ta vprašanja in omogočilo usklajeno dokončanje omrežja TEN-T, je na ravni Unije potrebno usklajeno ukrepanje.</p>	<p>Ne glede na nujnost in zavezujoče roke so izkušnje pokazale, da se veliko naložb, katerih cilj je dokončati omrežje TEN-T, srečuje z zapletenimi postopki izdajanja dovoljenj, postopki čezmejnega javnega naročanja in drugimi postopki. Poleg tega se pogosto pozablja na zgodnje vključevanje javnosti in doseganje soglasja, posledica pa je nezadostna javna podpora zaradi pomanjkljive preglednosti. To ogroža pravočasno izvedbo projektov ter v številnih primerih povzroči velike zamude in zvišanje stroškov. Da bi se obravnavala ta vprašanja in omogočilo usklajeno dokončanje omrežja TEN-T, je na ravni Unije potrebno poenostavljeno, pravočasno in usklajeno ukrepanje.</p>

Obrazložitev

Postopki izdajanja dovoljenj niso edini razlog za zamude pri projektih. Do zamud prihaja tudi zato, ker javnost ni udeležena že na začetku odločanja in ker se ne poskuša doseči soglasja.

Predlog spremembe 3

Uvodna izjava 3

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Pravni okviri številnih držav članic zagotavljajo prednostno obravnavo nekaterih kategorij projektov na podlagi njihovega strateškega pomena za gospodarstvo. Za prednostno obravnavo so značilni krajši roki, hkratio izvajanje postopkov ali omejeni časovni okviri za pritožbe, pri čemer se zagotavlja tudi doseganje ciljev drugih horizontalnih politik. Kadar tak okvir obstaja znotraj nacionalnega pravnega okvira, bi se moral samodejno uporabljati za projekte Unije, ki so v skladu z Uredbo (EU) št. 1315/2013 priznani kot projekti v skupnem interesu.</p>	<p>Pravni okviri številnih držav članic zagotavljajo prednostno obravnavo nekaterih kategorij projektov na podlagi njihovega strateškega pomena za teritorialno, ekonomsko in socialno kohezijo Unije ter boj proti podnebnim spremembam. Za prednostno obravnavo so značilni krajši roki, hkratio izvajanje postopkov ali omejeni časovni okviri za pritožbe, pri čemer se zagotavlja tudi doseganje ciljev drugih horizontalnih politik. Kadar tak okvir obstaja znotraj nacionalnega pravnega okvira, bi se moral samodejno uporabljati za projekte Unije, ki so v skladu z Uredbo (EU) št. 1315/2013 priznani kot projekti v skupnem interesu. Če tak okvir ne obstaja, bi morali pristojni organi dati prednost usklajevanju upravnih postopkov za izdajanje dovoljenj in izvajanje projektov ali, če je primerno, sprejeti potrebne ukrepe za lažje oblikovanje skupnega subjekta za upravljanje.</p>

Obrazložitev

Boj proti podnebnim spremembam mora biti eden od temeljnih ciljev prometne politike Unije.

Predlog spremembe 4

Uvodna izjava 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Kadar obveznost opravljanja presoj v zvezi z okoljskimi vprašanji projektov jedrnega omrežja izhaja hkrati iz Direktive 2011/92/EU, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/52/EU, ter iz druge zakonodaje Unije, na primer Direktive 92/43/EGS, Direktive 2009/147/ES, Direktive 2000/60/ES, Direktive 2008/98/ES, Direktive 2010/75/EU, Direktive 2012/18/EU in Direktive 2011/42/ES, bi morale države članice zagotoviti skupni postopek, ki izpolnjuje zahteve navedenih direktiv, da bi se izboljšala učinkovitost okoljskih presoj in racionaliziral postopek sprejemanja odločitev.	Kadar obveznost opravljanja presoj v zvezi z okoljskimi vprašanji projektov jedrnega omrežja izhaja hkrati iz Direktive 2011/92/EU, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/52/EU, ter iz druge zakonodaje Unije, na primer Direktive 92/43/EGS, Direktive 2009/147/ES, Direktive 2000/60/ES, Direktive 2008/98/ES, Direktive 2010/75/EU, Direktive 2012/18/EU in Direktive 2011/42/ES, bi morale države članice zagotoviti skupni postopek, ki izpolnjuje zahteve navedenih direktiv – pri čemer jim ne bi bilo nujno treba določiti novih postopkov, če primerni že obstajajo –, da bi se izboljšala učinkovitost okoljskih presoj in racionaliziral postopek sprejemanja odločitev.

Obrazložitev

Nekatere države članice imajo že vzpostavljene integrirane postopke. Uvedba novih bi pomenila dodatno upravno breme.

Predlog spremembe 5

Uvodna izjava 8

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Glede na nujnost dokončanja jedrnega omrežja TEN-T bi bilo treba skupaj s poenostavitvijo postopkov izdajanja dovoljenj določiti rok, v katerem bi morali zadevni pristojni organi izdati celovito odločbo glede izgradnje projekta. Ta časovna omejitev bi morala spodbujati učinkovitejšo obravnavo postopkov ter nikakor ne bi smela nižati visokih standardov Unije za varovanje okolja in udeležbo javnosti.	Glede na nujnost dokončanja jedrnega omrežja TEN-T bi bilo treba skupaj s poenostavitvijo postopkov izdajanja dovoljenj določiti rok, v katerem bi morali zadevni pristojni organi izdati celovito odločbo glede izgradnje projekta. Ta časovna omejitev bi morala spodbujati učinkovitejšo obravnavo postopkov ter nikakor ne bi smela nižati visokih standardov Unije za varovanje okolja in udeležbo javnosti. Časovna omejitev bi se morala določiti šele po zgodnjem prvem javnem posvetovanju o načrtovanem projektu, tudi z lokalnimi in regionalnimi oblastmi.

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila. Postopki izdajanja dovoljenj niso edini razlog za zamude pri projektih. Do zamud prihaja tudi zato, ker javnost ni udeležena že na začetku odločanja in ker se ne poskuša doseči soglasje.

Predlog spremembe 6

Uvodna izjava 11

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Javno naročanje pri čezmejnih projektih v skupnem interesu bi bilo treba izvajati v skladu s Pogodbo in direktivama 2014/25/EU in/ali 2014/24/EU. Da bi se zagotovilo uspešno dokončanje čezmejnih projektov jedrnega omrežja v skupnem interesu, bi moralo javno naročanje, ki ga izvaja skupni subjekt, temeljiti na enotni nacionalni zakonodaji. Z odstopanjem od zakonodaje Unije na področju javnega naročanja bi se načeloma morala uporabljati nacionalna pravila države članice, v kateri je registriran sedež skupnega subjekta. Še vedno bi moralo biti mogoče, da se veljavna zakonodaja določi v medvladnem sporazumu.	Javno naročanje pri čezmejnih projektih v skupnem interesu bi bilo treba izvajati v skladu s Pogodbo in direktivama 2014/25/EU in/ali 2014/24/EU. Da bi se zagotovilo uspešno dokončanje čezmejnih projektov omrežja TEN-T v skupnem interesu, bi moralo javno naročanje, ki ga izvaja skupni subjekt za upravljanje, na podlagi dogovora med deležniki , temeljiti na enotni zakonodaji EU ali, kjer je to primerno , nacionalni zakonodaji. Z odstopanjem od zakonodaje Unije na področju javnega naročanja bi se načeloma morala uporabljati nacionalna pravila države članice, v kateri je registriran sedež skupnega subjekta. Še vedno bi moralo biti mogoče, da se veljavna zakonodaja določi v medvladnem sporazumu.

Obrazložitev

V skladu z odstavkom 18 političnih priporočil bi to olajšalo čezmejno sodelovanje.

Predlog spremembe 7

Člen 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Vsebina in področje uporabe</p> <p>V tej uredbi so določene zahteve glede upravnih postopkov, ki jih pristojni organi držav članic upoštevajo pri odobritvi in izvajanju vseh projektov v skupnem interesu v zvezi z jedrnim vseevropskim prometnim omrežjem.</p>	<p>Vsebina in področje uporabe</p> <p>V tej uredbi so določene zahteve glede upravnih postopkov, ki jih pristojni organi držav članic (nacionalne, regionalne ali lokalne oblasti ali drugi pobudniki projektov) upoštevajo pri odobritvi in izvajanju vseh infrastrukturnih sestavnih delov in pogojev vseh projektov v skupnem interesu v zvezi z jedrnim vseevropskim prometnim omrežjem, ki imajo prednostni status iz člena 3.</p>

Obrazložitev

Namesto da bi se predlagani postopek uporabljal pri vseh projektih TEN-T, bi morala uredba določiti, kateri projekti spadajo na njeno področje uporabe, da bi se osredotočili na najpomembnejše projekte in pospešili njihovo izvajanje. Države članice bi se morale odločiti, kateri prednostni projekti spadajo na področje uporabe uredbe.

Predlog spremembe 8

Člen 2, točka (e)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>„čezmejni projekt v skupnem interesu“ pomeni projekt v skupnem interesu v skladu s členom 7 Uredbe (EU) št. 1315/2013, ki se nanaša na čezmejni odsek, kot je opredeljen v členu 3(m) navedene uredbe, ki ga izvaja skupni subjekt.</p>	<p>„čezmejni projekt v skupnem interesu“ pomeni projekt v skupnem interesu v skladu s členom 7 Uredbe (EU) št. 1315/2013, ki se nanaša na čezmejni odsek v okviru sporazuma o sodelovanju ali katere koli druge vrste sporazuma med državami članicami ali med državami članicami in regionalnimi ali lokalnimi oblastmi ali med regionalnimi ali lokalnimi oblastmi v različnih državah članicah ali med državami članicami in tretjimi državami za načrtovanje in izvajanje prometne infrastrukture, ki ga izvaja skupni subjekt.</p>

Obrazložitev

Pomembno je priznati potencial lokalnih in regionalnih oblasti pri čezmejnih projektih.

Predlog spremembe 9

Člen 3

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>„Prednostni status“ projektov v skupnem interesu</p> <p>1. Vsak projekt v skupnem interesu v zvezi z jedrnim omrežjem TEN-T se odobri na podlagi integriranega postopka izdajanja dovoljenj, ki ga upravlja enotni pristojni organ, ki ga vsaka država članica določi v skladu s členoma 5 in 6.</p> <p>2. Če prednostni status obstaja v okviru nacionalnega prava, se projektom v skupnem interesu dodeli status največjega možnega nacionalnega pomena, pri čemer se kot taki obravnavajo v postopkih izdajanja dovoljenj, kadar za področje ustrezne vrste prometne infrastrukture to določa nacionalna zakonodaja, v skladu z načinom, ki ga določa ta zakonodaja.</p> <p>3. Za zagotovitev učinkovitih upravnih postopkov, povezanih s projekti v skupnem interesu, nosilci projektov in vsi zadevni organi tem projektom zagotovijo najhitrejšo obravnavo, ki je pravno mogoča, tudi v zvezi z dodeljenimi viri.</p>	<p>„Prednostni status“ projektov v skupnem interesu</p> <p>1. Države članice opredelijo prednostne sestavne dele omrežja TEN-T.</p> <p>2. Če prednostni status obstaja v okviru nacionalnega prava, se projektom v skupnem interesu dodeli status največjega možnega nacionalnega pomena, pri čemer se kot taki obravnavajo v postopkih izdajanja dovoljenj, kadar za področje ustrezne vrste prometne infrastrukture to določa nacionalna zakonodaja, v skladu z načinom, ki ga določa ta zakonodaja.</p> <p>3. Za zagotovitev učinkovitih upravnih postopkov, povezanih s projekti v skupnem interesu, nosilci projektov in vsi zadevni organi tem projektom zagotovijo najhitrejšo obravnavo, ki je pravno mogoča, tudi v zvezi z dodeljenimi viri.</p>

Obrazložitev

Glej predlog spremembe 7.

Predlog spremembe 10

Člen 4(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Da bi se upoštevali roki iz člena 6 in zmanjšalo upravno breme, povezano z dokončanjem projektov v skupnem interesu, se vsi upravni postopki na podlagi prava, ki se uporablja, tj. nacionalnega prava in prava Unije, združijo in izda se le ena celovita odločba.</p>	<p>Da bi se upoštevali roki iz člena 6 in zmanjšalo upravno breme, povezano z dokončanjem projektov v skupnem interesu, se vsi upravni postopki na podlagi prava, ki se uporablja, med drugim relevantne presoje vplivov na okolje ter kampanje za obveščanje in vključevanje javnosti, tako na nacionalni ravni kot na ravni Unije, združijo in izda se le ena celovita odločba.</p>

Obrazložitev

Boj proti podnebnim spremembam mora biti eden od temeljnih ciljev prometne politike Unije.

Predlog spremembe 11

Člen 5(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Vsaka država članica do ... (UP: prosimo, vstavite datum eno leto po začetku veljavnosti te uredbe) določi enotni pristojni organ, odgovoren za olajšanje postopka izdajanja dovoljenj, tudi za izdajo celovite odločbe.</p>	<p>Vsaka država članica do ... (UP: prosimo, vstavite datum eno leto po začetku veljavnosti te uredbe) določi enotni pristojni organ oziroma organe, odgovorne za olajšanje integriranega postopka izdajanja dovoljenj, tudi za izdajo celovite odločbe. Ce je država članica že določila enotni pristojni organ oziroma organe, lahko potrdi določitev tega organa oziroma organov.</p>

Obrazložitev

Nekatere države članice že imajo vzpostavljene integrirane postopke ali določene pristojne organe. Zato bi uvedba novih postopkov ali določitev novih pristojnih organov zanje pomenila dodatno upravno breme.

Predlog spremembe 12

Člen 5(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Odgovornost enotnega pristojnega organa iz odstavka 1 in/ali z njo povezane naloge v zvezi s posameznim projektom v skupnem interesu ali posebno kategorijo projektov v skupnem interesu se lahko prenesejo na oziroma jih lahko izvede drug organ na ustrezni upravni ravni, in sicer pod naslednjimi pogoji:</p> <p>(a) za posamezni projekt v skupnem interesu je odgovoren le en organ;</p> <p>(b) med postopkom za izdajo celovite odločbe v zvezi z danim projektom v skupnem interesu je organ edina kontaktna točka nosilca projekta in</p> <p>(c) organ usklajuje predložitev vseh zadevnih dokumentov in informacij.</p> <p>Enotni pristojni organ lahko sam določi roke, brez poseganja v roke, določene v skladu s členom 6.</p>	<p>Države članice lahko odgovornost enotnega pristojnega organa iz odstavka 1 in/ali z njo povezane naloge v zvezi s posameznim projektom v skupnem interesu ali posebno kategorijo projektov v skupnem interesu ob upoštevanju nacionalnih, regionalnih in lokalnih pristojnosti prenesejo na obstoječ ali novo ustanovljen organ na ustrezni upravni ravni, če:</p> <p>(a) je za posamezni projekt v skupnem interesu odgovoren le en organ;</p> <p>(b) je med postopkom za izdajo celovite odločbe v zvezi z danim projektom v skupnem interesu organ edina kontaktna točka nosilca projekta in</p> <p>(c) organ usklajuje predložitev vseh zadevnih dokumentov in informacij.</p>

Obrazložitev

Uredba ne bi smela posegati v ustavne ureditve držav članic, zlasti ker se v nekaterih državah članicah te naloge izvajajo na različnih ravneh upravljanja.

Roki bi se morali določiti v tesnem sodelovanju z nosilcem projekta, da bi bili mogoči časovni okviri, prilagojeni posameznim projektom. Z vključevanjem vseh zainteresiranih strani že na začetku odločanja in ustreznim časovnim okvirom, namenjenim doseganju soglasja vseh zainteresiranih strani, se bo izvajanje projektov bistveno izboljšalo.

Predlog spremembe 13

Člen 5(5)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Če je treba v zvezi s projektom v skupnem interesu izdati odločbe v dveh ali več državah članicah, zadevni pristojni organi sprejmejo vse zadevne ukrepe za uspešno in učinkovito medsebojno sodelovanje in usklajevanje. Brez poseganja v obveznosti, ki izhajajo iz prava Unije ali mednarodnega prava, ki se uporablja, si države članice prizadevajo vzpostaviti skupne postopke, zlasti v zvezi s presojo okoljskih vplivov.</p>	<p>Če je treba v zvezi s projektom v skupnem interesu izdati odločbe v dveh ali več državah članicah, zadevni pristojni organi sprejmejo vse zadevne ukrepe za uspešno in učinkovito medsebojno sodelovanje in usklajevanje. Brez poseganja v obveznosti, ki izhajajo iz prava Unije ali mednarodnega prava, ki se uporablja, si države članice prizadevajo vzpostaviti skupne postopke, zlasti v zvezi s presojo okoljskih vplivov. Zlasti če skupni subjekt ustanovijo sodelujoče države članice ali pristojne lokalne in regionalne oblasti, mora ta imeti koristi od skupnih postopkov in usklajevanja med državami članicami in bi moral biti v stiku le z enotnim pristojnim organom za izdajanje dovoljenj.</p>

Obrazložitev

Predlog spremembe 14

Člen 6(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Trajanje in izvedba postopka izdajanja dovoljenj</p> <p>1. Postopek izdajanja dovoljenj vključuje fazo pred oddajo vloge ter fazo, v kateri enotni pristojni organ oceni vlogo in izda odločbo.</p> <p>2. Faza pred oddajo vloge, ki obsega obdobje od začetka postopka izdajanja dovoljenj do oddaje popolne vloge enotnemu pristojnemu organu, načeloma ni daljša od dveh let.</p> <p>3. Pred začetkom postopka izdajanja dovoljenj nosilec projekta o projektu pisno obvesti enotni pristojni organ zadevnih držav članic, pri čemer projekt podrobno opiše. Enotni pristojni organ najpozneje dva meseca po prejemu navedenega obvestila to obvestilo v pisni obliki sprejme ali zavrne, če meni, da projekt še ni zrel za začetek postopka izdajanja dovoljenj. Če enotni pristojni organ obvestilo zavrne, svojo odločitev utemelji. Za datum začetka postopka izdajanja dovoljenj šteje datum, ko pristojni organ potrdi, da je sprejel obvestilo. Če projekt zadeva dve ali več držav članic, za datum začetka postopka izdajanja dovoljenj šteje datum, ko je zadevni pristojni organ sprejel zadnje obvestilo.</p> <p>4. Enotni pristojni organ v tesnem sodelovanju z nosilcem projekta in drugimi zadevnimi organi ter ob upoštevanju informacij, ki jih je nosilec projekta predložil v obvestilu iz odstavka 3, v treh mesecih od začetka postopka izdajanja dovoljenj pripravi in nosilcu projekta posreduje podrobno predlogo vloge, ki vključuje:</p> <p>(a) stvarni obseg in raven podrobnosti informacij, ki jih nosilec projekta predloži v okviru vloge za celovito odločbo;</p> <p>(b) časovni razpored postopka izdajanja dovoljenj, v katerem so opredeljeni vsaj:</p> <p>(i) odločbe in mnenja, ki jih je treba pridobiti;</p> <p>(ii) organi, zainteresirane strani in javnost, ki jih postopek verjetno zadeva;</p> <p>(iii) posamezne faze postopka in njihovo trajanje;</p> <p>(iv) ključni mejniki, ki jih je treba doseči, in njihovi roki glede na celovito odločbo, ki jo je treba izdati;</p> <p>(v) sredstva, ki jih nameravajo za ta postopek uporabiti organi, in morebitna dodatna sredstva, ki bodo potrebna.</p>	<p>Trajanje in izvedba postopka izdajanja dovoljenj</p> <p>1. Postopek izdajanja dovoljenj vključuje fazo pred oddajo vloge ter fazo, v kateri enotni pristojni organ oceni vlogo in izda odločbo.</p> <p>Enotni pristojni organ v skladu z institucionalnim in pravnim okvirom posamezne države članice pri predhodni oceni projekta in pred njegovo končno odobritvijo v participativni postopek vključi lokalne in regionalne oblasti, na ozemlje katerih se projekt nanaša.</p> <p>2. Faza pred oddajo vloge, ki obsega obdobje od začetka postopka izdajanja dovoljenj do oddaje popolne vloge enotnemu pristojnemu organu, načeloma ni daljša od dveh let. Enotni pristojni organ bi lahko v posebnih okoliščinah, povezanih z velikostjo in naravo projekta, nosilcu projekta omogočil več časa in/ali mu zagotovil dovolj časa za ustrezno vključitev javnosti. Tako javno posvetovanje in udeležba javnosti morata biti izvedena že pred začetkom faze pred oddajo vloge. Trajanje faze pred oddajo vloge se določi na podlagi izida udeležbe javnosti v obliki kompromisov, ki neposredno vplivajo na vzpostavljanje infrastrukture, in načrtovanih nadaljnjih ukrepov za posvetovanje z javnostjo.</p> <p>3. Pred začetkom postopka izdajanja dovoljenj nosilec projekta o projektu pisno obvesti enotni pristojni organ zadevnih držav članic, pri čemer projekt podrobno opiše. Enotni pristojni organ najpozneje dva meseca po prejemu navedenega obvestila to obvestilo v pisni obliki sprejme ali zavrne, če meni, da projekt še ni zrel za začetek postopka izdajanja dovoljenj. Če enotni pristojni organ obvestilo zavrne, svojo odločitev utemelji. Za datum začetka postopka izdajanja dovoljenj šteje datum, ko pristojni organ potrdi, da je sprejel obvestilo. Če projekt zadeva dve ali več držav članic, za datum začetka postopka izdajanja dovoljenj šteje datum, ko je zadevni pristojni organ sprejel zadnje obvestilo.</p> <p>4. Enotni pristojni organ v tesnem sodelovanju z nosilcem projekta in drugimi zadevnimi organi ter ob upoštevanju informacij, ki jih je nosilec projekta predložil v obvestilu iz odstavka 3, v treh mesecih od začetka postopka izdajanja dovoljenj pripravi in nosilcu projekta posreduje podrobno predlogo vloge, ki vključuje:</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>(a) stvarni obseg in raven podrobnosti informacij, ki jih nosilec projekta predloži v okviru vloge za celovito odločbo;</p> <p>(b) časovni razpored postopka izdajanja dovoljenj, v katerem so opredeljeni vsaj:</p> <p>(i) odločbe in mnenja, ki jih je treba pridobiti, <i>zlasti mnenja lokalnih in regionalnih oblasti v skladu z institucionalnim in pravnim okvirom posamezne države članice;</i></p> <p>(ii) <i>že sprejeti ukrepi za vključevanje zainteresiranih strani in spodbujanje udeležbe javnosti v procesu ter nadaljnje ukrepanje med izvajanjem projekta;</i></p> <p>(iii) organi, ki <i>morajo biti vključeni, tudi lokalne in regionalne oblasti v skladu z institucionalnim in pravnim okvirom posamezne države članice;</i></p> <p>(iv) posamezne faze postopka in njihovo trajanje;</p> <p>(v) ključni mejniki, ki jih je treba doseči, in njihovi roki glede na celovito odločbo, ki jo je treba izdati;</p> <p>(vi) sredstva, ki jih nameravajo za ta postopek uporabiti organi, in morebitna dodatna sredstva, ki bodo potrebna.</p>

Obrazložitev

S sprejetjem prilagojenega pristopa za vsak projekt in udeležbo javnosti že na začetku procesa se lahko zamude pri izdajanju dovoljenj bistveno zmanjšajo, saj se zoper izid postopka načrtovanja uporabi manj pravnih sredstev. Potrebne časovne okvire za doseganje soglasja zadevnih zainteresiranih strani tako ni mogoče določiti na splošno. Določiti ga je treba glede na količinsko opredeljene dejavnike v zvezi z izvajanjem projekta in različne kompromise, sprejete med doseganjem soglasja z vsemi vključenimi zainteresiranimi stranmi. S takim prožnim, prilagojenim pristopom bi bilo izvajanje projektov lahko celo hitreje kot s strogo določenim časovnim okvirom.

Predlog spremembe 15

Člen 7(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Pri projektih, ki vključujejo dve ali več držav članic, pristojni organi zadevnih držav članic uskladijo svoje roke in se dogovorijo o skupnem časovnem razporedu.</p>	<p>Pri projektih, ki vključujejo dve ali več držav članic, pristojni organi zadevnih držav članic uskladijo svoje roke in se dogovorijo o skupnem časovnem razporedu. <i>Ce za dovoljenje zaprosi skupni subjekt, ki ga ustanovijo sodelujoče države članice, zadošča, da stopi v stik z enim samim pristojnim organom. Ta pristojni organ se bo nato usklajeval z drugimi vpletenimi pristojnimi organi, da zagotovi izpolnjevanje obveznosti veljavne zakonodaje v vseh državah članicah, ki jih projekt zadeva, kot je določeno v členu 5(5).</i></p>

Obrazložitev

S sprejetjem pristopa točk „vse na enem mestu“ za skupne subjekte bi se olajšalo izdajanje čezmejnih dovoljenj.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Glavna sporočila

1. poudarja, da je dokončanje jedrnega in celovitega omrežja TEN-T ključno za zagotovitev teritorialne kohezije, saj bi vse regije postale dostopnejše, hkrati pa bi se spodbudil gospodarski razvoj v obrobni in čezmejni regijah;
2. poudarja, da je razvoj prometne infrastrukture pogosto v pristojnosti regionalnih oblasti, ki so odgovorne za prostorsko načrtovanje, sprejemanje sklepov o odobritvi načrtov in izdajanje dovoljenj na svojem ozemlju;
3. opominja, da sta instrument za povezovanje Evrope (IPE) in uredba o TEN-T določila ambiciozne cilje za razvoj infrastrukture v Evropi. Jedrno omrežje TEN-T bi moralo biti dokončano do leta 2030, vendar bo težko izpolniti finančne potrebe za uresničitev teh ambicioznih ciljev;
4. priznava, da je racionalizacija skupaj s krepitvijo projektne strukture, širitvijo finančnih sredstev in financiranja (IPE) ter vzpostavitev okolja, ugodnega za naložbe, pomemben steber politike EU v zvezi s TEN-T;
5. pozdravlja predlog Komisije, saj bo prispeval k pospešitvi vzpostavljanja omrežja TEN-T in doseganju ciljev Pariškega sporazuma. Zelo pomemben je tudi za uskladitev postopkov in tehničnih standardov ter povečanje interoperabilnosti;
6. opozarja na naslednja tri temeljna načela:
 - zagotavljanje usklajenosti postopkov med različnimi ozemlji, tako znotraj držav članic kot med njimi,
 - zagotavljanje usklajenosti različnih pravnih zahtev, kot so tiste iz direktiv o habitatih, vodi in biotski raznovrstnosti,
 - ohranjanje in izboljšanje udeležbe javnosti,
7. poudarja, kako pomembna je racionalizacija postopkov itd. v obmejnih regijah. Zato je poenostavitev upravnih odobritev, postopkov izdajanja dovoljenj in drugih regulativnih postopkov namenjena lažjemu dokončanju omrežja TEN-T;
8. poudarja, da bi morale države članice, ki že imajo vzpostavljene racionalizirane postopke, imeti možnost, da izberejo svoj racionaliziran postopek;
9. meni, da bi bilo treba v uredbi navesti, kateri projekti spadajo na njeno področje uporabe, namesto da se predlagani postopek uporablja pri vseh projektih TEN-T. Državam članicam bi bilo na primer treba dovoliti, da se same odločijo, za katere projekte se uredba uporablja;
10. priznava, da pravočasno dokončanje omrežja TEN-T ogrožajo zamude, ki jih povzročajo dolgi postopki izdajanja dovoljenj. Vendar pa se ta dovoljenja izdajajo v integriranem okviru nacionalnih uprav ob upoštevanju evropskega in nacionalnih pravnih okvirov na področju prostorskega načrtovanja, varstva okolja in državljskih pravic. Ta zapleten postopek je težko izvajati z enotnim pristopom, primernejši je prilagojen pristop;
11. želi spomniti, da je poenostavitev in zmanjšanje upravnega bremena eden glavnih ciljev sedanje Komisije, ki je delno upoštevan v predlogu. Vendar se upravnega bremena ne sme poenostaviti in zmanjšati v škodo subsidiarnosti in sorazmernosti. Če ima država članica že vzpostavljene racionalizirane postopke, bi morali biti možni prilagojeni pristopi;

12. opozarja, da je treba za uresničitev ciljev Pariškega sporazuma v skladu z mnenjema „Manjkajoče prometne povezave v obmejnih regijah“ in „Uresničevanje nizkoemisijske mobilnosti“ pospešiti razvoj železniške infrastrukture, prednostno odpravljati ozka grla, dokončati manjkajoče odseke ter zagotoviti podporo za čezmejno infrastrukturo, ki bo omogočala zeleno mobilnost; poleg tega opozarja, da bi v skladu z mnenjem OR „Stroškovno učinkovito zmanjšanje emisij in nizkoogljične naložbe“ EU lahko dodatno prispevala k finančni vzdržnosti zelene mobilnosti z dejavno podporo mednarodnemu sistemu za trgovanje z emisijami in sistemu za trgovanje z emisijami na ravni EU s stabilnimi, visokimi cenami ogljika, ki ne bi nihale le kot posledica špekulacij;

13. opozarja, da je treba splošne, a ne izrecno izražene interese uporabnikov (državljanov in gospodarskih subjektov) v duhu prostega gibanja oseb in prostega pretoka blaga usklajevati z interesi tistih, ki jih razvoj infrastrukture prizadene;

Čezmejni vidiki

14. poudarja, da je treba ohraniti čezmejno, nadnacionalno in medregijsko sodelovanje v okviru krepitev teritorialne kohezije v skladu s členom 174 PDEU;

15. poudarja, da so nekatere pripombe OR v zvezi z omejitvami zaradi različnih postopkovnih ali organizacijskih pristopov pri čezmejnih projektih (glej npr. mnenje „Manjkajoče prometne povezave v obmejnih regijah“) še vedno aktualne, in poziva k odpravi teh pravnih in upravnih ovir za razvoj čezmejne prometne infrastrukture (glej npr. mnenje Spodbujanje rasti in kohezije v obmejnih regijah EU);

16. pozdravlja, da je cilj predloga olajšati čezmejno sodelovanje za razvoj prometnih povezav in vzpostavitev manjkajočih povezav. Opozarja pa, da imajo čezmejni projekti in povsem nacionalni projekti različne predpogoje, zato pristop od zgoraj navzdol morda za njihove posebne značilnosti ni primeren;

17. opozarja, da je kljub vlogi omrežja TEN-T kot načrtovalnega orodja za razvoj vseevropskih prometnih povezav treba za posamezne projekte TEN-T ohraniti krajevni pristop. Prostorsko načrtovanje ter udeležba javnosti in zainteresiranih strani se morata izvajati na lokalni in regionalni ravni;

18. poziva Komisijo, naj spodbuja ukrepe, namenjene lažjemu izvajanju čezmejnih projektov TEN-T in odpravi ozkih grl, in sicer z racionalizacijo upravnih postopkov in zahtev.

V Bruslju, 7. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

SL